

JAN ZAWADA

**SŁOWNIK
ESPERANCKO-POLSKI**

**POLSKI ZWIĄZEK ESPERANTYSTÓW
WARSZAWA 1973**

Słownik do użytku na kursach języka międzynarodowego
e s p e r a n t o
prowadzonych przez Polski Związek Esperantystów

Polski Związek Esperantystów

W a r s z a w a 1 9 7 2

Wydanie piąte (powojenne)
Nakład 3.100 egzemplarzy, Ark.druk.6,12 Ark.wyk.4
Pap.powielaczowy 80 g. $\frac{III}{\dots}$ kl.

Wyk."Zespół"z.228.73.n.3000+100 U-92

JAN ZAWADA

**SŁOWNIK
ESPERANCKO-POLSKI**

**POLSKI ZWIĄZEK ESPERANTYSTÓW
WARSZAWA**

OD WYDAWCY

W ostatnich latach daje się zauważyć w naszym kraju znaczny wzrost zainteresowania językiem międzynarodowym **e s p e r a n t o**. Wzrasta ilość uczących się esperanta na kursach stacjonarnych i korespondencyjnych - siłą rzeczy zwiększa się zapotrzebowanie na słowniki, zwłaszcza na słowniki esperancko-polskie.

Kierując się aktualnymi potrzebami w tym zakresie oraz biorąc pod uwagę, że kolejne wydania słownika Tadeusza J. Michalskiego są już od dawna wyczerpane, a nowe wydanie tego słownika ukaze się dopiero w przyszłym roku - Zarząd Główny PZE wznawia, po raz piąty po wojnie, słownik esperancko-polski Jana Zawady. Słownik ten, wydany techniką fotooffsetową, obejmuje pierwiastki oficjalne przyjęte przez Akademię Esperancką do roku 1929. Mimo niewielkiej objętości słownik zawiera podstawowy zasób leksykalny całkowicie wystarczający dla swobodnego posługiwania się językiem międzynarodowym. Przy użyciu przedrostków i przyrostków, których tabelę umieszczono w części gramatycznej słownika, z pierwiastków słownych w nim zawartych utworzyć można kilkadziesiąt tysięcy wyrazów pochodnych.

Pierwsze wydanie słownika pt. "Pełny podstawowy słownik języka międzynarodowego esperanto" ukazało się w 1929 roku nakładem Robotniczego Stowarzyszenia Esperantystów "Praca-Labor". Mimo upływu przeszło 40 lat słownik nie stracił na swojej wartości i z pewnością zaspokoi bieżące potrzeby uczestników naszych kursów.

Oddając w ręce uczestników kursów korespondencyjnych wznowienie niniejszego słownika czynimy to z tym większą przyjemnością, że zbiega się ono z 50-leciem pracy w ruchu esperanckim jego Autora.

Ze względów technicznych niestety nie mogliśmy zmienić piśmowni polskiej sprzed roku 1936, za co użytkowników słownika przepraszamy.

POLSKI ZWIĄZEK ESPERANTYSTÓW

GRAMATYKA

(Tekst oficjalny).

a) Abecadło

Aa,	Bb,	Cc,	Ĉĉ,	Dd,	Ee,	Ff,	Gg,	Ĝĝ,
a	b	c	cz	d	e	f	g	dź
Hh,	Ĥĥ,	Ii,	Jj,	Ĵĵ,	Kk,	Ll,	Mm,	Nn,
h	ch	i	j	ż	k	l	m	n
Oo,	Pp,	Rr,	Ss,	Ŝŝ,	Tt,	Uu,	Ŭŭ,	Vv,
o	p	r	s	sz	t	u	u (krótkie) w	
Zz.								

z

Uwaga. — Drukarnia, nie posiadająca czcionek ze znaczkami, może, zamiast Ĉ, Ĝ, Ĥ, Ĵ, Ŝ, Ŭ, drukować ch, gh, hh, jh, sh, u.

(16 Reguł gramatyki).

b) Części mowy.

1. **Przedimka** nieokreślonego niema; jest tylko określony **la**, wspólny dla wszystkich rodzajów, przypadków i liczb.
2. **Rzeczownik** kończy się zawsze na **o**. Dla utworzenia liczby mnogiej dodaje się końcówka **j**. Przypadków jest dwa: mianownik (nominativus) i biernik (accusativus); ten ostatni powstaje z mianownika przez dodanie zakończenia **n**. Resztę przypadków oddaje się zapomocą przyimków; dla

dopełniacza (genitivus)—**de** (od), dla celownika (dativus)—**al** (do), dla narzędnika (instrumentalis) — **per** (przez), lub inne przyimki, odpowiednio do znaczenia. **Przykłady:** **patr|o** ojciec, **al patr|o** ojcu, **patr|on** ojca (przypadek czwarty), **por patr|oj** dla ojców, **patro|jn** ojców (przyp. czwarty).

3. **Przymiotnik**, zawsze kończy się na **a**. Przypadki i liczby też same co dla rzeczownika. Stopień wyższy tworzy się przez dodanie wyrazu **pli** (więcej), a najwyższy przez dodanie **plej** (najwięcej); wyraz „niż” tłumaczy się przez **ol**. **Przykład:** **Pli blank|a ol neğ|o** bielszy od śniegu.

4. **Liczebniki** główne nie odmieniają się; **unu** (1), **du** (2), **tri** (3), **kvar** (4), **kvin** (5), **ses** (6), **sep** (7), **ok** (8), **naũ** (9), **dek** (10), **cent** (100), **mil** (1000). Dziesiątki i setki tworzą się przez proste połączenie liczebników. Dla utworzenia liczebników porządkowych dodaje się końcówka przymiotnika, dla wielorakich—przyrostek **obl**, dla ułamkowych—**on**, dla zbiorowych—**op**, dla podziałowych—wyraz **po**. Prócz tego mogą być liczebniki rzeczowne i przysłówkowe. **Przykłady:** **kvin|cent tri|dek tri**=533; **kvar|a** czwarty; **unu|o** jednostka; **du|e** powtóre; **tri|obl|a** potrójny, trojaki; **kvar|on|o** czwarta część; **du|op|e** we dwoje; **po|kvin** po pięć.

5. **Zaimki osobiste:** **mi** (ja), **vi** (wy, ty), **li** (on), **ši** (ona), **gi** (ono, o rzeczy lub zwierzęciu), **si** (siebie), **ni** (my), **ili** (oni, one), **oni** (zaimek nieosobisty liczby mnogiej); dzierzawcze tworzą się przez dodanie końcówki przymiotnika. Zaimki odmieniają się jak rzeczowniki. **Przykłady:** **mi|n** mnie (przyp. czwarty); **mi|a** mój.

6. **Słowo** nie odmienia się przez osoby i liczby np. **mi far|as**, ja czynię, **la patr|o far|as**, ojciec czyni, **ili far|as** oni czynią. Formy słowa:

a) Czas teraźniejszy ma zakończenie **as**. (Przykład: **mi far|as**, ja czynię).

-
- b) Czas przeszły— **is** (**li far is**, on czynił).
 - c) Czas przyszły— **os** (**ili far os**, oni będą czynili).
 - d) Tryb warunkowy— **us** (**și far us**, onaby czyniła).
 - e) Tryb rozkazujący— **u** (**far u**, czyń, czyńcie).
 - f) Tryb bezokoliczny— **i** (**far i**, czylić).

Imiesłowy (odmienne i nieodmienne):

g) Imiesłów czynny czasu teraźniejszego—**ant** (**far ant a** czyniący, **far ant e** czyniąc).

h) Imiesłów czynny czasu przeszłego—**int** (**far int a**, który uczynił).

i) Imiesłów czynny czasu przyszłego—**ont** (**far ont a**, który będzie czynił).

j) Imiesłów bierny czasu teraźn. — **at** (**far at a**, czyniony).

k) Imiesłów bierny czasu przeszłego — **it** (**far it a**, uczyniony).

l) Imiesłów bierny czasu przyszłego — **ot** (**far ot a** mający być uczynionym).

Wszystkie formy strony biernej tworzą się za pomocą odpowiedniej formy słowa **est**- być i imiesłowu biernego danego słowa; używa się przytem przyimka **de** (np. **și, est as am at a de êiu j**—ona jest kochana przez wszystkich).

7. **Przysłówki** mają zakończenie **e**. Stopniowanie podobnem jest do stopniowania przymiotników (np. **mi a frat e pli bon e kant as ol mi** — brat mój lepiej śpiewa odemnie).

8. **Przyimki** rządzą wszystkie przypadkiem pierwszym.

c) **Prawidła ogólne.**

- 9. Każdy wyraz tak się czyta, jak się pisze.
- 10. Akcent pada zawsze na przedostatnią zgłoskę.

11. Wyrazy złożone tworzą się przez proste połączenie wyrazów (główny na końcu). **Przykład: vapor ŝip o**, parostatek — z **vapor'** para, **ŝip'** okręt, **o** — końcówka rzeczownika.

12. Przy innym przeczącym wyrazie opuszcza się przysłówek przeczący **ne** (np. **mi neniām vidis**, nigdy nie widziałem).

13. Na pytanie „dokąd“ wyrazy przybierają końcówkę przypadku czwartego, np. **tie tam** (w tamtem miejscu)—**tie n tam** (do tamtego miejsca); **Varsovi o n** (do Warszawy).

14. Każdy przyimek ma określone, stałe znaczenie; jeżeli należy użyć przyimka w wypadkach, gdzie wybór jego nie wypływa z natury rzeczy, używany bywa przyimek **je**, który nie ma samoistnego znaczenia (np. **ŝoj i je tio**, cieszyć się z tego: **mał san a je la okulo j**, chory na oczy, **enu o je la patrujo**, tęsknota za ojczyzną i t. p. Jasność języka wcale wskutek tego nie szwankuje, albowiem w tym razie wszystkie języki używają jakiegokolwiek przyimka, byle go zwyczaj uświęcił; w języku zaś międzynarodowym sankcja we wszystkich podobnych wypadkach nadana została **jednemu** tylko przyimkowi **je**. Zamiast przyimka **je** używać też można przypadku czwartego bez przyimka tam, gdzie nie zachodzi obawa dwuznaczności.

15. Tak zwane wyrazy „cudzoziemskie“, t. j. takie, które większość języków przyjęła z jednego obcego źródła, nie ulegają w języku międzynarodowym żadnej zmianie, lecz otrzymują tylko pisownię międzynarodową; przy rozmaitych wszakże wyrazach jednego źródłosłowu, lepiej używać bez zmiany tylko wyrazu pierwotnego, a inne tworzyć według prawideł języka międzynarodowego (np. **teatr o**—teatr, lecz teatralny—**teatra**).

16) Kończówkę rzeczownika i przedimka można opuścić i zastąpić apostrofem (np. **dom'** zam. **dom o**; **de l'mond o** zam. **de la mond o**).

ALFABETYCZNA TABELA PRZEDROSTKÓW I PRZYROSTKÓW SŁOWOTWÓRCZYCH (AFIKSÓW).

P R E F I K S Y.

1. **bo--** powinowactwo, pokrewieństwo, wynikłe naskutek małżeństwa, (nie ma odpowiednika w języku polskim), np. patro-ojciec, bopatro-teść; frato-brat, bofrato-szwagier.

2. **dis--** rozdzielenie, rozłączenie, (odpowiada polskiemu prefiksowi „roz“, np. doni-dać, disdoni-rozdać; disiri-rozejść się; dise-oddzielnie, w rozsypkę.

3. **ek--** natychmiastowość, krótkotrwałość, nagłość, początek jakiejś czynności, (odpowiada polskim przedrostkom za...wy...), np. kanti-śpiewać, ekkanti-zaśpiewać; pafi-strzelać, ekpafi-wystrzelić; eka nagły, natychmiastowy, niespodziany.

4. **ge--** zbiór osobników dwojga płci, tworzący pewną pojęciową całość; sinjoro-pan, sinjorino-pani, gesinjoroj-państwo; gepatroj-rodzice, gefratoj-rodzeństwo (bracia i siostry) i t. p.

5. **mal--** przeciwieństwo, odwrotność znaczenia pierwotnego, przeciwstawność—np. bona-dobry, malbona-zły, bono-dobro, malbono-zło; ami-kochać, malami-nienawidzić; la mało przeciwieństwo, odwrotność.

6. **pra--** dawność; podobnie jak w jęz. polskim, skąd prefiks ten został wzięty, np. avo-dziadek, praavo-pradziadek, prapatroj-praojcowie i t. p.; pra|ec|o — dawność, staro-dawność.

7. **re--** zwrot, powrotność, powtórzenie czynności, (odpowiada polskim przedrostkom od, po, re) np. doni-dać, redoni-oddać; rekanti odśpiewać; re-echo-powtórne echo, revizito-re-wizyta i t. p.

8. ***fi--** pogarda, obrzydzenie moralne (porównaj niżej sufiks aĉ na obrzydzenie, pogardę estetyczną) np. homo-człowiek, fihomo-podły, nędzny człowiek (ros. „padlec“); fipatrino-zła, okrutna matka; fiago-podły czyn i t. p.

9. ***mis--** błędność, omyłka, niezrozumienie (prefiks uoficjalniony przez Akademię wraz „IV Dodatkiem“ w r. 1929) np. kompreni-rozumieć, miskompreno-nieporozumienie; misvoje-na błędnej drodze i t. p.

S U F I K S Y.

10. **--aĉ** pogardliwość, obrzydzenie w znaczeniu estetycznym (odpowiada często polskiemu sufiksowi „-isko“ np. ĉevalo-koń, ĉevalaĉo-szkapa; skribaĉi-bazgrać, hundo-pies, hundaĉo-psisko; i t. p.; aĉa-obrzydliwy.

11. **--ad** trwanie lub częstotliwość czynności, np. paroli-mówić, paroladi-mawiać; pafado-strzelanina, reprezentado-przedstawienie i t. p.

12. **--aj** 1) rzecz z czegoś zrobiona, 2) produkt jakiejś czynności, 3) pojęcie zmysłowe jakiejś rzeczy, w przeciwieństwie do pojęcia oderwanego, niedoznawalnego żadnym z 5 zmysłów człowieka, dla którego istnieje odrębny sufiks „ec“ (patrz niżej) np. 1) ovo-jajko, ovaĵo-jajecznicza; 2) krei-tworzyć, stwarzać, kreaĵo-twór, 3) verda-zielony, verdaĵo-zielen

(widoczna); ale: verdeco-zieloność, beleco-piękność, libereco-wolność (niewidoczne); samo „aĵo“-rzecz.

13. --an członkostwo, przynależność do jakiegoś ugrupowania religijnego, etycznego czy społecznego, wyznawca jakiegoś prądu umysłowego, (odpowiada często polskiemu „anin“), a także mieszkaniec jakiegoś terytorjum, okręgu, miasta i t. p. np. Kristo-Chrystus, kristano-chrześcijanin; puritano-purytanin, vegetarano-wegeterjanin, jarosz; tolstojano-tolstojowiec, varsoviano-warszawianin, warszawiak; Polandano-obywatel Polski (niekoniecznie narodowości polskiej); sileziano-ślązak i t. p.; ano-członek, zwolennik, mieszkaniec.

14. --ar 1) zbiór rzeczy lub osób, tworzący pewną nową pojęciową całość; 2) ogół danych osób lub rzeczy, np. 1) arbo drzewo, arbaro-las: vorto-słowo, vortaro-słownik; kantaro-śpiewnik; 2) konsili-radzić, konsilantaro-rada (jako ciało osobowe, np. Rada Nadzorcza), esperantistaro-ogół esperantystów, homaro-ludzkość i t. p.

15. --ĉj zdrobnienie, przymilenie imion męskich, kładzie się po 2 do 5 literze danego imienia niezdrobniałego, np., Petro-Piotr, Peĉjo-Piotruś; Johanĉjo albo Joĉjo-Janek, Jasiek.

16. --nj analogiczne do powyższego zdrobnienie imion żeńskich, np. Mario-Marja, Marinjo-Marynia, Marysia, Manjo-Mania; Helenjo-Helenka i t. p. Uwaga: Poeci esper. obu tych sufiksów używają niekiedy na utworzenie słowa przymilającego wogóle, a więc także odnośnie do zwierząt i rzeczy, co stanowi naturalne rozszerzenia granic używalności danego sufiksu (jeszcze oficjalnie przez Akademię niezatwierdzone), w myśl tego używa się: paĉjo-tatuś, panjo-mamusia, hund(o) ĉjo-milusi piesek, bovinjo-krówka, milusia krowa i t. p. (por. sufiks „et“).

17. --ebl możliwość np., mangi-jeść, mangebla-jadalny (możliwy do jedzenia), legebla-czytelny; videbla-widoczny i t. p.; neeble-niemożliwie.

18. --ec pojęcie oderwane, abstrakcyjne; przymiot niedoznawalny 5 zmysłami (odpowiada często polsk.: stwo, ość, iść) np. amiko-przyjaciel, amikeco-przyjaźń; frato-brat, frateco-braterstwo; podobnie: ruģeco-czerwoność, beleco-piękność i t. p.

19. --eg i 20. --et zgrubiałość (powiększenie), zdrobniałość (pomniejszenie), a) rzeczy, b) cech i c) czynności; np. a) pordo-drzwi, pordego-brama, pordeto-furtka; domo-dom, domego-gmach, olbrzymi dom, dometo-domek, domeczek, i t. p., b) granda-wielki, duży, grandega-olbrzymi, malgrandeta-malusi, malutki; bela-piękny, belega-wspaniały, cudowny i t. p. c) plori-płakać ploreti-popłakiwiwać, ploregi-zanosić się od płaczu, strasznie płakać; eta-maleńki, ega-ogromny.

21. --ej miejsce danej czynności, miejsce związane pojęciowo z daną rzeczą lub czynnością, np. lerni-uczyć się, lernejo-szkoła (uczelnia); labori-pracować, laborejo-pracownia; pod.: bovino-krowa, bovinejo-obora; porkejo-chlewek świński, čevalejo-stajnia; halti-zatrzymywać, haltejo-przystanek; ejo-miejsce, lokal, pomieszczenie.

22. --em skłonność, chęć do czegoś np. labori-pracować, laborema-pracowity, babilema-gadatliwy i t. p.; ema-skłonny do czego.

23. --er częsta jakiejś całości, zbioru, stanowiąca nową całość dla siebie; ułomek- np. fajro-ogień, fajrero-iskra; sablopiasek, sablero-ziarnko piasku; pod.: čenero-ogniwo, monero-(drobna) moneta; panero- odrobina, kromka chleba i t. p. ero-cząstka.

--et patrz pod „eg”.

24. --id potomstwo, dziecko, np. koko-kogut, kokido-kurczę, hundo-pies, hundido-szczenie; pod. regido-królewicz (syn królewski), izraelido-izraelita (syn izraela) homo-człowiek, homido-syn człowieczy i t. p.

25. --ig czynienie jakimś, czynienie czemś, powodowanie jakiejś czynności lub stanu rzeczy, skłanianie do czegoś (czynność przechodząca z jednej osoby lub rzeczy na drugą), (odwrotność sufiksu „ig”, patrz poniżej), np. blanka-biały, blankigi-bielić; pura-czysty, purigi-czyścić; pli bona-lepszy, plibonigi-ulepszać; alta-wysoki, altigo-wywyższenie, nomigo-mianowanie; for-precz, forigi-usunąć, paroligi-skłonić, zmusić do mówienia, kunigi-połączyć i t. p.: igi-uczynić aby...

26. --ig stawanie się jakimś, czemś, czynność zwrotna, przechodząca na tęsamą osobę lub rzecz, o której mowa, (odwrotność sufiksu „ig”), np. blanka-biały, blankigi-bielić się; plibonigi-polepszyć się; kunigi-połączyć się; forigi-usunąć się, oddalić się i t. p.; igi-zrobić się, stać się.

27. --il narzędzie, rzecz służąca do wykonywania danej czynności np. haki-rąbać, hakilo-siekiera; montri-pokazywać, montrilo-wskazówka; pod.: kudrilo-igła (od kudri), pesilo-waga i t. p.; la ilo-narzędzie.

28. --in rodzaj żeński osób lub zwierząt, (odpowiada często polsk., „ka, ina, yni”, np. patro-ojciec, patrino-matka; instruisto-nauczyciel, instruistino-nauczycielka; pod.: leonino-lwica (od leono-lew), hundino-suka, chevalino-klacz, kobyła t. p.

29. --ind godny czegoś, wart czegoś, np. laŭdi-chwalić, laŭdinda-chwalebny, pochwały godny; kredi-wierzyć, kredinda-wiarygodny; pod: batinda-wart bata i t. p.; inda-godny.

30. --ing obsada; przedmiot; do którego osadza lub wsadza się inny, np., glavo-miecz lub sabro-szabla, sabringo lub glavingo-pochwa; fingro-palec, fingriango-naparstek; pod.: kandelingo-lichtarz, świecznik i t. p.

31. --ist stały zawód, fach, rzemiosło, specjalność (w przeciwstawieniu do czynności jednorazowej, chwilowej, którą się wyraża imiesłowami strony czynnej ant, int, ont, (p. reguła 6-ta gramatyki) np. boto-but, botisto-szewc, mašino-maszyna, mašinisto-maszynista; pod.: hejtisto-palacz, dentisto-dentysta, laboristo-robotnik i t. p. (Por. poniżej „ist“ w sufiksach naukowych).

--nj patrz pod 6j.

32. --uj 1) naczynie, rzecz zawierająca w sobie jakiś przedmiot, 2) drzewo wydające dany owoc, 3) kraj danej narodowości np., 1) mono-pieniądz, monujo portmonetka, sakiewka, 2) pomo-jabłko, pomujo-jabłoń; pirujo-grusza i t. p. 3) Polopolak, Polujo-Polska, Germanujo-Niemcy. (Używa się również często form: Pollando, Germanlando i t. p.).

33. --ul cecha wewnętrzna lub zewnętrzna człowieka, stały przymiot, np. malsaga-głupi, malsagulo-głupiec; riča-bogaty, ričulo-bogacz; pod.: ġibulo-garbus, drinkulo-pijak, babibulo-gaduła i t. p.

34. --um sufiks bez określonego znaczenia, używany wówczas, kiedy żaden z poprzednich się nie nadaje (Analogiczny do generalnego przyimka „je“ p. Reguła 14 Gramatyki). Ponieważ użycie sufiksu „um“ jest rzeczą zwyczajową, podajemy tutaj większą ilość używanych dziś w Esp. słów z tą końcówką, aby ułatwić użytkującym należyte zrozumienie czytanych tekstów esperanckich: plena-pełny, plenumi-spełnić; butono-guzik, butonumi-zapiąć na guzik; palpebro-powieka, palpebrumi-mrugać powiekami i t. p. Po-

dobnie: kol um|o-kołnierz, man|um|o-rękaw, naz|um|o-binokle,
buś um|o-kaganiec, kalkan|um|o-obcas; kruc|umi-ukrzyżować,
komun um o-wspólnota, gmina; gustumi-smakować, mastrumi
gospodarować, ventumi-wietrzyć, malvarmumo-zaziębienie,
am ind um i-zalecać się, podkochiwać się i i.

DODATEK DO TABELI AFIKSÓW.

I. W dawniejszych podręcznikach wymieniane były jako afiksy: 1) przedrostek „eks”,-oznaczający podobnie jak w jęz. polskim to samo co „eks” były (eksministro-były minister); 2) przyrostek „edz” małzonek (doktorinedzo-mąż lekarki), 3) przyrostek „estr” zwierzchnik (np. lernejestro-kierownik szkoły, šipeetro kapitan okrętu i t. p.). Obecnie afiksy te stanowią samodzielne słowa podstawowe, a połączone z nimi są słowami złożonymi a nie pochodniami.

II. Prócz powyższych 34 podstawowych używana jest w Esp. znaczna ilość afiksów naukowych, ściśle fachowych, z których niektóre przedzierają się i do życia codziennego jak np. 1) „bi”, dwu... bioksido de mangano-dwutlenek manganu (chem.). 2) „hiper” hiper-nad np. hipertrofio-hipertrofja, przerost (med.). 3) „ika” i 4) „oza” odpowiadające polskim „owy” i „awy” (w chemji), np. fosfika anhidrido-bezwodnik fosforowy ($P_2 O_5$), fosfoza anhidrido-bezwodnik fosforawy ($P_2 O_5$), 5) „id” idy np. metaloidoj-metaloidy i t. p.

III. Prócz dziś oficjalnych 34 używane są w Esp. niektóre afiksy międzynarodowe, które, jako naruszające regularność budowy lingwistycznej esp., nie zostały oficjalnione. Do nich należą: 1) sufiks „lv”, oznaczający zdolność czynienia jakimś, np.: kooperativa-spółdzielczy,

instruiva-pouczający (patrz pokrewny oficjalny sufiks „ig“),
2) „iz“ napełniający czemś np. elektrizi-elektryzować,
3) „ist“ jako zwolennik kierunku np. socialisto, konkurujące z oficjalnym „ano“ (p. wyżej) i i.

IV. Proponowane przez niektórych esperantystów i przez nich używane, lecz niezatwierdzone są afiksy:
1) **atra**—odpowiadający polskiemu „awy“ przy kolorach np. bluatra-niebieskawy, 2) **enda**—konieczny do zrobienia (pokrewny oficjalnemu „inda) 3) **io**—jako końcówka dla krajów i nauk i.i.

Korelatywna Tabela zaimków i przysłówków

		i <i>nieokreślone</i>	k <i>pytające i względne</i>	t <i>wskazujące</i>	ć <i>zbiorowe</i>	nen <i>przeczące</i>
ZAIMKI	u osoba	iu ktoś	kiu kto	tiu ten	čiu każdy	neniu nikt
	a jakość	ia jakiś	kia jaki	tia taki	čia wszelki	nenia nijaki
	o rzecz	io coś	kio co	tio to	ćio wszystko	nenio nic
	es przynależność	ies czyjs	kies czyj	ties tego	ćies każdego	nenies niczyj
	e miejsce	ie gdzieś	kie gdzie	tie tam	ćie wszędzie	nenie nigdzie
PRZYSŁÓWKI	al przyczyna	ial dlaczegoś	kial dlaczego	tial dlatego	ćial z każdej przyczyny	nenial z żadnej przyczyny
	am czas	iam kiedyś	kiam kiedy	tiam wtedy	ćiam zawsze	neniam nigdy
	el sposób	iel jakoś	kiel jak	tiel tak	ćiel w każdy sposób	neniel w żaden sposób
	om ilość	iom trochę	kiom ile	tiom tyle	ćiom wszelka ilość	neniom żadna ilość

OBJAŚNIENIE SKRÓTÓW

użytych w niniejszym słowniku

anat. — anatomja.	mech. — mechanika.
arch. — architektura.	med. — medycyna.
astr. — astronomja.	meteor. — meteorologja.
bot. — botanika.	międzyn. — międzynarodowy
bud. — budownictwo.	miner. — mineralogja.
chem. — chemja.	mit. — mitologja.
Esp., esp. — Esperanto, espe- rancki.	muz. — muzyka.
fig. — wyrażenie obrazowe (figuryczne).	np. — na przykład.
filoz. — filozofja.	nieof. — nieoficjalne (słowo jeszcze przez Akademię niezatwierdzone).
geogr. — geografja.	p. — patrz.
geom. — geometrja.	poch. — pochodne (słowo zło- żone z pierwiastka i afiksu).
gram. — gramatyka.	pod. — podobnie.
i t. d. — i tak dalej.	pol. — polityka i nauki spo- łeczne.
i t. p. — i tem podobne.	por. — porównaj.
jęz — język.	rel. — religja.
kup. — wyraz handlowy, ku- piecki.	ret. — retoryka.
log. — logika.	zool. — zoologja.
mat. — matematyka.	
mar. — marynarka.	

U w a g a !

Słownik zawiera rdzenie /pierwiastki/
wyrazów. Wyrazy tworzymy dodając do
rdzeni końcówki gramatyczne i ewentu-
alnie przedrostki i przyrostki.

A

A, a A, a pierwsza litera alfabetu esperanckiego.

-a jako końcówka gramatyczna oznacza przymiotnik np. bela-piękay, piękna, piękne.

abat' opat.

abdik' abdykować, zrzec się (urzędu, tronu) i t. p.

abel' pszczoła.

abi' jodła (bot.)

abism' przepaść, otchłań,

abiturient' abiturjent, absolwent szkoły średniej, ten, co zdał maturę.

ablativ' narzędnik (6-ty przypadek w gram.)

abnegaci' abnegacja, wyrzeczenie się wygód, zaniedbanie się.

abomen' obrzydzenie, wstręt, odraza, abominacja.

abon' abonować, prenumerować, opłacać zgóry, przedpłacać.

abort' poronić (płód).

abrikot' morela (bot.)

abrupt' urwisty, spadzisty, raptowny, urwany.

absces' wrzód, ropień.

absint' absynt (wódka), piołun (bot.)

absolut' absolutny. bezwzględny, chem. czysty.

absorb' absorbować; fiz. wchłaniać; całkowicie zaprzatać czyjąś myśl.

abstin' żyć w abstynencji, we wstrzeźliwości, wstrzymywać się.

abstrakt' abstrakcyjny, oderwany, czysto pojęciowy.

absurd' niedorzeczny, głupi, absurdalny.

abund' obfity, bogaty.

acer' klon (bot.).

acid' kwaśny, cierpki.

-ac- sufiks na oznaczenie pogardy, obrzydzenia lub w znaczeniu estetycznym zgrubiałości np. hundo-pies, hundo-ćo psisko; skribi pisać, skribaći bazgrać i t. p.

acet' kupować.

-ad- sufiks na oznaczenie trwania lub częstotliwości czynności np. pafostrzał, pafadostzelanina; iri iść, iradi chadzać i t. p.

adapt' zastosować, przystosować, adaptować.

adept' adept, wtajemniczony, zwolennik.

adiaŭ! (franc. adieu) — bądź zdrow, żegnaj mi, z Bogiem.

adici' dodawanie (mat.).

adjektiv' przymiotnik (gram.)

adjutant' adjutant.

administr' administrować, zarządzać.

- administraci'** zarząd, administracja.
- admir'** podziwiać.
- admiral'** admirał, dowódca floty wojennej.
- admiralitat'** admiralicja, zarząd floty.
- admon'** napominać, upominać.
- adopt** adoptować, przybrać za swoje (dziecko), usynowić.
- ador'** uwielbiać, adorować, wielbić, czcić.
- adres'** adres, napis na kopercie.
- adult'** cudzołożyc.
- advent'** adwent, przyjście Pańskie, 4 tygodnie przed Bożem Narodzeniem.
- adverb'** przysłówek (gram.).
- advokat'** adwokat, obrońca w sprawach karnych, rzecznik, mecenas.
- aer'** powietrze.
- aerolit'** aerolit, meteoryt (astr.).
- aeroplan'** samolot, latawiec, aeroplan.
- afabl'** uprzejmy, przychylny.
- afekt'** afektować, przesadzać, udawać.
- afes'** sprawa, rzecz, wydarzenie, interes.
- afiks'** przyrostek lub przedrostek (gram.).
- afiś'** afisz, plakat.
- aflikt'** strapić, zmartwić.
- aforism'** aforyzm, urywek myślowy.
- afrank'** opłacać (list), frankować.
- afust'** laweta, łoże działa.
- ag'** działać, postępować.
- agac'** cierpki, zdrętwiały (o zębach).
- agat'** agat, kamień półszlachetny, odmiana kwarcu (min.).
- agent'** agent, ajent, pośrednik.
- agit'** agitować, propagować, podmawiać do czegoś, poruszać.
- agl'** orzeł (zool.).
- agoni'** agonja, konanie.
- agord'** nastrajać, stroić (muz.).
- agrabl'** przyjemny, miły.
- agraf'** agrafka, zapinka, sprzączka, w arch. klamra.
- agronomi'** agronomja, nauka rolnictwa.
- ag'** wiek (życia).
- agi'** ażjo, przewyżka lub nadpłata różnicy przy zmianie pieniędzy (kup.).
- ajl'** czosnek (bot.).
- ajn** - kolwiek, - bądź; końcówka uogólniająca, dodawana do zaimków i przysłówków, np. ktokolwiek — kiu-ajn, jakkolwiek — kiel-ajn, kiedykolwiek kiam ajn i t. p.
- aj-** sufiks, służący do tworzenia słów o własności materjalnej, zmysłami doznawalnej, np. **bindi** oprawiać, **bindaŕo** oprawa (książki).
- akaci'** akacja (bot.).
- akademi'** akademja, wszechnica, stowarzyszenie uczonych.
- akapar'** zakupować zapasy w celu spekulacji, paskować.
- akar'** molik, kleszcz, serowiec, (zool.).
- akcel'** przyspieszać, popierać.
- akcent'** akcent, przycisk głosu.
- akcept'** akceptować, przyjmować.

akcesor' dodatkowy, przybory.

akci' akcja, świadectwo na udział w przedsiębiorstwie.

akcident' przypadek (nieszczęśliwy), wypadek, zdarzenie.

akcipitr' jastrząb (zool.)

akciz' akcyza, podatek od żywności, trunków i t. p.

akir' nabyć, zdobyć, uzyskać, osiągnąć.

aklam' powołać jednogłośnie, akklamować.

akn' akne, wągier, trądzik, wyrzut na twarzy, krostka (med.).

akompan' towarzyszyć, wtórować, akompanjować.

akr' ostry, cierpki.

akrid' szarańcza (owad).

akrobat' akrobata, linoskok.

aks' oś.

a k s e l' pacha.

aksiom' aksjomat, pewnik, zasada.

akt' akt, odsłona (teatr.), dokument oficjalny.

aktiv' czynny, aktywny.

aktor' aktor, artysta teatralny.

a k t u a l' aktualny, będący na czasie.

akurat' akuratny, dokładny, punktualny.

akuŝ' powić dziecię, złągnąć, porodzić, fig. z wielkim trudem coś dokonać.

akut' akutyeczny, ostry, zapalny, spiczasty (mat., med., gram.)

akuz' oskarżać.

akuzativ' biernik, 4-ty przypadek w gram., oznaczany w Esp. końcową spółgłoską **n**.

akv' woda.

a k v a f o r t' akwaforta, trawionka, rysunek wytrawiony.

akvarel' akwarela, rysunek, obraz farbami wodnymi na papierze.

akvari' akwarjum, zbiornik z wodą do utrzymywania ryb it.p.

akvilegi' orlik (bot.).

al do, ku; przyimek służący też do wyrażenia celownika (3-go przyp.) np. **al la patro** ojcu, **al Vieno** do Wiednia.

alabastr' alabaster (min.).

alarm' alarm, pobudka, zgiełk, trwoga.

alaŭd' skowronek.

al b i n' albinos.

album' album, pamiętnik, imionnik.

alcion' zimorodek (ptak).

ald' alt, niski głos żeński.

ale' aleja.

alegori' alegorja, podobieństwo przenośne.

a l e n' szydło, szwajca.

alfabet' alfabet, abecadło, początki nauki.

alg' alga, wodorost morski, morskoczyzna (bot.).

algebr' algiebra (mat.).

alhemj' alchemja, chemja średniowieczna.

ali' inny, a, e.

alibi' alibi, bytność na innym miejscu, nieobecność przy jakimś czynie.

aligator' aligator, kajman, krokodyl amerykański.

- aline'** *alinea*, początek wiersza, ustęp.
- alk'** łoś (zool.).
- alkohol'** *alkohol*, wyskok (chem.)
- alkov'** *alkowa*, *alkierz*, sypialnia bez okien.
- almanak'** *almanach*, kalendarz, noworocznik.
- almenaŭ** przynajmniej.
- almoz'** jałmużna.
- aln'** olcha, olsza (bot.).
- alo'** *aloes* (bot.)
- alt'** wysoki; wysoko postawiony.
- altar'** ołtarz.
- alte'** śluz (bot.).
- altern'** kolejno się zmieniać.
- alternativ'** wybór jednego z dwojga, alternatywa.
- alud'** napomykać, robić aluzję.
- alumet'** zapalka.
- aluminium'** *aluminium*, glin (chem.).
- alun'** *alun* (chem.).
- am'** kochać.
- amar'** gorzki, cierpki (med.).
- amas'** kupa, tłum, masa, gromada.
- ambasador'** *ambasador*, przedstawiciel obcego państwa.
- ambaŭ** obaj, obie, oboje.
- ambici'** *ambicja*, poczucie swej wartości.
- ambos'** kowadło.
- ambr'** *ambra* (kadzidło)
- ambrozi'** *ambrozja*, pokarm bogów (mitol.).
- ambulanc'** *ambulans*, polowy szpital wojskowy.
- amel'** *crochmal*, *skrobia*, mączka.
- ametist'** *ametyst* (min.).
- amfibi'** *amfibja*, płaz, ziemnowód (zool.).
- amfiteatr'** *amfiteatr*.
- amfor'** *amfora*, dzban starożytny.
- amik'** przyjaciel.
- amindum'** zalecać się, umizgać się (złożone z **am**, **ind**, **um**, patrz te pierwiastki) (słowo pochodne).
- amnesti'** *amnestja*, ułaskawienie.
- amoniak'** *amoniak* (chem.).
- amor'** *amor*, bóg miłości, (mitol.).
- amortiz'** *amortyzować*, *umarać* (długi).
- ampleks'** objętość.
- amput'** *amputować*, *ucinać*, *odciąć część ciała* (med.)
- amulet'** *amulet*, czarodziejski wisiorek.
- amuz'** *zabawiać*, *bawić* (kogo).
- an-** sufiks oznaczający członka, mieszkańca, zwolennika, np. **urbo** miasto, **urbano** mieszczanin, **familiano** członek rodziny, i t. p.
- anagal'** *kurzyślep*, *muchotrzew* (bot.).
- anagram'** *anagram* (zagadka).
- anakronism'** *anachronizm*, błąd w oznaczeniu czasu, przestarzałość.
- analiz'** *analiza*, rozbiór.
- analogi'** *analogja*, *podobieństwo*.
- ananas'** *ananas* (bot.).
- anapest'** *anapest* (rodzaj wiersza).
- anarhi'** *anarchja*, *bezzład*, *bezzład*.

- anas'** kaczka, kaczór.
anatomí' anatomja, nauka o budowie ciała.
ančov' anchosy, anchois (rybki).
anekdot' anegdota.
aneks' przyłączyć, anektować, przywłaszczyć, zagrabić.
anemon' zawilec, sasanka (bot.).
angelik' dzięgiel (bot.).
angil' węgorz (zool.).
angin' angina, zapalenie gardła, dławica, dusznica bolesna (med.).
angul' kąt.
angél' anioł.
anilin' anilina (chem.).
anim' dusza.
aniz' anyż.
ankaŭ także, też.
ankoraŭ jeszcze.
ankr' kotwica.
anomali' anomalja, nieprawidłowość, objaw niezwykły
anonc' ogłosić, obwieścić, anon-sować
anonim' anonimowy, bezimien-ny, niepodpisany.
anser' gęś (zool.).
anstataŭ zamiast.
-ant- końcówka imiesłowu czynnego czasu teraźniejszego np. **kantanta knabo** śpiewający chłopiec.
antaŭ przed (w czasie i przestrzeni).
anten' macka (owadu), antena (fiz.).
anticip' uprzedzać, załatwiać z góry, antycypować.
antikv' starożytny.
antilop' antylopa (zool.).
antimon' antymon (chem.).
- antipati'** antypatja, wstręt, niechęć.
antipod' antypoda, przeciwnożny.
antitez' antyteza, przeciwstawienie, przeciwstawieństwo.
antologi' antologja, wybór utworów rozmaitych autorów.
antropologi' antropologja, nauka o człowieku.
Anunciaci' Zwiastowanie N. P. Marji.
aort' aorta, tętnica główna (anat.).
aparat' aparat, przyrząd.
apart' osobny, oddzielny.
apartement' apartament, duże mieszkanie, pomieszczenie.
aparten' należeć.
apati' apatja, nieczułość, zobojętnienie.
apelaci' apelacja, odwołanie się do wyższej instancji.
apenaŭ ledwie, za ledwie.
aper' zjawić się, ukazać się.
apetit' chęć do jedzenia, apetyt.
api' opich (bot.).
aplaŭd' oklaskiwać, aplaudować.
aplik' aplikować, zastosować, użyć.
apog' opierać, podeprzeć.
apoge' punkt odziemny księżyca; szczyt, zenit.
apokrif' apokryf, podrobienie, falsyfikat.
apolog' apolog, przypowieść, bajka z sensem moralnym.
apopleksi' apopleksja, udar (med.).
apostol' apostoł, głosiciel nauki.

apostrof apostrof, znak opuszczenia.

apotek apteka.

apoteoz apoteoza, ubóstwienie.

apozici apozycja, dopowiedzenie (gram.).

apr dzik (zool.).

April kwiecień.

aprob aprobować, potwierdzić, uznać za dobre.

apud obok, przy.

-ar- sufiks zbiorowości, np.

arbo drzewo, **arbaro** las.

arabesk arabeska (rzeźba i malarstwo).

arane pająk (zool.).

arang urządzić, aranżować.

arb drzewo (bot.).

arbalest kusza ręczna, łuk, samostrzał.

arbitr arbitralny, samowolny, dowolny.

arbitraci arbitraż, sąd rozjemczy, polubowny.

aré smyczek (muz.).

ard pałać, gorzeć, żarzyć się.

arde czapla (zool.).

ardez łupek, szyfer.

aren arena, tor wyścigowy, szranki, pole działalności.

areometr areometr, gęstościomierz.

arest aresztować, ująć, uwięzić.

argil glina.

argument argumentować, rozumować.

argent srebro.

arhaik, **arkaik** archaiczny, przestarzały.

arheolog, **arkeolog** archeolog.

arheologi, **arkeologi** archeologia, starożytnictwo.

arhipelag, **arkipelag** archipelag (gromada wysp).

arhitekt, **arkitekt** architekt, budowniczy.

arhitektur, **arkitektur**, architektura, budownictwo.

arhiv, **arkiv** archiwum.

ari arja, pieśń.

aristokrat arystokrata.

arimetik arytmetyka.

ark... patrz pod **arh**.

ark łuk.

arkad sklepienie łukowe, arkada.

arleken arlekin, błazen.

arm uzbroić.

arme armja, wojsko.

arnik arnika, (med.) pomornik (bot.)

arogant arogancki, bezczelny, zuchwały,

arom aromat, przyjemny zapach.

arpeg arpeggio (arpedżjo) brzęknięcie o struny (muz.).

arsenik arsenik (chem.).

art sztuka, kunszt.

arteri arterja, tętnica (anat.)

artifik sztuczka, sztuka, fortel, podstęp, figiel.

artik staw (w kościach), przegub, kolanko.

artikel artykuł, rozdział, ustęp, rozprawka literacka, w gram. przedimek.

artileri artylerja.

artišok karczoch (bot.).

artrit zapalenie stawów.

- as-** końcówka gram. czasu teraźniejszego trybu oznajmującego np. *mi, vi, li laboras* ja, ty, on, pracuję, esz, e, *ili skribas* oni, one piszą.
- as'** as, tuz (w kartach).
- asekur'** asekurować, ubezpieczać.
- asert'** twierdzić, zapewniać.
- asesor'** asesor (w sądzie).
- asfalt'** asfalt, smoła ziemna.
- assign'** asygnować, przekazać (pieniądze), przeznaczać.
- asimil'** asymilować, upodabniać, przyswajać.
- asoci'** związek, stowarzyszenie, asocjacja.
- asonanc'** asonans, rym niezupełny.
- asparag'** szparag (bot.).
- aspekt'** wygląd, widok.
- asperg'** skropić, pokropić (np. wodą święconą).
- aspid'** żmija, gad jadowity (zool.).
- aspir'** pragnąć, dążyć do czegoś.
- astm'** astma, dychawica (med.).
- astr'** ciało niebieskie, gwiazda.
- astrolog'** astrolog, wróżący z gwiazd.
- astrologi'** wróżenie z położenia gwiazd.
- astronom'** astronom.
- astronomi'** astronomja, nauka o ciałach niebieskich.
- at-** końcówka imiesłowu biernego czasu teraźniejszego np. *amata* kochany, *mi estas* *batata* jestem bity, *bija* mnie.
- atak'** atakować, napadać, zaczepiać.
- atavism'** atawizm, dziedziczność przymiotów w dalszych pokoleniach.
- ateism'** ateizm, niewiara w Boga.
- ateist'** ateusz, niewierzący w Boga, ateista, bezbożnik.
- atenc'** zrobić zamach, zasadzkę.
- atend'** czekać, oczekiwać.
- atent'** uważać, baczyć.
- atest'** świadczyć, poświadczyć.
- ating'** doścignąć. dosięgnąć.
- atlas'** atlas (zbiór map; atlas (materja)).
- atlet'** atleta, zapaśnik, siłacz, szermierz.
- atmosfer'** atmosfera (powietrza).
- atom'** atom, niedziałka (chem.).
- atribu'** przypisywać (własność lub cechę).
- atribut'** atrybut, przymiot rzeczy, cecha, przydawka (gram).
- atripl'** łoboda, lebioda (bot.).
- atut'** atut (pewny dowód), kożera (w kartach).
- aŭ** albo, lub.
- aŭd'** słyszeć.
- aŭdienc'** audjencja, posłuchanie (u osób wysoko położonych).
- aŭditori'** audytorjum, sala wykładowa.
- Aŭgust'** sierpień, August.
- aŭkci'** licytacja, sprzedaż publiczna, aukcja.
- aŭskult'** słuchać, przysłuchiwać się, wysłuchiwać.
- aŭtentik'** pewny, rzeczywisty, prawdziwy, autentyczny.
- aŭtobiografi'** autobiografja, życiorys własny.

aütograf autograf, własnoręczne pismo.
aütokrat autokrata, samowładca
aütokrati autokracja, samowładztwo.
aütomat automat.
aütomobil samochód, automobil.
autonom autonomiczny, samorządny (pol.).
aütor autor, pisarz, twórca, sprawca.
aütoritat autorytet, siła władzy, uznana powaga.
aütun jesień.
av dziadek, dziad.
avar skąpy.
avel laskowy orzech.
aven owies.
aventur przygoda, awantura.
avert ostrzegać, przestrzegać.
avid chciwy, żądny, łasy, pożądlivy.
aviz awizacja, zawiadomienie, ogłoszenie.
azen osioł
azil azyl, schronisko.
azot azot (chem.).

B

B, b, B, b, druga litera alfabetu esperanckiego.
babil gawędzić, gwarzyć, paplać, szczebiotać, gadać.
bacil bakcyl, lasecznik, mikrob.
bagatel bagatela, drobnostka, fraszka.
bajonet bagniet.
bak piec, wypiekać (np. chleb).
bakteri bakterja (med.).

bal bal, tańce.
bala zamiatać.
balad balada (poemacik).
balanc huścić, kołysać.
balast balast, obciążenie.
balbut jąkać się, bełkotać.
baldaken baldachim.
baldaü wnet, wkrótce, zaraz.
balen wieloryb (zool.).
balistik balistyka (mech.).
balkon balkon.
balon balon (statek napowietrzny).
balot głosować, balotować.
balustrad balustrada, poręcz.
balzam balsam, ulga, folga, ulżenie, pociecha, pocieszenie.
balzamin balsamina, niecierpek (bot.).
bambu bambus (trzcina indyjska).
ban kąpać.
banal banalny, oklepany, pospolity.
banan banan (owoc).
band banda, zgraja.
bandaü bandaż, opaska, przewiązka do opatrunku.
banderol banderola, przepaska, opaska.
bandit bandyta, zbój, opryszek.
bank bank.
bankrot zbankrutować, zawiesić wypłaty.
bant pętlica, pętla.
bapt chrzcić.
bar zagradzać (drogę, ulicę), stawiać przeszkodę.
barak barak, letni szpital.
barakt szamotać się, rzucać (ciałem), trzepotać, opierać się.

- barb'** broda (włosy na brodzie).
barbar' barbarzyniec.
barbir' golibroda, cyrulik, balwierz.
barĉ' barszcz (zupa).
bard' bard, pieśniarz ludowy.
barel' beczka, baryłka.
barelief' płaskorzeźba, barelief.
barier' barjera.
barikad' barykada, zatarasowanie.
bariton' baryton (głos).
bark' barka, łódka.
barometr' barometr.
baron' baron.
bas' bas, najniższy głos męski.
basen' basen, zbiornik na wodę, kotlina.
bas' poła (surduta).
bast' łyko, łyczko.
bastard' bekart, dziecko nieprawe, bastard, mieszaniec zwierzęcy lub roślinny.
bastion' warownia, bastjon.
baston' kij, laska.
bat' bić, uderzać.
batal' walczyć.
batalion' bataljon, oddział żołnierzy.
bateri' baterja.
batist' batyst.
baz' podstawa, zasada.
bazalt' bazalt (skała wulkanicznego pochodzenia).
bazar' targ, rynek, bazar, (skład towarów).
bazilik' bazylika, (kościół katedralny) (arch.).
bazilisk' bazyliszek (gatunek jaszczurki) (zool.).
bed' grzęda, zagon.
bedaŭr' żałować, ubolewać.
- bek'** dziób.
bel' piękny, ładny.
beladon' belladonna, pokrzyk, wilcza jagoda (bot.).
beletristik' beletrystyka, literatura piękna.
ben' błogosławić.
benk' ławka.
benzin' benzyna (chem.).
ber' jagoda.
beril' beryl (drogi kamień).
best' zwierzę.
bet' burak (bot.).
betul' brzoza (bot.).
bezon' potrzebować.
Bibli' biblja, Pismo św.
bibliografi' bibliografja.
bibliotek' biblijoteka, księgozbiór, księżnica.
bicikl' bicykl.
bien' majątek (ziemski).
bier' piwo.
bifstek' befsztyk.
bigot' przesadnie nabożny, bigoteryjny.
bilanc' bilans, zamknięcie rachunków w księgach.
bilard' bilard (gra).
bild' obraz, postać rzeczy.
bilet' bilet.
bind' oprawiać (książki).
binokl' binokle, pince-nez.
biografi' biografja, życiorys, opis życia.
biologi' biologja.
bird' ptak.
biret' beret, (rodzaj czapki).
bi s bis! jeszcze raz! powtórzyć! (jako wykrzyknik).
biskvit' sucharek, biszkopt.
bismut' bismut (chem.).

- bisturi'** bistur (nożyk chirurgiczny).
- bitum'** bitum, smoła kopalna, sadło ziemne.
- bivak'** obozowisko wojska pod gołem niebem, biwak.
- blank'** biały.
- blasfem'** bluźnić.
- blat'** karaluch (zool.).
- blazon'** herb.
- blek'** beczec, rzeć, wydawać głos zwierzęcy, np. **bovin-bleki** ryczeć (jak krowa).
- blind'** ślepy.
- blok'** blok, kłoc, krążek ruchomy.
- blokad'** blokada, osaczenie (portu).
- blond'** blond, płowy.
- blov'** dać, wiać, dmuchać.
- blu'** niebieski, modry, siny.
- bluz'** bluza.
- bo-** przedrostek na oznaczenie powinowactwa. np. **patro** ojciec **bopatro** teść, **bofrato** szwagier i t. p.
- boa'** boa, (plaz) (wąż amerykański).
- boat'** łódź, bat, mały statek.
- boben'** cewka, szpulka.
- boj'** szczekać.
- bojkoł'** bojkotować
- boks'** boksować się.
- bol'** kipieć, wrzeć.
- bomb'** bomba (kula pękająca).
- bombard'** bombardować, ostrzeliwać fortecę.
- b o m b a s t'** bombastyczny, przesadny, napuszony.
- bombon'** cukierek.
- bon'** dobry, a, e.
- bor'** świdrować, wiercić otwór.
- boraks'** boraks (sól).
- bord'** brzeg, skraj, wybrzeże.
- bordel'** bordel, dom publiczny.
- border'** obrębiać, bramować.
- bors'** giełda.
- bosk'** gaj, lasek.
- bot'** but.
- botanik'** botanika, nauka o kwiatach.
- botel'** butelka, flaszka.
- bov'** wół, byk.
- bracelet'** bransoleta.
- brak'** ramię, ręka.
- bram'** leszcz (zool.).
- braman'** bramin, kapłan Brahmy. (w Indjach).
- bran'** otręby.
- branč'** gałąź.
- brand'** wódka, gorzałka.
- brank'** skrzela, dychawka ryby.
- brasik'** kapusta.
- brav'** dzielny, odważny, tęgi.
- breč'** wyłom, bresz.
- bret'** półka.
- brid'** uzda, uździenica
- brigad'** brygada, oddział wojska.
- brik'** cegła.
- bril'** błyszczyć.
- brilliant'** brylant, djament oszlifowany.
- broč'** broszka.
- brod'** haftować.
- brog'** sparzyć, oparzyć (wrzątkiem).
- brokant'** handlować starzyzną, szachrować
- brom'** brom (chem.).
- bronk'** oskrzela, bronch.
- bronkił'** bronchit, zapalenie albo katar oskrzeli.
- bronz'** bronz, aljaż z miedzi i cyny, spiż.

broŝ' szczotka.
 broŝur' broszura.
brov' brwi
bru' szumieć, hałasować.
brul' palić się.
brun' brunatny
brust' piersi.
brut' bydłę.
bub' chłopak, ulicznik.
bubal' bawół (zool.)
buĉ' zarzynać, zabijać, rzezać.
bud' buda.
 budĝet' budżet.
 buduar' buduar, pokoik damski.
buf' ropucha (zool.)
bufed' bufet, kredens.
buk' sprzączka.
buked' bukiet, wiązanka, równianka.
bukl' lok, pukiel.
 buks' bukszpan (bot.).
bul' bryła, kluska.
bulb' cebula, opuszka (anat.).
buljon' rosół, buljon.
bulk' bułka.
 bulvard' bulwar, ulica spacerowa.
burd' trzmiel (zool.).
burg' mieszczanin, obywatel miejski, burżuj.
burgon' pąk, pączek (bot.).
burlesk' farsa, krotchwila, burleska.
burnus' burnus, płaszcz maurytański.
 bust' biust.
buŝ' usta.
buŝel' korzec angielski.
buter' masło.
butik' sklep, handelek.
buton' guzik.

C

C, c, Ĉ, ĉ, trzecia litera alfabetu esperanckiego. Wymawiać zawsze jak „c”, nigdy jak „k” ani też jak „ć”.
 car' car.
ced' ustąpić, przekazać, cediować.
cedr' cedr (bot.).
cejan' bławatek, chaber (bot.).
cel' cel.
celeri' seler (bot.).
celuloz' celuloza, drzewnik, włóknik roślinny.
cement' cement.
 cend' cent (moneta w Stan. Zjedn.), $\frac{1}{100}$ dolara.
centigram' centygram.
centilitr' centylitr.
 centim' centym (setna część franka).
 centimetr' centymetr (setna część metra).
 centr' centrum, środek.
 ceramik' ceramika, garncarstwo artystyczne
centraliz' centralizować, ześrodkować, inaczej: alcentrigi.
 cenzur' cenzurować.
cerb' mózg.
 ceremoni' ceremonia.
cert' pewny, określony.
cerv' jelen (zool.).
ceter' pozostały, dalszy.
ci' ty, Ty.
 cidoni' pigwa (bot.).
 cidr' cydr, wino owocowe, jabłecznik.
cifer' cyfra.
 cigan' cygan.
cigar' cygaro.

cigared' papieros.
cign' łabędź (zool.).
cikad' cykada, piewik (owad).
cikatr' blizna.
cikl' cykl, okres, szereg, okrąg.
ciklon' cyklon, trąba powietrzna, burza wirowa.
ciklop' cyklop (olbrzym bajeczny).
cikoni' bocian (zool.).
cikori' cykorja (bot.).
cikut' cykuta, szalej jadowity (bot.).
cilindr' cylinder, walec.
cim' pluskwa (zool.).
cimbal' cymbał (muz.).
cinabr' cynaber (min.).
cinam' cynamon (bot.).
cindr' popiół.
cinik' cyniczny, nieprzyzwoity, bezwstydný.
cipres' cyprys (bot.).
cir' szuwaks, pasta do obuwia.
cirk' cyrk.
cirkel' cyrkiel (instrument).
cirkl' koło (geom., nieofic.).
cirkonstanc' okoliczność.
cirkul' cyrkulować, krążyć, obiegać, kursować.
cirkuler' cyrkularz, okólnik.
cirkumfleks' cyrkumfleks, dąszek nad literą, inaczej: *supersigno*.
citadel' cytadela, twierdza.
cit' cytować, przytoczyć.
cistern' cysterna, krynica.
citr' cytra (muz.).
citron' cytryna (owoc.).
civil' cywilny, nie wojskowy.
civiliz' cywilizować, ogładzać.
civilizaci' cywilizacja.

civit' społeczeństwo, wolne miasto, państwo.
col' cal (miara).

^
C

Ĉ, ĉ, Ĉ, ĉ, czwarta litera alfabetu esperanckiego, równa się polskiemu „cz”.
ĉagren' martwić, smucić, zasmucać.
ĉam' gienza, dzika koza.
ĉambelan' szambelan, podkomorzy.
ĉambr' pokój, izba.
ĉampan' szampan.
ĉan' kurek.
ĉap' czapka.
ĉapel' kapelusz.
ĉapitr' rozdział w książce.
ĉar' ponieważ, albowiem, gdyż.
ĉar' taczki, kara, wóz dwukółowy.
ĉarlatan' szarlatan, szalbierz, oszust.
ĉarm' miły, uroczy, czarowny, nadobny.
ĉarnir' zawiaski, szarnir, nit wieka.
ĉarpent' ciosać.
ĉarpi' szarpia, skubanka.
ĉas' polować.
ĉast' czysty, niepokalany.
ĉe u, przy.
ĉef' szef, główny zwierzchnik.
ĉek' czek, przekaz.
ĉel' cela, komórka.
ĉemiz' koszula.
ĉen' łańcuch.
ĉeriz' wiśnia (owoc).
ĉerk' trumna.
ĉerp' czerpać.

ĉes' przestać.
ĉeval' koń.
ĉevron' krokiew, kobyłka (bud.).
ĉi przydawka na oznaczenie rzeczy lub osób bliższych, w przeciwieństwie do dalszych np. tiu tamten, tiu-ĉi ten (tutaj).
ĉia wszelki, wszelaki.
ĉiam zawsze, stale, ciągle.
ĉie wszędzie.
ĉiel wszelkim sposobem.
ĉiel' niebo.
ĉif' pognieść, pomiętosić.
ĉifon' gałgan, szmata, strzęp.
ĉifr' szyfr, tajne pismo.
ĉikan' szykanować, roznosić plotki, obmawiać.
ĉio wszystko.
ĉirkaŭ około, dookoła.
ĉiu każdy, wszystek.
ĉiz' obrobić dłutem.
-ĉj- sufiks dla zmiękczenia imion męskich; kładzie się go, stosownie do dźwięczności za 2—5 literą imienia, np.: Adamo Adam, Adaĉjo Adaś, Johanĉjo Janek, Jasiek i t. p. porównaj „nj“.
ĉokolad' czekolada.
ĉu czy; słówko, zaczynające zdania pytajne, o ile one nie zaczynają się od innego pytajnika (kia, kie i t. p.)
ĉu li venos? czy on przyjdzie?

D

D, d, D, d, piąta litera alfabetu esperanckiego.

da przyimek, który się kładzie po słowach, oznaczających ilość, miarę np. kvin metroj da drapo, 5 metrów sukna, multe da homoj, dużo ludzi i t. p.
daktil' daktyl (bot.).
dali' dalja, georginja (bot.).
dam' warcaby (gra).
damask' adamaszek (tkanina).
danc' tańczyć.
dand' dandys, elegant, modniś, strojniś.
danger' niebezpieczeństwo.
dank' dziękować.
dat' data (oznaczenie dnia).
dativ' celownik, 3-ci przypadek (gram.).
datur' bielun (bot.).
daŭr' trwać.
de' od, przez; (przyimek, tworzy dopełniacz).
debat' debata, rozprawa.
debet' debet, winien (buchalterja).
dec' wypadać, należeć się.
Decembr' grudzień.
decid' postanowić, rozstrzygać, decydować.
decigram' decygram = $\frac{1}{10}$ grama.
decilitr' decylitr = $\frac{1}{10}$ litra.
decimal' dziesiętny.
decimetr' decymetr = $\frac{1}{10}$ metra.
deĉifr' decyfrować, odczytać, odgadnąć pismo.
dediĉ' dedykować, poświęcać.
dedukt' dedukować, wywodzić.
defend' bronić, chronić.
deficit' deficyt, niedobór, brak w kasie.

definitiv' definitywny, ostateczny.

degel' tajać, topnieć.

degener' degenerować się, wyradzać się.

degrad' degradować, obniżyć w stopniu i godności.

dejour' dyżurować.

dek dziesięć.

dekadenc' dekadencja, chylenie się ku upadkowi.

dekagram' dekagram = 10 gram

dekalitr' dekalitr = 10 litr.

dekametr' dekametr = 10 metr.

dekan' dziekan.

deklam' deklamować.

deklar' deklarować, oznajmić, oświadczyć, przyrzec.

deklaraci' deklaracja, oświadczenie.

deklinaci' deklinacja (gram.).

dekliv' pochyłość, spadek, stok.

dekolt' dekoltować, wygorsować.

dekoraci' dekoracja, przyozdobienie artystyczne.

dekret' dekret, rozporządzenie władzy; wyrok, uchwała.

dekstr' prawy (np. brzeg).

deleg' delegować, wysłać kogo w danym celu.

delegaci' delegacja, poselstwo.

delfen' delfin (zool.).

delikat' delikatny, łagodny, lekki.

delir' majaczyć, bredzić (w gorączce).

demagog' demagog, gwałtowny nieszczerzy przywódca ludu.

demagogi' demagogja, nieszczerze przywołanie ludowi.

demand' pytać, zapytać.

demokrat' demokrata, zwolennik ludowładztwa.

demon' demon, zły duch.

demonstraci' demonstracja

demonstrativ' zaimek wskazujący (gram.), demonstratywny, poglądowy, pokazowy.

denar' denar (dawna drobna moneta).

dens' gęsty.

dent' ząb.

denunc' denuncjować, donosić.

departament' departament, okręg, obwód.

depeš' depesza (wiadomość przesłana telegrafem).

depon' deponować, składać.

deput' deputować, wysłać, posłać.

deriv' wywodzić, urabiać z czegoś, wyprowadzać (gram.).

des... tem, zawsze w połączeniu ze słówkiem „ju“ (im) np. im gorzej, tem lepiej: ju pli malbone des pli bone.

desegn' rysować.

desert' deser, wety (po jedzeniu).

despot' despota, ciemiężca, samowładca.

destin' przeznaczyć, ustanowić, wybrać.

detal' detal, szczegół.

determin' determinować, określić, oznaczyć z góry, przeznaczyć, postanowić.

detru' niszczyć, burzyć.

dev' musicieć, mieć obowiązek.

deviz' dewiza, hasło, zasada, godło, prawidło.

dezert' pustynia.

- dezir'** życzyć sobie, pragnąć.
Di' Bóg.
diabet' choroba cukrowa, cukromocz, moczówka.
diabl' djabeł.
diadem' djadem (ozdobna przepaska na głowę), korona.
diafan' przeświecający.
diafragm' diafragma, przepona, błona oddzielająca.
diagnoz' djagnoza, rozpoznawanie choroby.
diagonal' przekątnia (mat.).
diakon' djakon (duchowny).
dialekt' djalekt, narzecze, gwara.
dialektik' djalektyka, umiejętność rozumowania.
dialog' djalog, rozmowa sceniczna.
diamant' djament (najtwardszy i najdroższy z kamieni).
diametr' djametr, średnica.
diant' gwoździak (bot.).
diapazon' djapazon, (skala rozciągłości głosu).
diboć' hulać, wieść życie rozpustne, hulaszczę.
didaktik' dydaktyczny, nauczający.
didelf' dydelf, torebnik (bot.).
diet' djeta (med.).
difekt' uszkodzić, zepsuć.
diferenc' różnić się.
difin' definjować, określić, wyznaczyć.
difterit' dyfteryt, błonica (med.).
diftong' dyftong, dwugłoska.
dig' tama, grobla.
digest' trawić.
dign' godność.
dik' gruby, korpuletny.
diktator' dyktować.
dilem' dylemat, dwojaki wniosek; położenie kłopotliwe.
diletant' dyletant, miłośnik sztuki, amator.
diligent' pilny, pracowity.
diluv' potop.
dimanć' niedziela.
dimensi' wymiar, rozmiar, dymensja.
dinamik' dynamika (część mechaniki).
dinamit' dynamit.
dinamometr' dynamometr, siłomierz.
dinasti' dynastja, ród panujący.
diplom' dyplom, patent, dokument.
diplomat' dyplomata.
diplomati' dyplomacja, znoszenie się państw między sobą; obłuda.
dir' powiedzieć, rzec.
direkt' kierować, prowadzić, zawiadywać, dyrygować.
direktor' dyrektor.
-dis- przedrostek, oznaczający rozdział, rozchodzenie się i t. p.; np. iść iri, rozchodzić się disiri.
disciplin' dyscyplina, karność, rygor.
discipl' idący na naukę uczeń.
disenteri' dysenterja, krwawa biegunka (med.).
disk' dysk, tarcza, krąg.
diskont' dyskontować (strącać procent).
diskret' dochowujący tajemnicy, zachowujący milczenie, dyskretny.

- diskut'** dyskutować, rozprawiać, roztrząsać.
dispepsi' dyspepsja, niestrawność (med.).
dispon' dysponować, rozporządzać.
disput' dysputować, sprzeczać się.
distanc' dystans, odległość ściśle określona.
distil' destylować, przekraplać.
disting' odznaczyć, odróżniać, wyróżniać.
distr' być roztargniony, rozrywać się (psychicznie).
distrikt' powiat, okręg, obwód.
ditiramb' dytyramb. pieśń pochwalna.
divan' otomana (rodzaj sofy).
diven' domyślić się, odgadnąć.
divers' różny, rozmaity.
divid' dzielić, rozbierać.
divizi' dywizja, oddział wojska.
do więc, przeto, dlatego.
dog' dog (duży pies rasy angielskiej lub duńskiej).
dogan' komora celna.
dogm' dogmat, pewnik, niewzruszona zasada.
dok' dok, sztuczna przystań.
doktor' doktor.
doktrin' doktryna, teoria naukowa.
dokument' dokument, dowód piśmienny.
dolar' dolar (pieniądz).
dolē' słodki.
dolor' dolegać, boleć, sprawiać ból.
dom' dom.
domag' żałować, współczuć.
- domen'** domino (okrycie płaszcz); rodzaj gry.
don' dać, podać, udzielić.
donac' podarować.
dorlot' rozpieścić, psuć.
dorm' spać.
dorn' cierni.
dors' grzbiet, plecy
dot' wyposażyć, obdarzyć.
doz' dawka, doza.
dragon' dragon (mil.).
drak' smok.
drakm' drachma.
dram' dramat.
drap' sukno.
drapir' drapować, przyodziewać tkaniną fałdzistą.
draś' młócić.
dres' tresować, układać zwierzęta.
drink' pić nałogowo, oddawać się pijaństwu.
drog' materiał apteczny.
dromedar' dromedar, wielbłąd jednogarbny.
dron' tonąć.
du dwa, dwaj.
dualism' dualizm, dwoistość.
dub' wąpić.
duel' pojedynek.
duet' duet, dwuśpiew (muz.).
duk' książę.
dukat' dukat (moneta).
dum' podczas gdy, póki.
dung' najmować (kogo) werbować.
duonpatr' ojczym, (por. pierwiastki **du**, **on**, **patr**, (słowo pochodne).
duś' kąpiel natryskowa.

E

E, e, E, e, 1) szósta litera alfabetu esperanckiego; 2) końcówka przysłówków przymiotnikowych i rzeczownikowych: bona dobry, bone dobrze; patro ojciec, patre po ojcowsku, matene rankiem i t. p. (Por. tabelę zaimków i przysłówków w przedmowie).

eben' równy, gładki, płaski.

-ebl- sufiks na oznaczenie możliwości, np. legi czytać, legebla czytelny, akcepti przyjmować, akceptebla możliwości do przyjęcia i t. p.

ebon' heban (drzewo).

ebri' pijany, upojony.

ebur' kość słoniowa.

-ec- sufiks na oznaczenie pojęć oderwanych, abstrakcyjnych, np. boneco dobroć, nobleco szlachetność i t. p.

eĉ nawet. [kosz.]

Eden' eden, raj ziemski, roz-

edif' zbudować moralnie (np. kazaniem).

edikt' edykt, ukaz, rozporządzenie władzy.

eduk' wychować, chować, kształcić.

edz' mąż, małżonek.

efekt' efekt, skutek, wrażenie.

efektiv' rzeczywisty, istotny, efektywny.

efemer' krótkotrwały, przemijający.

efik' działać skutecznie, skutkować.

-eg- sufiks na oznaczenie zgrubienia: bela piękny, be-

lega wspaniały, przepiękny; domego ogromny dom, gmaeh, kriegi strasznie krzyczeń, drzeń się; porównaj **et**.

egal' równy, jednakowy.

egid' egida, opieka, przewodnictwo.

egoism' egoizm, samolubstwo, sobkostwo.

egoist' egoista, samolub, sobek.

eĥ' echo, odgłos, oddźwięk.

-ej- sufiks na oznaczenie miejsca czynności lub stanowiska, np.: manĝejo jadalnia, haltejo przystanek, ĉevalejo stajnia i t. p.

eĥ- prefiks na oznaczenie nagłości, natychmiastowości, jednorazowego początku: krii krzyczeń, ekkrii wykrzyknąć.

ekip' ekwipować, zaopatrywać we wszystko co potrzebne.

eklezi' kościół (jako zgromadzenie wiernych).

eklips' zaćmienie (astr.).

eklog' sielanka, pieśń pasterska.

ekonomi' ekonomja, nauka o gospodarstwie społecznym.

eks' były, dymisjowany, dawny.

ekscelenc' ekscelencja, dostojność, jaśnie wielmożny.

eksces' eksces, nadużycie, wykroczenie, wybryk.

ekscit' podniecać, pobudzać.

ekskluziv' wyłącznie, ekskluzywnie.

ekskomunik' ekskomunikować, wykląć, rzucić klątwę.

ekskrement' kał, odchód, gnój.

- ekskurs**' wycieczka, ekskursa, mała podróż.
- eksped**' ekspedjować, wysłać, wyprawić.
- eksperiment**' doświadczenie, próba.
- ekspłod**' eksplodować, gwałtownie wybuchać.
- ekspluał**' eksploatować, wyzyskać, użytkować.
- eksport**' eksportować, wywozić za granicę.
- ekspozici**' wystawa, ekspozycja.
- ekspres**' ekspres, umysławy posłaniec.
- ekstaz**' ekstaza, zachwyty, marzycielskie uniesienie (nieof.).
- ekster** zewnątrz; oprócz.
- ekstern**' tępić, wytępić.
- ekstr**' dodatkowy, nadliczbowy, nadzwyczajny.
- ekstrakt**' ekstrakt, wyciąg.
- ekstrem**' ostateczny, krańcowy, skrajny.
- ekvaci**' równanie (mat.).
- ekvator**' równik (geog.).
- ekvilibr**' równowaga.
- ekzak**' ścisły, dokładny (mat.).
- ekzamen**' egzaminować, przesłuchiwać, badać.
- ekzekut**' tracić (kogo), wykonać wyrok śmierci.
- ekzem**' egzema, wysypka, wyprysk swędzący (med.).
- ekzempl**' przykład.
- ekzempler**' egzemplarz, jedna sztuka z ogółu, jeden okaz.
- ekzerc**' ćwiczyć, wprawiać.
- ekzil**' wygnać, zesłać.
- ekzist**' istnieć, być, egzystować.
- el** z (przyimek) z czegoś, np. ze skrzyni, el la kesto; używany też jako prefiks np. eljeti wyrzucić, ellerni wyuczyć się.
- elast**' sprężysty, elastyczny.
- elefant**' słoń.
- elegant**' elegancki, wykwintny, wytworny.
- elegi**' elegja, tren, żal.
- elekt**' wybierać.
- elektr**' elektryczność (istota).
- element**' element, pierwiastek, żywioł, część składowa.
- elf**' elf, sylf, duch opiekuńczy.
- eliksir**' eliksir, wyciąg, odwar, płyn leczniczy
- elips**' elipsa (mat.).
- elizi**' elizja (gram.).
- elokwent**' wymowny, krasomówny, elokwentny.
- em-** sufiks na oznaczenie skłonności, zamiłowania, np. laborema pracowity, babilema gadatliwy i t. p.
- emajl**' emalja, szkliwo, szklista powłoka.
- emancip**' emancypować, wyzwolić, usamowładnić.
- embaras**' kłopot, ambaras, trudność.
- emblem**' godło, emblemat, symbol, znak, uzmysłowienie.
- embri**' embrjon, zaród, zarodek.
- embusk**' zasadzka, czaty.
- emfaz**' emfaza, silny nacisk, przesada, napuszystość w mowie.
- eminenc**' eminencja, wysokość, dostojność (tytuł).

eminent' znakomity, wybitny, doskonały.

emoci' emocja, wzruszenie, wzburzenie.

empiri' empirja, doświadczenie (filoz.).

emulsi' emulsja, mieszanina tłuszczów z wodą, mająca pozór mleka.

en 1) w (przyimek); 2) w... do; np. **eniri** wejść.

enciklopedi' encyklopedja, całość wiedzy ludzkiej.

endivi' endywja, gatunek cykorji (bot.).

energi' energja, zdolność do wykonania pracy.

enigm' zagadka.

enket' ankieta, wywiad.

entomologi' entomologja, nauka o owadach (nieof.).

entrepren' przedsiębrać, przedsięwziąć.

entuziasm' entuzjizm, szlachetny zapał, zachwyty.

enu' nudzić się, tęsknić.

envi' zazdrościć.

epidemi' epidemja, choroba nagminna.

epiderm' naskórek.

epifani' epifanja, święto Trzech Króli.

epigraf' epigraf, napis; dewiza, godło, sentencja.

epigram' epigram, dowcipny napis; fraszka.

epilepsi' epilepsja, padaczka, wielka choroba (med.).

epilog' epilog, zakończenie, domówienie.

episkop' biskup.

epitet' epitet, przydomek, określenie.

epizod' epizod, zdarzenie, wypadek, ustęp.

epok' epoka, okres czasu.

epolet' naramiennik na mundurze wojskowym, epolet.

epope' epopeja, wielki poemat bohaterski.

-er- sufiks na oznaczenie części z jakiejś całości. np.: *ĉeno* łańcuch, *ĉenero* ogniwo, *fajro* ogień, *fajrero* iskra it.p.

erar' mylić się, błędzić.

erik' wrzos (bot.).

eriac' jeż (zool.).

erizipel' róża (med.).

ermen' gronostaj (zool.).

ermit' pustelnik, samotnik, eremita (rel.).

erotik' erotyczny, miłosny, lubieżny.

erp' bronować.

erudici' erudycja, uczoność.

erupci' erupcja, wybuch z wnętrza ziemi,

escept' wyłączać, wykluczać.

esenc' esencja, istota, treść, watek; wyciąg.

eskadr' eskadra, część floty wojennej (mar.).

eskort' konwój, straż, eskorta (mil.).

esper' mieć nadzieję, spodziewać się.

esplor' badać, zbadać.

esprim' wyrażać, wyrazić.

est' być.

establ' urządzić, założyć.

estetik' estetyczny, piękny.

estim' szanować, poważać.

esting' gasić.

- estr'** zwierzchnik; służy także jako sufiks na oznaczenie kierownika wogóle, np. *lernejestro* kierownik szkoły, *šipestro* kapitan okrętu i t. p.
- estrad'** estrada, wzniesienie, trybuna.
- ešafod'** rusztowanie, szafot.
- et-** sufiks zdrobnienia: *dometo* domek, *dormeti* drze-
mać, *beleta* śliczniutki i t. p.
- etaĝ'** piętro.
- etat'** pensja, stała płaca, żołd, etat.
- etend'** rozpościerać, rozciągać, wyciągać.
- eter'** eter 1) substancja wypełniająca wszechświat, 2) związek chem.
- etern'** wieczny.
- etik'** etyczny, moralny, obyczajowy.
- etikeť'** etykieta; ceremonjał, formy towarzyskie.
- etimologi'** etymologia; słoworód.
- etiologi'** etjologia, nauka o przyczynach chorób (med.).
- etnografi'** etnografia, ludoznawstwo.
- Eŭkaristi'** eucharystja, wieczerza Pańska, komunja święta.
- eŭnuk'** eunuch. rzezaniec, kastrat.
- evangeli'** ewangelja, nauka Jezusa, dobra nowina o przy-
ściu Zbawiciela.
- eventual'** ewentualny, możliwy, przypuszczalny.
- evident'** oczywisty.
- evit'** unikać, uniknąć.
- evolu'** rozwijać się.
- evoluci'** ewolucja, rozwój, przeobrażenie.
- ezofag'** gardziel, przełyk (anat.).
- ezok'** szczupak (zool.).

F

F, f, F, f, siódma litera alfabetu esperanckiego.

fab' bób, fasola (bot.).

fabel' baśń.

fabl' bajka, krótkie opowiadanie alegoryczne.

fabrik' fabryka, zakład przemysłowy.

facet' fasetta, grań, ścianka płaska szlifowana.

facil' łatwy, lekki.

faden' nić, nitka.

fag' buk (bot.).

f a g o t' fagot (instrument muzyczny).

fajenc' fajans (rodzaj glinki).

fajf' gwizdać, świstać.

fajl' piłować (pilnikiem).

fajr' ogień.

fak' przegródka półki, oddział, fach, specjalność, zawód, proceder.

fakir' fakir.

faksimil' faksimile, podobizna, dokładna kopia czyjego pisma.

fakt' fakt, rzecz dokonana, pewne zdarzenie rzeczywiste, wypadek hist.

faktor' stręczyciel; czynnik (mat.).

faktur' faktura, rachunek, wystawiony przez kupca; wykaz przesłanych towarów.

- fakultat'** fakultet, wydział uniwersytecki.
fal' padać, upaść.
falang' falanga, szyk bojowy, zastęp ludzi.
falbal' falbana, przyszywka marszczona.
falĉ' kosić.
fald' fałdować, składać.
falk' sokół (zool.).
fals' fałszować.
fam' wieść, pogłoska, rozgłos.
famili' rodzina, familja.
familiar' familjarny, poufały, zażyły.
fanatik' fanatyczny, przesadnie żarliwy.
fand' roztapiać (metale); odlewać.
fanfar' fanfara, uroczysty sygnał na trąbkach.
fanfaron' przechwalać się, udawać zucha, chełpić się, fanfaronować.
fantazi' fantazja, wyobraźnia, urojenie, wymysł.
fantom' widmo, mara, duch, złudzenie, strach.
far' robić, zrobić.
faring' krtań (anat.).
farm' dzierżawić, arendować.
farmaci' farmacja, aptekarstwo.
fars' farsa, krotechwila.
fart' mieć się, powodzić się (o zdrowiu).
farun' mąka.
fasad' fasada, facjata, frontowa część budynku (arch.).
fask' pęk, wiązka, plik, zwój.
fason' fason, model, kształt, krój, forma.
fast' pościć.
- fatal'** fatum, los nieprzyjazny, przeznaczenie.
faŭk' paszcza.
fav' parch (med.).
favor' przychylny, sprzyjający, łaskawy.
faz' faza, odmiana, stopień rozwoju, stadjum.
fazan' bażant (zool.).
fazeol' fasola (bot.).
fe'(in)' wieszczka, wróżka, boginka leśna.
febr' gorączka, febra.
Februar' luty.
feĉ' drożdże.
federaci' federacja, połączenie, związek polityczny.
fel' skóra zwierzęca, futro.
feliĉ' szczęśliwy.
felieton' feljeton, odcinek dziennika.
felt' filc, pilśń.
feminism' feminizm, (dążenie kobiet do równouprawnienia).
feminist' feminista (zwolennik emancypacji kobiet).
femur' biodro.
fend' szpara.
fenestr' okno.
feniks' feniks (ptak bajeczny).
fenkol' koper włoski (bot.).
fenomen' fenomen, zjawisko, objaw niezwykły.
fer' żelazo.
ferdek' pokład okrętu.
feri' ferie, wakacje.
ferm' zamykać, zamknąć.
ferment' fermentować.
fervor' gorliwość, żarliwość, zapal.
fest' świętować, święcić, obchodzić.

festen' ucztować.

feston' feston (półwieniec z kwiatów, zieleni lub barwnych tkanin).

fetić' fetysz.

feŭd' lenno.

fi 1) fe! 2) prefiks na oznaczenie pogardy, obrzydzenia w znaczeniu moralnem, np. fi-homo podły człowiek, fiago wstrętny czyn (por. sufiks **aĉ**).

fiakr' fiakr, dorożka.

fianĉ' narzeczony.

fiask' fiasko, . niepowodzenie.

fibr' włókno.

fid' ufać, polegać, spuszczać się, liczyć na kogo.

fidel' wierny.

fier' dumny.

fig' figa.

figur' figurować, wyobrażać, tworzyć.

f i k c i' fikcja, zmyślenie, złudzenie, ułuda.

fiks' ustalić, utrwalić, umocować, osadzić.

fiktiv' fikcyjny, udany, podstawiony.

fil' syn.

filantrop' filantrop (człowiek dobroczynny).

filantropi' filantropja, dobroczynność.

fili' filja, oddział głównej instytucji.

filik' paproć (bot.).

filolog' filolog (badacz języka).

filologi' filologia.

filozof' filozof.

filozofi' filozofja.

filtr' cedzić, filtrować.

fin' kończyć, skończyć.

final' finał, ustęp końcowy (muz.).

financ' finanse, skarbowość.

fingr' palec [szony.

firm' mocny, stały, niewzru-

firm' firma, dom handlowy.

fisk' skarb państwa, fiskus.

fistul' fistuła, przelotka, kanał ropny (med.).

fiŝ' ryba.

fizik' fizyka.

fiziologi' fizjologia,

fizionomi' fizjonomja (wyraz twarzy).

fjord' fjord (wązka zatoka).

flag' flaga, proporzec, bandera.

flagr' migotać.

flam' płomień.

flan' placek.

flanel' flanela.

flank' bok, strona, skrzydło, flanka.

flar' wachać.

flat' pochlebiać.

flav' żółty.

fleg' pielęgnować.

flegm' flegma, powolny temperament.

fleks' giąć, zginać.

fleksi' fleksja, odmiana (gram.).

flik' latać.

flirt' trzepotać, flirtować.

flok' kosmyk, płatek, kłaczek.

flor' kwitnąć.

floren' floren, złoty np. austriacki, polski.

flos' tratwa.

flu' płynąć.

flug' fruwać, latać.

fluid' płynny, ciekły.

flustr' szeptać.

- flut'** flet.
foir' jarmark, targ.
foj' raz.
fojn' siano.
fok' foka (zool.).
fokus' fokus, ognisko (fiz.).
foli' liść; arkusz, karta.
fond' zakładać, fundować.
fonetik' fonetyczny.
fonograf' fonograf.
font' źródło; krynica.
fontan' fontanna, wodotrysk.
for precz, daleko, w dal.
forGES' zapominać, zapomnieć.
forĝ' kuć, kować.
fork' widelec.
form' forma, kształt, postać.
formał' formalny, przepisowy.
format' format, rozmiar (arkusza, książki).
formik' mrówka.
formul' formuła, wzór.
forn' piec.
fort' silny, mocny.
fortepian' fortepian.
fortik' mocny, trwały, krzepki, wytrzymały.
forum' forum; plac zgromadzeń w Rzymie; sąd.
fos' kopać, ryć.
fosfor' fosfor (chem.).
fost' słup, pal.
fotograf' fotografować.
frag' poziomka (bot.).
fragment' fragment, urywek, ustęp, kawałek, ułamek.
fraj' ikra, nasienie ryb.
frak' frak.
frakas' druzgotać.
frakci' frakcja, odłam, ułamek (mat., polit.).
fraksen' jesion (bot.).
- framason'** mason, wolny murarz, farmazon.
framb' malina (bot.). [nie.
frand' być łakomym na jedzenie.
frangol' czeremcha, wilczyna (bot.).
frang' frendzla, frenzel.
frank' frank (moneta).
frap' stukać, pukać, uderzać, kołatać.
frat' brat.
fraül' kawaler, mężczyzna nieżonaty.
fraz' zdanie, zwrot, frazes.
fregat' fregata (lekki statek wojenny).
fremd' obcy, cudzoziemski.
frenez' obłąkany, szalony, zwarjowany.
fresk' fresk.
freś' świeży.
fring' zięba (zool.).
fringel' czyżyk (zool.).
fripon' szelma, łotr, łajdak.
fris' fryz, szlak, nadbrusie (arch.).
frit' smażyć, opiekać.
frivol' płochy, pusty, frywolny.
friz' uczesać, trefić, ufryzować.
fromaĝ' ser.
front' front (mil.), przód.
fronton' fronton (szczyt nad gzymsem), przednia część budynku.
frost' mróz.
frot' trzeć, nacierać.
fru' wczesny.
frugileg' gawron (zool.).
frukt' owoc, plód.
frunt' czoło.
ftiz' suchoty (med.).

fuk' truteń (zool.); trawa morska (bot.).

fulg' sadze, kopeć.

fulm' błyskawica.

fum' dym.

fund' dno.

fundament' fundament; podstawa, podwalina.

funebr' żałoba.

funel' lejek.

fung' grzyb (bot.).

funkci' funkcja, czynność, działalność.

funt' funt.

furaĝ' furaz, żywność dla koni, obrok.

furi' furja, wściekłość, szal; bogini zemsty.

furioz' wściekły (z gniewu), szalony.

furor' furor, sensacja.

furunk' czyrak, wrzodzianka, furunkuł (med.).

fusten' barchan.

fuŝ' partaczyć.

fut' stopa (miara).

G

G, g, G, g, ósma litera alfabetu esperanckiego.

gad' sztokfisz (zool.).

gaj' wesoly.

gajl' galas, dębiana (bot.).

gajn' wygrać, zyskać, zarobić.

gal' żółć (anat.).

galant' śnieguła, sasanka (bot.).

galanteri' galanterja.

galantin' galantyna (mięso w galarecie).

galer' galera (statek) [nek.

galeri' galerja, balustrada, ga-

galon' galon (obszycie z taśmy złotej albo srebrnej).

galop' galop.

galoŝ' kalosz.

gam' gaima (muz.).

gamaŝ' kamasz.

gangli' węzeł nerwowy, zwój nerwów, ganglion.

gangren' gangrena, zgorzelina (med.).

gant' rękawiczka.

garanti' ręczyć.

garb' snop, snopek,

gard' strzec, pilnować.

gardeni' gardenja, przepyszlin (bot.).

gargar' płókać, przepłókiwać (gardło).

garn' przyozdobić, garnirować.

garnitur' garnitur.

garnizon' garnizon, załoga (miasta).

garol' kawka, sójka (zool.).

gas' gaz.

gast' gość.

gaz' gaza (cienka tkanina).

gazel' gazela (zool.).

gazel' gazeta, dziennik, czasopismo.

ge- prefiks na oznaczenie osób obojga płci, np.: gepatroj rodzice, gefiloj rodzeństwo, gesinjoroj panowie i panie i t. p.

gelaten' żelatyna (klej do galarety).

gem' gemma (drogi kamień z wyrytymi ozdobami).

gencia n' giencjana, goryczka (bot.).

genealogi' genealogja, rodowód.

- generaci'** generacja, pokolenie.
general' generał, jenerał.
geni' geniusz.
genist' janowiec (bot.).
genitiv' dopełniacz, genitivus
 2-gi przypadek w gram.
genot' junat (zool.).
gent' plemię, ród.
genu' kolano.
geodezi' geodezja (część geom. prakt.).
geografi' geografja, opisanie ziemi.
geolog' geolog.
geologi' geologia.
geometri' geometria.
gerani' geranium, bodziszek, nosek (bot.).
gerundi' gerundjum (gram.).
gest' giest (ruch członków ciała), znak, skinienie.
gigant' gigant, bajeczny olbrzym (mit.).
gilotin' gilotyna (przyrząd do ścinania głowy).
gimnastik' gimnastyka.
gimnazi' gimnazjum.
gips' gips (min.).
girland' girlanda, wieniec, splot kwiatów i liści.
gitar' gitara (muz.).
glaci' lód.
glad' prasować (bieliznę żelazkiem).
gladiator' gladjator (zapaśnik w star. Rzymie).
glan' żołądź (bot.), żołądzina (anat.).
gland' gruczoł
glas' szklanka.
glat' gładki.
- glav'** miecz.
glazur' glazura, szkliwo, szklista powłoka, polewa.
glicerin' gliceryna (chem.).
gliciriz' lukrecja (bot.).
glikoz' cukier gronowy, glikoza, glukoza.
glim' łuszczak (min.).
glit' ślizgać się.
glob' glob, kula, kula ziemską.
glor' sławić, uwielbiać.
glu' kleić.
glut' połykać, chłonać.
gnom' gnom, karzełek, krasnoludek.
gobi' kiełb, mrzana (zool.).
golf' zatoka morska, golf.
gondol' gondola, łódź wenecka.
gorĝ' gardło (anat.).
goril' goryl (zool.).
gotik' gotycki (styl).
graci' wysmukły, zgrabny, wdzięczny, hoży.
grad' stopień.
graf' hrabia.
grafit' grafit (rodzaj węgla).
grafologi' grafologia.
grajn' ziarno.
gram' gram, $\frac{1}{1000}$ kg.
gramatik' gramatyka, nauka języka.
granat' granatowe jabłko.
grand' wielki, duży.
grandioz' wspaniały, wzniosły, okazały.
granit' granit (min.).
gras' tłuszcz.
grat' drapać, skrobać.
gratul' wieszować, gratulować, składać życzenia.
grav' ważny, poważny.
graved' brzemienny.

gravur grawerować, rytować.
gren zboże.
grenad granat (mil.).
gri krupa.
grifel gryfel; rysik, szyfer.
gril świerszcz (zool.).
grimac grymas, kaprys, dąs.
grimp wspinać się, wdrapać się.
grinc zgrzytać, wydawać zgrzyt.
grip grypa, influenza (med.).
griz szary, siwy.
grog grog (napój z gorącej wody, araku i cukru).
gros agrest (bot.).
groś grosz.
grot grotta, jaskinia w skale, pieczara.
grotesk dziwaczny, groteskowy.
gru żóraw (zool.).
grumbl zrzedzić, gderać.
gru n d grunt (pod względem swej własności), rola, gleba.
grup grupa, zestawienie, układ.
gruz gruz, żwir.
guberni gubernja.
gudr smoła, dziegieć.
guf puhacz (zool.).
gulden gulden, reński, złoty.
gum guma (rodzaj żywicy).
gurd katarynka (muz.).
gust smak, gust, poczucie piękna.
gut kropla.
gutaperk gutaperka.
guvern wychowywać, kierować wychowaniem.
gvardi gwardja, straż, wojsko.
gvid kierować, być przewodnikiem.

^
G

^AG, ^Aĝ, ^AĜ, ĝ, dziewiąta litera alfabetu esperanckiego, odpowiadająca polskiemu dz (w słowach jak: dzuma, dzungla i t. p.).

ĝarden ogród.

ĝem jęczeć.

ĝ e m e l bliźniak, dziecko bliźniacze.

ĝen krępować, zenować.

ĝendarm żandarm.

ĝeneral powszechny, ogólny, gieneralny.

ĝentil grzeczny.

ĝerm kiełek.

ĝi ono, to, (zaimek dla oznaczenia rodzaju nijakiego w esp., tj. rzeczy, pojęć, dzieci i zwierząt, bez określenia płci).

ĝib garb.

ĝin dżyn (wódka angielska, jałowcówka).

ĝiraf żyrafa (zool.).

ĝis do, aż do.

ĝoj cieszyć się, radować się.

ĝu używać, doznawać, rozkoszować się, cieszyć się czem.

ĝust właściwy, należyty, właściwie, należyście.

H

H, h, H, h, dziesiąta litera alfabetu esperanckiego.

ha! ha! ach!

hajl grad.

hak rąbać, ciąć.

- hal'** hala, wielka sala, targowisko.
- haladz'** swąd, wyziew.
- halebard'** halabarda.
- halt'** zatrzymać się, stanąć.
- hamak'** hamak.
- hamstr'** chomik, skrzeczek (zool.).
- har'** włos.
- hard'** hartować, robić wytrzymałym, odpornym.
- harem'** harem.
- haring'** śledź.
- harmoni'** harmonja, zgoda, jedność; dźwięczność.
- harmonik'** harmonijka (muz.).
- harmonium'** harmonium (muz.).
- harp'** harfa, arfa (muz.).
- harpi'** harpia (potwór mitologiczny).
- harpun'** harpun, oszczep rybacki.
- haŭt'** skóra (na ciele).
- hav'** mieć, posiadać.
- haven'** port, przystań morska.
- hazard'** przypadek, traf, ślepy los, hazard.
- he!** he! hola! (wykrzyknik).
- hebre'** hebrajczyk.
- heder'** bluszcz (bot.).
- hegemoni'** hegemonja, przewaga władzy, zwierzchność.
- hejm'** dom rodzinny, ognisko domowe.
- hejt'** palić w piecu, ogrzewać.
- hekatomb'** hekatomba, uroczysta ofiara ze stu wołów.
- heksametr'** heksametr, sześciostopowy wiersz (w staroż. Grecji).
- hektar'** hektak = 100 arów = 10000 m².
- hektogram'** hektogram = 100 gramów = $\frac{1}{10}$ kilograma.
- hektolitr'** hektolitr = 100 litrów.
- hektometr'** hektometr = 100 metrów.
- hel'** jasny.
- helic'** śmigła, śruba okrętowa.
- helik'** ślimak winniczek (zool.).
- heliotrop'** heljotrop (bot.).
- help'** pomagać.
- hepat'** wątroba (anat.).
- herb'** trawa.
- hered'** dziedziczyć, brać w spadku.
- herez'** herezja, odszczepieństwo, kacerstwo.
- hermafrodit'** hermafrodyta, dwupłciowiec.
- herni'** ruptura, przepuklina, (med.).
- hero'** bohater, heros.
- herold'** herold.
- hetman'** hetman.
- hezit'** wahać się.
- hiacint'** hjacynt (bot.).
- hidr'** hydra (mitol.), stułbia (zool.).
- hidrarg'** rtęć, żywe srebro, merkurjusz.
- hidrofobi'** wodowstręt (med.).
- hidrogen'** wodór (chem.).
- hidrostatik'** hydrostatyka, nauka o równowadze cieczy.
- hidroterapi'** hidroterapia, wodolecznictwo.
- hien'** hjena (zool.).
- hierarhi'** stopniowanie godności i urzędów, hierarchja.
- hieraŭ** wczoraj.

- hieroglif** hieroglif, pismo Egipcjan.
higien higjena.
higrometr higrometr, instrument do mierzenia wilgoci.
himn hymn.
hipertrofi hipertofja, chorobliwy przerost organu (med.).
hipnot hipnoza, sen hipnotyczny.
hipodrom hipodrom, ujeżdżalnia.
hipokrit być obłudnym, udawać.
hipopotam hipopotam, koń rzeczny (zool.).
hipotek hipoteka.
hipotez hipoteza, przypuszczenie, domysł.
hirt szorstki, ostry, najezony, szczecinowaty.
hirud pijawka (zool.).
hirund jaskółka (zool.).
hiskiam szalej, szaleń, blekot (bot.).
hisop hizop (bot.).
histeri histerja, rozstrój nerwowowy.
histori historia, dzieje.
histik jeżowiec, jeżozwierz (zool.).
ho! ha! och!
hoboj oboj (muz.).
hodiaŭ dzisiaj.
hok hak.
hom człowiek.
homeopati homeopatja (med.).
homonim homonim, wyraz wieloznaczny.
honest uczciwy, prawy, zacny.
- honor** cześć, składać cześć, honorować.
hont wstydzic się.
hor godzina.
horde jęczmień (bot.).
horizont horyzont, widnokrąg.
horizontal horyzontalny, poziomy.
horlog zegar.
horoskop horoskop, przepowiednia, wróżba (astrol.).
hortensi hortensja (bot.).
hortulan trznadel (zool.).
hospital szpital.
hosti hostja, komunikat.
hotel hotel, zajazd.
huf kopyto.
hum humus, czarnoziem, próchnica, ziemia urodzajna.
human humanitarny.
humer kość ramieniowa, bark (anat.).
humil pokorny.
humor humor, wesołe usposobienie.
hund pies.
hura! hura! wiwat!
husar huzar, husarz.
huz wuz (gatunek jesiotra) (zool.).
- A
H
- Ĥ, ĥ, Ħ ħ**, jedenasta litera alfabetu esperanckiego, czytana się jak polskie „ch“.
ĥaos chaos, zamęt, bezład.
ĥemi chemja.
ĥimer chimera; potwór bajeczny; dziwactwo, kaprys, mrzonka.

ĥoler' cholera.

ĥor' chór (śpiewaków).

I

I, i, I, i, dwunasta litera alfabetu esperanckiego.

-i końcówka trybu bezokolicznego np.: **diri** powiedzieć rzecz, **iri** iść i t. p.

ia jakiś.

ial z jakiejś przyczyny, dla czegoś.

iam kiedyś, niekiedy, niegdyś, pewnego razu.

ibis' ibis (zool.).

-id- sufiks na oznaczenie potomstwa, np. **ĉevalo** koń, **ĉevalido** źrebię; **reĝo** król, **reĝido** królewicz i t. p.

ide' idea, pojęcie, myśl przewodnia, pomysł, wyobrażenie.

ideal' ideał, wcielenie idei, doskonałość.

idealism' idealizm (kierunek filoz.).

ideograf' ideografja, pismo obrazowe.

ident' identyczny, taki sam, jednakowy.

idili' idylla, sielanka.

idiom' narzecze, dialekt, idjomat.

idiot' idjotyczny, głupowaty.

idiotism' idjotyzm (właściwość danego języka).

idol' bałwan, bożyszcze, wyobrażenie bożka.

ie gdzieś, w jakimś miejscu.

iel jakoś, w jakiś sposób.

ies czyjś, do kogoś należący.

-ig- sufiks na oznaczenie czynności przechodniej, powodującej jakąś czynność, cechę lub stan, np.: **paroli** mówić, **paroligi** zniewolić do mówienia; **blanka** biały, **blankigi** bielić; **pendi** wisieć, **pendigi** powiesić i t. p. Porównaj **ig**.

ignor' ignorować, lekceważyć, nie chcieć o czymś wiedzieć.

-ig- sufiks na oznaczenie czynności zwrotnej: **blankigi** zabielić się, **blindigi** oślepnąć, **sidigi** usiąść sobie (ale **sidigi** posadzić kogoś). Por. **ig**.

iĥtiokol' klej rybi, karuk.

-il- sufiks dla oznaczenia narzędzia, środka do czegoś, np. **kombi** cesać, **kombilo** grzebień.

ileks' ostrokrzew (bot.).

ili oni, one (na wszystkie 3 rodzaje w l. mnogiej).

ilumin' iluminować, oświetlać rzesiście.

ilustr' ilustrować, ozdabiać rysunkami.

iluzi' iluzja, ułuda, złudzenie.

imag' wyobrazić sobie, wymyślić, wyimaginować.

imit' imitować, naśladować.

imperativ' tryb rozkazujący (gram.).

imperfekt' czas przeszły niedokonany (gram.).

imperi' cesarstwo (państwo).

imperial' imperjał.

imperialism' imperjalizm.

impertinent' impertynencki, bezczelny, zuchwały.

implik' zawikłać, wplątać w coś.

impon' imponować, wzbudzać podziw lub poszanowanie,

import' importować, wwozić.

impost' podatek.

impres' wrażenie, impresja.

impresari' impresarjo, przedsiębiorca widowisk.

improviz' improwizować, tworzyć naprędce.

impuls' bodziec, impuls.

immun' immunizowany, odporny, zabezpieczony od czegoś (med. i pol.).

-in- sufiks na oznaczenie rodzaju żeńskiego, np.: patro ojciec, patrino matka.

inaugur' inaugurować, rozpocząć uroczyste.

inauguraci' inauguracja, uroczyste otwarcie.

incens' kadzidło.

incid' pobudzać, drażnić.

-ind- sufiks na oznaczenie pojęcia: godny czegoś, wart czegoś, np.: laŭdinda chwalebny, kredinda wiarogodny i t. p.

indeks' indeks, alfabetyczny spis rzeczy, treść, wykaz.

indiferent' obojętny.

indig' indygo, barwnik błękitny.

indign' oburzać się.

indigen' tubylec, tuziemiec, krajowiec.

indik' wskazywać, wskazać.

indikativ' tryb oznajmiający (gram.).

individu' indywiduum, osobnik, jednostka.

indukt' indukcja (filoz. i fiz.).

indulg' pobłażać, oszczędzać.

industri' przemysł, industria.

inert' nieruchliwy, leniwy, inertny, niedziałający.

infan' dziecko.

infanteri' piechota, infanterja.

infekt' zarazić.

infer' piekło.

infinitiv' tryb bezokoliczny, bezokolicznik, np. porti nosić (gram.).

inflam' zapalenie, inflamacja (med.).

influ' wpływać, wywierać wpływ, oddziaływać.

inform' informować, udzielać objaśnień, powiadamiać.

infuz' namoczyć, robić nastój.

-ing- sufiks na oznaczenie obsadki, pochwy, przyrzędu, który coś w sobie trzyma np.: cigaringo cygarniczka, fingringo napałek, plumingo obsadka (pióra) i t. p.

ingven' pachwina (anat.).

ingenier' inżynier.

iniciat' zopoczątkować, dać inicjatywę.

ink' atrament, inkaust.

inklin' skłonny, przychylny.

inkluziv' włącznie.

inkognit' inkognito, zatajenie nazwiska lub stanu.

inkvizici' inkwizycja; dawny karny sąd duchowny.

inkvizitor' inkwizytor, członek inkwizycji.

inokul' zaszczepić, wszczepić (med.), oczkować (rol.).

insekt' owad (zool.).

- insid'** czyhać, zasadzać się na kogo.
- insign'** odznaka, oznaka dostojeństwa lub władzy.
- insist'** nalegać, obstawać przy czym.
- inspekt'** dozorować, sprawdzać, robić inspekcję.
- inspektor'** inspektor, nadzorca.
- inspir'** natchnąć, poddać myśl, inspirować, narzucić kierunek.
- instal'** wprowadzić, instalować, urządzić.
- instanc'** instancja; stopniowanie władz.
- instig'** pobudzać, zachęcać, podniecać, podmawiać, podżegać.
- instinkt'** instykt, popęd wrodzony.
- instituci'** instytucja, urząd, urządzenie, zakład publiczny.
- institut'** instytut, zakład naukowy.
- instru'** uczyć, nauczać, pouczać (por. **lerni**).
- instrukci'** instrukcja, przepis postępowania, wskazówka.
- instrument'** instrument, przyrząd, narzędzie.
- insul'** wyspa.
- insult'** wymyślać komuś, lżyć, znieważać, łajać.
- int-** końcówka imiesłowu czasu przeszłego strony czynnej, np.: **farinta-** ten, który robił, **estinta** były i t. p.; por. **it**.
- intelekt'** intelekt, umysł, rozsądek, rozum.
- inteligent'** inteligentny, wykształcony, pojętny, rozumny.
- intenc'** zamierzać, zamyslać, mieć intencję.
- intendant'** zawiadowca, intendent.
- intens'** intensywny, natężony, usilny. [środku.
- inter** między, pomiędzy, po-
- interes'** interesować, zaciekawiać, obchodzić.
- interjekci'** wykrzyknik (gram.).
- intermit'** przerywać się, czasowo ustępować, folgować.
- intern'** wewnętrzny.
- interpret'** interpretować, tłumaczyć, objaśniać.
- interpunkci'** interpunkcja, znaki pisarskie (gram.).
- intervju'** interwiew, wywiad.
- intest'** kiszka (anat.).
- intim'** intymny, zażyły, poufały, serdeczny.
- intrig'** intryga, podejście, knowanie.
- inund'** zalać, zatopić wodą wylewem.
- invad'** najechać, wtargnąć.
- invalid'** inwalida, niezdolny do służby wojskowej.
- invers'** odwrotny.
- invit'** zaprosić.
- io** coś.
- iom** cokolwiek, trochę.
- ir'** iść.
- irid'** iris, kosaciec (bot.).
- iris'** tęczówka w oku (anat.).
- ironi'** ironja, szydercza mowa, szyderstwo w formie pochwały.
- is** końcówka czasu przeszłego: np.: **li iris-** on szedł.

-ism- międzynarodowy sufiks na oznaczenie kierunku naukowego, społecznego i. t. p.: darwinismo darwinizm, socjalismo socjalizm.

-ist- sufiks na oznaczenie człowieka stałego zawodu, zajęcia, rzemiosła: botisto szewc, instruisto nauczyciel, mensogisto kłamca (stały).

istm' przesmyk, międzymorze (geogr.).

-it- końcówka imiesłowu czasu przeszłego strony biernej: skribita napisany, batita bity i t. p. (por. **int**).

iu ktoś.

izol' izolować, odosabniać, odłączyć.

J

J, j, J, j, 1) trzynasta litera alfabetu esperanckiego, 2) końcówka liczby mnogiej np.: bonaj patroj dobrzy ojcowie.

ja wszakże, przecie, boć.

jaguar' jaguar (zool.).

jak' kurtka (szata).

jam już.

Januar' styczeń.

jar' rok.

jasmen' jaśmin (bot.).

je- przyimek nieokreślony; kładzie się tam, gdzie żaden z określonych przyimków nie może być logicznie użyty, np.: malsana je okuloj chory na oczy (nie: sur okuloj!)

jen oto, otóż (jest).

jes tak, tak jest.

Jesu' (Jezu') Jezus.

jezuit' jezuita.

jod' jod (chem.).

ju... des im... tem... np. ju pli malbone, des pli bone-im gorzej, tem lepiej.

jubile' jubileusz, uroczysta rocznica.

jud' żyd.

judaism' judaizm, wiara i obyczaje żydowskie.

jug' jarzmo.

jugland' orzech włoski (bot.).

jug' sądzić, wydawać sąd, osądzać.

juk' swędzić, świerzbiec.

Juli' lipiec.

jun' młody.

jung' zaprzęgać.

Juni' czerwiec (miesiąc).

juniper' jałowiec (bot.).

junk' sitowiec (bot.).

jup' suknia spodnia kobieca, jupka.

jur' prawo, nauka prawa, jus.

jurist' jurysta, prawnik (słowo pochodne).

just' sprawiedliwy.

juvel' klejnot.

Ĵ

Ĵ, ĵ, Ĵ, ĵ, czternasta litera alfabetu esperanckiego, czyta się jak polskie „ż”.

ĵaket' zakiet (krótki surdut otwarty).

ĵaluz' zazdrosny.

ĵargon' żargon (mowa zepsuta).

ĵaŭd' czwartek.

jet' rzucać, rzucić.
jongl' żonglować, kuglować.
jur' przysięgać, ślubować.
jurnal' dziennik, pismo perjodyczne, zurnal.
jus właśnie, tylko co, dopiero co.

K

K, k, K, k, piętnasta litera alfabetu esperanckiego.
kabal' kabała, mistyczna nauka żydów.
kaban' chata, chałupa.
kabl' kabel (drut telegr.).
kabriolet' kabriolet (rodzaj powozu).
kaĉ' kasza, papka.
kadavr' trup.
kadenc' 1) kadencja, czas urzędowania; 2) spadek harmonijny (muz.).
kadet' kadet, uczeń szkoły wojskowej.
kadr' rama.
kaduk' podupadły, zgrzybiały.
kaf' kawa.
kaĝ' klatka.
kahel' kafla.
kaj i; a; oraz.
kaj' ulica nadbrzeżna.
kajer' kajet, zeszyt, bruljon.
kajut' kajuta (pokój pod pokładem statku).
kaka' kakao.
kal' odcisk, nagniotek.
kaldron' kocioł.
kalejdoskop' kalejdoskop.
kalendar' kalendarz.
kalendul' nagietek (bot.).
kaleŝ' karetą, powóz, kolasa.

kalfatr' utykać szpary, uszczelniać, dychtować okręt.
kali' potas (chem.).
kalibr' kaliber (kształt, wielkość kuli lub otworu działa, broni palnej).
kalif' kalif.
kalik' kielich, puchar.
kalikot' perkal, perkalik.
kalk' wapno.
kalkan' pięta.
kalkanum' obcas (pochodne).
kalkul' rachować, liczyć, obliczać.
kalomel' kalomel (chem.).
kalson' kalesony, gacie.
kalv' łysy. [rzać.
kalumni' obmawiać, spotwaka-
kamarad' towarzysz, kamrat.
kambi' weksel.
kame' kamea, drogi kamień, artystycznie rzeźbiony.
kamel' wielbłąd.
kameli' kamelja (bot.).
kamen' komin, kominek.
kamer' komora, kamera (fot.), izba.
kamfor' kamfora.
kamizol' kamizela, kurtka, kaftan.
kamlot' kamlot, rodzaj tkaniny wełnianej.
kamomil' rumianek (bot.).
kamp' pole.
kan' trzcina (bot.).
kanab' konopie (bot.).
kanaben' konopka, makolągwa (zool.).
kanajl' kanalja, łajdak, łotr, niegodziwiec. [wód.
kanal' kanał, rów, ściek, prze-
kanap' kanapa.

kanari' kanarek (zool.).
kancelari' kancelarja.
kancelier' kanclerz, wysoki urzędnik państwowy.
kand' kandyz, cukier lodowaty.
kandel' świeca.
kandelabr' kandelabr, świecznik o kilku ramionach.
kandydat' kandydat.
kanibal' kanibal, ludożerca, dzikus.
kankr' rak (zool.).
kanon' armata, działo; kanon (rel.).
kanonik' kanonik, członek kapituły.
kant' śpiewać.
kantarid' mucha hiszpańska, kantaryda (zool.).
kantat' kantata (muz.).
kanton' kanton, okrąg (w Szwajcarji).
kantor' kantor, śpiewak kościelny.
kanvas' kanwa.
kap' głowa.
kapabl' zdolny, pojętny.
kapel' papela, orkiestra; kaplica.
kapitał' kapitał.
kapitan' kapitan.
kapitel' kapitel, głowica, słupogłów (arch.).
kapitulac' kapitulować, poddać się, rzec się pod przymusem (mil.).
kapon' kapłon (zool.).
kapor' kapar (bot.).
kaporał' kaprał (mil.).
kapoť' kapota, chałat, oponcza.
kapr' koza (zool.).
kapreol' sarna (zool.).

kapric' kaprys, zachcianki, grymasy.
kapsul' kapsel, kapiszon, nakrywka metalowa; torébka (bot.).
kapt' chwytać, łapać.
kapucen' kapucyn (zakonnik).
kapuć' kaptur, kapiszon, kapuza.
kar' drogi, cenny.
karaben' karabin (mil.).
karaf' karafka.
karakter' charakter.
karakteriz' charakteryzować.
karambol' zderzyć się, karambolować.
karamel' karmel, cukier palony.
karas' karaś (zool.).
karat' karat (jednostka wagi do ważenia złota, djamentów).
karavan' karawana (orszak podróżnych na Wschodzie).
karb' węgiel.
karbon' węgiel jako pierwiastek chem.
karcer' karcer (areszt).
kard' oset (bot.).
kardel' szczygieł (zool.).
kardinał' kardynał.
kares' pieścić, przymilać się.
karier' karjera.
karikatur' karykatura (wizerunek w postaci dziwacznej i śmiesznej).
kariofil' goździk kuchenny (do przypraw).
karioł' karjołka, powozik dwukołowy.
karmin' karmin (barwnik).
karn' ciało istot żywych, mięso owoców.

- karnaval'** karnawał, zapusty.
karo' karo, dzwonka w kartach.
karob' chleb świętojański (bot.).
karot' marchew (bot.).
karp' karp (zool.).
karpen' grab (bot.).
kart' karta; spis potraw
kartav' seplenić, wymawiać nieczysto (zwłaszcza litery r, s).
kartilag' chrząstka (anat.).
kartoĉ' kartacz (rodzaj pocisku armatniego).
kartografi' kartografja, sztuka kreślenia map geograficznych.
karton' karton, tektura, grubo papier.
kartuŝ' kartusz (rodzaj ozdoby architekt.); ładunek prochu.
karusel' karuzel.
kas' kasa.
kaserol' rondel.
kask' kask, hełm, szyszak.
kast' kasta, stan społeczny wyodrębniony.
k a s t a n j e t' kastanjety (klocki do wybijania taktu w tańcu).
kastel' zamek, ogród.
kastor' bóbr (zool.).
kastr' kastrować, trzebić, walażyć.
kaŝ' schować, skryć, ukryć, kryć.
kaŝtan' kasztan (bot.).
kat' kot (zool.).
katafalk' katafalk.
katakomb' katakomby (cmentarz podziemny).
katalepsi' katalepsja (zupełne odrętwienie ciała).
katalog' katalog, wykaz, cennik.
kataplasm' kataplazma, ciepły wilgotny okład (med.).
katar' katar, nieżyt (med.).
katarakt' katarakta, choroba oczu, zaćma.
katastrof' katastrofa.
katedr' katedra, estrada profesorska.
katedral' katedra, kościół biskupi, tum.
kategori' kategorja; podział pojęć; klasa, gatunek, dział, rodzaj.
katechism' katechizm
kateĥist' katecheta, prefekt.
kateĥiz' katechizować, nauczać katechizmu.
katen' kajdany, więzy.
katolik' katolik.
katun' kreton (rodzaj materji bawełnianej).
kaŭci' kaucja, suma gwarancyjna.
kaŭĉuk' kauczuk.
kaŭr' kucać, siedzieć na piętach.
kaŭteriz' wypalać, przypiekać.
kaŭz' spowodować, sprawić, wywołać.
kav' dół, loch, zagłębienie.
kavaleri' kawalerja, konnica, jazda.
kavalir' rycerz; kawaler (orderu); światowiec.
kavern' jaskinia, pieczara, jama.

- kawiar** kawior, palona ikra ryb jesiennych.
- kaz** przypadek (także gram.).
- kaze** twaróg.
- kazemat** kazamaty, sklepione piwnice pod wałami twierdzy.
- kazern** koszary.
- kazin** kasyno (rodzaj restauracji).
- ke** że, żeby, aby.
- kegl** kręgiel.
- kel** piwnica.
- kelk** niejedyn, niektóry, pewien; kelkaj- kilku.
- kelner** kelner, garson.
- ken** łuczywo.
- kep** kepi, francuska czapka żołnierska.
- ker** kier, czerwien (w kartach).
- kern** jądro (owocu).
- kerub** cherubin, cherub (anioł).
- kest** skrzynia.
- kia** jaki, a, e.
- kial** dlaczego, czemu.
- kiam** kiedy, gdy.
- kie** gdzie.
- kiel** jak, w jaki sposób.
- kies** czyj, a, e.
- kil** kil, tram, spodnia belka wiązania okrętowego.
- kilogram** kilogram=1000 gram.
- kilometr** kilometr=1000 metr.
- kinin** chinina (chem.).
- kio** co.
- kiom** ile.
- kiras** pancerz, napierśnik metalowy, kirys.
- kirl** mieszać, ubijać (np. pianę), mącić.
- kirś** wiśniówka, kirszwaser kirsz (wódka).
- kis** całować.
- kitel** kitel, płócienne ubranie.
- kiu** kto, który.
- kla** *cl* plotkować, obmawiać kogoś, paplać.
- klaft** sążeń (miara długości).
- klak** klekotać, klaskać, klepać.
- klap** klapa, zasuwka, pokrywa otworu.
- klar** jasny, wyraźny.
- klarnet** klarnet (muz.).
- klas** klasa, stan, oddział, stopień.
- klasifik** klasyfikować, ugrupować według klasy.
- klasik** klasyczny, wzorowy, doskonały.
- klav** klawisz.
- kler** wykształcony, światły.
- klient** klient, odbiorca.
- klimat** klimat, ogół warunków atmosferycznych.
- klin** kłonić, chylić, nachylać.
- kling** klinga, główńia, brzeszczot.
- klinik** klinika.
- klister** lewatywa, klister.
- kliś** odbijać kliszę.
- kloak** ustęp, wychodek, wygodka, kloaka; stek odchodowy.
- klopod** starać się o co, robić zabiegi, kłopotać się.
- klor** chlor (chem.).
- kloś** kloz (szklane nakrycie w kształcie półkuli).
- klub** klub, towarzystwo, koło.
- kluk** gdakać jak [kura, kwokać.

- kluz'** śluza, kluza, upust z zastawami.
- knab'** chłopiec.
- knar'** skrzypiec (drzwi, wóz i t. p).
- kned'** mięsieć, gnieść ciasto.
- koaks'** koks (materiał opalowy).
- kobalt'** kobalt (chem.).
- kobold'** kobold, krasnoludek, lichy.
- koĉenil'** koszenila (zool. i chem.), czerwiec (zool.).
- kodicil'** kodycył, dodatek do testamentu.
- koeficient'** współczynnik, koeficjent (mat.).
- kofer'** kufer.
- koincid'** przypadać razem, schodzić się (przypadkiem).
- kojn'** klin.
- kok'** kogut (zool.).
- kokard'** kokarda, węzeł fantazyjny, ozdoba kapelusza.
- kokcinel'** boża krówka, biedronka (zool.).
- koket'** kokieteryjny, zalotny.
- kokluŝ'** koklusz, krztusiec (uporczywy kaszel).
- kokon'** kokon, oprzęd poczwarki, poczwarka w oprzędzie.
- kokos'** kokos (orzech kokosowy).
- koks'** biodro.
- kol'** szyja.
- kolbas'** kiełbasa.
- koleg'** kolega.
- kolegi'** 1) kolegjum (wyższy zakład naukowy); 2) grupa osób, pełniąca określone czynności urzędowe.
- kolekt'** zbierać.
- kolektiv'** kolektywny, zbiorowy.
- koler'** gniewać się.
- kolibr'** koliber (zool.).
- kolik'** kolka, kłucie, ból kolący w kiszkiach.
- kolimb'** nurek (ptak).
- kolizij'** kolidować, być w sprzeczności z czemś.
- kolodi'** kolodjum, kolodjon (chem.).
- kolofon'** kolofonja, kalafonja.
- kolomb'** gołąb.
- kolon'** kolumna, słup, filar.
- kolonel'** pułkownik (mil.).
- koloni'** kolonja, osada.
- kolor'** barwa, kolor.
- kolos'** kolos, olbrzym, olbrzymia postać, ogrom.
- kolport'** kolportować, roznosić, rozpowszechniać.
- kolubr'** wąż niejadowity.
- kolz'** rzepak (bot.).
- kom'** przecinek (znak pisarski).
- komand'** dowodzić, rozkazywać, komenderować.
- komandit'** spółka komandytowa, cichy udział — spółce handlowej.
- komb'** czesać.
- kombin'** kombinować, łączyć, zestawiać, układać.
- komedi'** komedia.
- komenc'** zaczynać.
- komentari'** komentować, objaśniać, dawać przypisy i uwagi.
- komerc'** handlować.
- komet'** kometa (astr.).
- komfort'** komfort, wygody życia.
- komik'** komiczny, zabawny, śmieszny (nieof.).

komisar' komisarz.

komisi' polecać, zlecać, poruczać.

komision' komisja, wydział (grono osób powołanych do pewnej określonej czynności).

komitat' komitet.

komiz' subjekt sklepowy,

komod' komoda (sprzęt).

kompani' kompanja, towarzystwo, spółka.

kompar' porównywać, porównać.

komparativ' stopień wyższy (gram.).

kompas' kompas, busola (przyrząd wskazujący strony świata).

kompat' litować się, współczuć.

kompens' wynagrodzić, wyrównać, kompensować.

kompetent' kompetentny, biegły, świadomy rzeczy.

kompil' kompilować (książki, rozprawy).

komplement' dopełnienie (gram.).

komplet' kompletny, zupełny, cały.

komplez' przysługa, usługa, uprzejmość.

komplik' komplikować, zawiązać, poplątać.

kompliment' komplement, pochlebstwo, grzeczne słówko.

konplot' spisek, sprzysiężenie, zmowa.

kompon' komponować, tworzyć, układać (muz.).

kompost' składać (czcionki).

kompot' kompot.

kompren' rozumieć, pojmo-
wać.

kompres' kompres, okład (med.).

kompromis' kompromis, ugoda z obustronnem ustępstwem.

kompromit' kompromitować, narazić na wstyd, ośmieszyć.

komun' wspólny, ogólny.

komuni' udzielić komunji św.

komunik' komunikować, udzielić wiadomości; przyłączyć (komunikacja).

kon' znać.

koncentr' koncentryczny, współśrodkowy.

koncept' koncepcja, pojęcie (filoz.).

koncern' tyczyć się, dotyczyć.

koncert' koncert (muz.).

konciz' zwięzły, dobitny, jędrny.

kondamn' skazać, potępić, osądzić.

konditional' tryb warunkowy (gram.).

kondić' warunek.

kondolenc' pocieszać, okazać współczucie, złożyć kondolencję.

kondor' kondor (zool.).

konduk' prowadzić.

konduť' sprawować się, zachować się.

konfederaci' konfederacja, sprzymierzenie.

konfekci' konfekcja, gotowe ubranie.

konferenc' konferencja, narada, posiedzenie.

- konfes'** wyznawać, przyznawać się do czego, spowiadać się.
- konfid'** dowierzać, zaufać, zwierzyć się.
- konfidenc'** konfidencja, poufałość, zwierzenie poufne.
- konfirm'** potwierdzić, utwierdzić; konfirmować, bierzmo-
wać.
- konfisk'** konfiskować.
- konfit'** smażyć w cukrze (owoce).
- konflikt'** konflikt, zatarg, starcie się sprzecznych interesów.
- konform'** odpowiedni, stosowny, zgodny.
- konfuz'** zawstydzić, zbić z tropu, zmieszać, konfudować.
- konglomerat'** konglomerat, zlep-
nienie mineralny.
- kongregaci'** kongregacja, bractwo.
- kongres'** kongres, zjazd, zgromadzenie.
- konjak'** koniak.
- konjekt'** domyślać się.
- konjugaci'** odmieniać czasownik, konjugować.
- konjunkci'** spójnik (gram.), konjunkcja planet (astron.).
- konk'** muszla, małżowina (zool., anatom.).
- kankav'** wklęsły.
- konker'** zdobyć, zawojować.
- konklud'** konkludować, wnioskować.
- konkord'** zgoda.
- konkret'** konkretny, ściśle określony, zmysłami odczuwalny.
- konkur'** konkurować, współubiegać się.
- konkurenc'** konkurencja.
- konkurs'** konkurs.
- konsci'** być świadomym, mieć świadomość.
- konscienc'** sumienie.
- konsek'r'** konsekrować, poświęcić.
- konsekvenc'** konsekwentny, logiczny w postępowaniu.
- konsent'** zgadzać się, przyzwalać.
- konserv'** przechowywać, chować, konserwować.
- konservativ'** konserwatywny, zachowawczy (pol.).
- konservatori'** konserwatorjum, wyższa szkoła muzyczna.
- konsider'** rozważać, zastanawiać się, uwzględnić, wziąć pod uwagę.
- konsiil'** radzić, doradzać.
- konsist'** składać się z czego.
- konsistori'** konsystorz, urząd duchowny.
- konsol'** pocieszać.
- konsonant'** spółgłoska (gram.).
- konspir'** konspirować, sprysięgać się, knuć spisek.
- konstant'** stały, ustawiczny, ciągły.
- konstat'** konstatować, stwierdzać.
- konstern'** zmieszać kogo, przerażać, osłupiać; przestraszać.
- konstituci'** konstytucja.
- konstru'** budować, konstruować.
- konsul'** konsul.
- konsult'** radzić się, pytać o radę.

konsum' konsumować, zużywać, spożywać, spotrzebować.
kont' konto, rachunek (kup.).
kontakt' kontakt, zetknięcie się, łączność.

kontant' gotówkowy, w gotówce, zaraz płatny.

kontent' zadowolony, rad, kontent.

kontinent' kontynent, ląd stały (geogr.).

kontinu' ciągly, nieprzerwany, stały.

kontor' kantor, biuro.

kontraband' kontrabanda, przemytnictwo.

kontrabas' kontrabas, bassetla.

kontrakt' zawierać umowę, kontraktować.

kontralt' kontralt (głos-muz.).

kontrapunkt' kontrapunkt (muz.).

kontrast' kontrast, przeciwieństwo.

kontrañ' przeciw, naprzeciw, przeciwko.

kontribu' przyczyniać się do czego.

kontribuci' kontrybucja, podatek wojenny.

kontrol' kontrolować, dozorować, sprawdzać.

kontur' kontur, zarys, obwód, ogólny kształt.

kontuz' kontuzjonować, uszkodzić ciało bez skaleczenia, stłuc, zgnieść.

konus' konus, ostrokrag, stożek (geom.).

konval' konwalja (bot.).

konveks' wypukły, konweksyjny (optyka).

konven' wypadać, przystoić, być odpowiednim.

konvenci' konwencja (umowa, ugoda, układ).

konwersaci' konwersacja, rozmowa potoczna.

konvert' nawrócić na wiarę,

konvink' przekonać.

konvolvul' powój (bot.).

konvulsi' konwulsje, drgawki, kurcze, spazmy (med.).

kopek' kopiejka (moneta ros.).

kopi' kopjować, przepisać, przerysować, odbić.

kor' serce.

koral' koral.

koran' koran, alkoran (św. księga mahometan).

korb' kosz, koszyk.

kord' struna (muz.).

korekt' poprawiać, korygować.

korelativ' względny, zostający w związku współzależności, korelatywny.

korespond' korespondować, (wymieniać listy); odpowiadać czemu, być analogicznym.

koridor' korytarz, sień.

korife' koryfeusz, koryfej, przodownik w nauce lub sztuce.

kork' korek.

korn' róg.

korne' rogówka oka; (anat.).

kornet' kornet (muz.).

kornic' gzyms (arch.).

kornik' wrona (zool.).

korol' korona kwiatu.

korp' ciało.

korporaci' korporacja, cech.

korpus' korpus (armji).
korsaĵ' stanik.
korsar' korsarz, rozbójnik morski.
korset' gorset.
kort' podwórze.
korupt' przekupić, korumpować.
korv' kruk.
korvet' korweta, lekki statek wojenny.
kosmetik' kosmetyka.
kosmogoni' kosmogonja, nauka o powstaniu i rozwoju wszechświata.
kosmografi' kosmografja, opis wszechświata.
kosmopolit' kosmopolityczny.
kost' kosztować (pieniądze).
kostum' kostjum, strój.
kot' błoto.
kotiz' zapłacić składkę.
kotlet' kotlet.
koton' bawełna.
koturn' przepiórka (zool.).
kov' wylegać.
kovert' koperta.
kovr' zakryć, przykryć, pokryć, zasłonić.
kozak' kozak.
krab' krab (zool.).
krabr' szerszeń (zool.).
kraĉ' pluć, spłuwać.
krad' krata.
krajon' ołówek.
krak' trzeszczeć.
kraken' herbatnik, suche ciastko.
kramp' klamra: nawias.
kran' kran, czop.
krani' czaszka.
kratag' głóg, bodjak (bot.).

krater' krater, czeluść wulkanu.
kravat' krawat.
kre' stwarzać, tworzyć, kreować.
kred' wierzyć, dawać wiarę.
kredit' kredyt.
kreitor' wierzyciel, ten co udziela kredytu.
krem' śmietana, śmietanka.
kren' chrzan (bot.).
kreol' kreol.
kreozot' kreozot (chem.).
krep' krep.
krepusk' zmierzch, zmrok.
kres' rzeżucha (bot.).
kresk' sosnąć, rósć.
krest' grzebień koguci.
krestomati' chrestomatja, wybór ustępów, czerpany z rozmaitych autorów, czytanka.
kret' kreda (min.).
krav' pęknąć.
kri' krzyczeć.
kribr' przesiać.
krim' zbrodnia, przestępstwo, występki.
kriminal' karalny kryminałem, kryminalny.
kring' obwarzanek.
kripl' kaleki, obciążony kalectwem.
kript' krypta, sklepienie pod kościołem.
krisp' kreza, kędzior.
Krist' Chrystus.
kristal' kryształ.
kriteri' kryterjum, sprawdzian, probierz.
kritik' krytykować, osądzać co do wartości.

- kriz'** kryzys, przesilenie, przełom.
krizantem' chryzantema, jastruń, złocien japoński (bot.).
kroć' zahaczać, czepiać, zawieszać.
krokodil' krokodyl.
krom prócz, oprócz.
kron' korona.
kronik' kronika, opis zdarzeń bieżących.
kronologi' chronologia, liczenie czasu.
kronometr' chronometr, najdokładniejszy zegar przenośny.
krop' wole (med.).
kroz' krążyć, krzyżować (o okrętach).
kruc' krzyż.
 krucifiks' krucyfiks.
kruć' dzban.
krud' surowy; gruby, nieokrzesany, niewykończony.
kruel' okrutny.
krup' krup, dławiec (med.).
krur' goleń (anat.).
krust' kora drzewa, skorupa, strup.
krat' stromy, spadzisty.
ksilofon' ksylofon (muz.).
kub' sześcián, kub.
kubut' łokieć (anat.).
kudr' szyć.
kuf' czepek, kapturek.
kugl' kula (pocisk).
kuir' gotować, warzyć.
kuk' ciastko.
kukol' kukułka (zool.).
kukum' ogórek.
kukurb' dynia, tykwa (bot.).
kul' komar (owad).
kuler' łyżka.
kulis' kulisa (teatru)
kulp' winien, winny.
kult' kult, obrzęd religijny, cześć religijna.
kultur' kultura; uprawa roli, uszlachetnienie.
kumin' kminek, karolek (bot.).
kun z (kim, czym, nie: z czego (por. **el**)).
kuniki' królik (zool.).
kup' bańka (med.).
kupe' przedział (w wagonie).
kupol' kopuła.
kupon' kupon, odcinek procentowy.
kupr' miedź.
kur' biec, biegać.
kurac' leczyć.
kurag' śmiały, odważny.
kurator' kurator, opiekun prawny.
kurb' krzywy.
kurier' kurjer, goniec.
kurioz' dziwny, ciekawy, osobliwy.
kurs' kurs, szereg wykładów naukowych; wartość obiegowa pieniądza.
kursiv' kursywny, pochyły (pismo).
kurten' kurtyna, firanka.
kusen' poduszka.
kuś' leżeć.
kutim' być przyzwyczajony, przyzwyczać się, przywyknąć.
kuv' wanna.
kuz' kuzyn.
kvadrat' kwadrat (mat.).
kvadratur' kwadratura (mat.).
kvadril' kadryl (taniec francuski).

- latun'** mosiądz.
laũ według, wedle, podług.
laũb' altana.
laũd' chwalić.
laũr' laur, wawrzyn, bobek (bot.).
laũreat' laureat (nagrodzony, uwieniczony za dzieło).
laũt' głośny, doniosły.
lav' myć, prać.
lavang' lawina.
lavend' lawenda (bot.).
lazur' lazur, błękit.
lecion' lekcja, wykład.
led' skóra (garbowana).
leg' czytać.
legat' legat, poseł kurji rzymskiej.
legend' legenda, podanie.
legi' legja, oddział wojskowy w starożytnym Rzymie.
legitim' legitymować, udowodnić, uprawnić.
legom' warzywo.
leg' prawo przedmiotowe czyli obowiązujące; ustawa pisana.
lek' lizać.
lekant' stokroć (bot.).
lekcii' lekcja, wykład czytany.
leksikon' leksykon, słownik.
lens' soczewka.
lent' soczewica (bot.).
lentug' pieg (med.).
leon' lew.
leontod' brodawnik, lwi ząb (bot.).
leopard' lampart (zool.).
lepor' zając.
lepr' trąd.
lern' uczyć się.
lert' zręczny, wprawny, zwinny.
- lesiv'** ług, roztwór solny, alkaliczny.
letargi' letarg, głęboki długotrwały sen z pozorami śmierci.
leter' list.
leutenant' porucznik (mil.).
lev' podnieść, podnosić.
levkoj' lewkonja (bot.).
li on.
lian' ljana (bot.).
libel' ważka, łętka (zool.).
liber' wolny, swobodny.
liberal' liberalny, wolnościowy.
libr' książka.
lice' leceum, średni zakład naukowy.
lien' śledziona (anat.).
lift' winda, dźwig.
lig' wiązać.
lign' drewno, drzewo.
liken' liszaj, porost (bot.).
likvid' likwidować, zakończyć interes.
likvor' likier, likwor.
lili' lilja (bot.).
lim' granica.
limak' ślimak, pomrówiec (zool.).
limonad' lemoniada.
lin' len (bot.).
lingv' język (mowa).
lini' linja, wiersz.
link' ryś, ostrowidz (zool.).
lip' warga.
lir' lira; katarzynka.
lirik' liryka, poezja liryczna.
list' lista, spis, wykaz.
lit' łóżko, łoże.
litani' litanja.
liter' litera.
literatur' literatura, piśmiennictwo.

litograf' litografować, odbijać z rysunku na kamieniu.

litr' litr (miara).

liturgi' liturgia.

liut' lutnia, gęśl (muz.).

liver' dostarczyć, dostawić.

livre' liberja, ubranie służby, jej barwa.

lob' dolna część małżowiny usznej (anat.), płatek (bot.).

lod' łut, ½ uncji.

log' wabić, nęcić.

logaritm' logarytm (mat.).

logik' logika (nauka).

logogrif' logogryf, zagadka sylabowa.

log' mieszkać.

logi' loża np. teatralna, masonska i t. p.

lojal' lojalny, prawomyślny, wierny rządowi, prawy, uczciwy.

lojt' miętus (zool.).

lok' miejsce.

lokomobil' lokomobila.

lokomotiv' lokomotywa, parowóz.

lol' kłokol (bot.).

long' długi.

lonicer' wiciokrzew powój wonny (bot.).

lord' lord angielski.

lorn' luneta.

lot' losować, rzucać lub ciągnąć losy.

loteri' loteria.

lozang' romb (geom.); rodzaj ozdoby heraldycznej.

lu' wynająć, wynajmować.

lucern' lampka wisząca, kaganek; lucerna.

lud' grać, bawić się.

luks' luksus, zbytek, przepych.

lukt' pasować się, borykać się.

lu' kołysać.

lum' świecić.

lumb' lędźwie (anat.).

lumbrik' dżdżownica (zool.).

lun' księżyc.

lunatik' lunatyczny (med.).

lund' poniedziałek.

lup' wilk (zool.).

lupol' chmiel (bot.).

lustr' żyrandola, pajak, wielki świecznik.

lut' lutować.

lutr' wydra (zool.).

M

M, m, M, m, siedemnasta litera alfabetu esperanckiego.

mac' maca, placek z ciasta praśnego.

maĉ' żuć.

madon' madonna, Matka Boska, obraz Matki Boskiej.

magazen' magazyn, sklep.

magi' magia, czarodziejstwo, czarnoksiężstwo.

magnetism' magnetyzm.

mahagon' mahoń (bot.), drzewo mahoniowe.

maiz' kukurydza (bot.).

Maj' maj.

majest' majestat, wspaniałość; wielkość, władza monarsza.

majolik' majolika.

major' major.

majstr' majster, mistrz.

makadam' makadamowy bruk.

makaron' makaronik, ciasto migdałowe.

makaroni' makaron, ciasto rurkowe.

makler' pośredniczyć (na giełdzie), faktorować.

maksim' maksyma, zasada ogólna.

maksimum' maksimum, najwyższa wartość lub ilość.

makul' plama.

makzel' szczeka (anat.).

mal- prefiks przeciwstawności, odwrotności, np.: bona dobry, malbona zły, akcepti przyjąć, malakcepti odmówić, nie przyjąć.

malakit' malachit (min.).

malari' malarja.

maleol' kostka (goleniowa), kłykieć (anat.).

malgraũ mimo, pomimo.

malic' złośliwy, chytry, podstępny.

malt' słód.

malv' malwa (bot.).

mam' pierś kobieca, wymię.

mamut' mamut, słoń kopalny (zool.).

man' ręka.

mana' manna.

mandaren' mandaryn (wysoki urzędnik a zarazem uczony w Chinach).

mandat' mandat, zlecenie, pełnomocnictwo.

mandolin' mandolina (muz.).

mangan' mangan (chem.).

mang' jeść, zreć (mówiąc o zwierzętach).

mani' manja, obłąd.

manier' sposób, maniera, tryb życia.

manifest' manifest, uroczysta odezwa.

manifestaci' manifestacja.

manik' rękaw.

manipul' manipulować.

mank' brakować; braknąć, niedostawać.

manometr' manometr (fiz.).

manovr' manewrować.

mansard' mansarda, poddasze (nieofic.).

mantel' płaszcz.

manufaktur' manufaktura, rękodzielnictwo.

manuskript' manuskrypt, rękopis.

mar' morze.

marasm' marazm, zniedołęźnienie starcze.

marcipan' marcepan, ciastko z migdałów i cukru.

marê' bagno, moczar.

marcând' targować się.

mard' wtorek.

margarin' margaryna.

margin' margines.

marin' marynować.

marionet' marjonetka, lalka teatralna.

mark' 1) marka (pieniądz); 2) znak, znaczek.

markiz' markiz, margrabia francuski.

markot' latorośl, ablegier (bot.).

marmelad' marmelada.

marmor' marmur (min.).

marmot' świszcz, bobak (zool.).

maroken' marokin, safjan groszkowany, kordyban.

marš' maszerować, kroczyć.

- marŝal'** marszałek.
Mart' Marzec.
martel' młot.
martir' męczennik.
mas' masa.
masaĝ' masaż, mięsienie (med.).
masiv' masywny, lity, pełny, zbity, ścisły.
mask' maska.
mason' murować.
mast' maszt.
mastik' mastyka, kit.
mastr' gospodarz.
maŝ' oko (w siatce), pętla.
maŝin' maszyna.
mat' mata, plecionka, rogóżka.
matador' matador, pogromca byków; mąż znakomity.
matematik' matematyka.
maten' poranek.
materi' materja.
material' materiał, surowiec.
matrac' materac.
matur' dojrzały, dorosły.
maŭzole' mauzoleum, grobowiec.
mazurk' mazurek, mazur (taniec).
mebl' mebel.
meĉ' knot.
medal' medal.
medalion' medaljon, medalik.
medi' środowisko, sfera życiowa.
medicin' medycyna, lecznictwo.
medikament' medykament, lekarstwo, środek lekarski.
medit' rozmyślać, medytować, dumać.
medium' medjum, osoba obdarzona własnością odczuwania zjawisk t. zw. „nadzmysłowych“ (w spirytyzmie, mediumizmie i t. p.).
medol' szpik, mlecz, rdzeń (anat. i bot.).
meduz' meduza (mitol.); meduza, żegownica (zool.).
meĥanik' mechanika.
mejl' mila (miara długości).
mel' borsuk (zool.).
melankoli' melancholja.
melas' melasa;
meleagr' indyk (zool.).
melis' melisa, rojownik (bot.).
melk' doić.
melodi' melodja.
melodram' melodramat.
melon' melon (bot.).
mem sam (nie kto inny, por. **soĉa**).
membr' członek, (ciała lub towarzystwa).
membran' błona, błonka.
memor' pamiętać, przypominać (rememori).
menci' wzmiankować.
mend' obstalować, zamówić.
mens' umysł.
mensog' kłamać, łąać.
ment' mięta (bot.).
menton' podbródek.
mentor' mentor, doradca i przewodnik młodzieńca.
menu' jadłospis.
meridian' merydjan, południk (geogr., astr.).
merit' zasługiwać.
meriz' czereśnia (bot.).
merkato' rynek (zbytu), rynek handlowy (jako sfera działania, nigdy jako targowisko).

- merkred'** środa.
merl' kos (zool.).
merlang' witlinek (ryba morska).
mes' msza (kościelna).
Mesi' Mesjasz, pomazaniec.
mespil' nieszpula (bot.).
met' kłaść, postawić, położyć, podziąć.
metafizik' metafizyka (filoz.).
metafor' metafora, przenośnia (retor.).
metal' metal, kruszec.
metamorfoz' metamorfoza, przeobrażenie.
metempsikoz' metempsychoza, wędrówka dusz (rel.).
meteor' meteor, gwiazda spadająca; zjawisko atmosfer.
meteorologi' meteorologia (nauka o zjawiskach atmosfer.).
meti' rzemiosło, zawód, fach.
metod' metoda, uplanowany sposób nauczania lub badań.
metr' metr (miara długości).
metrik' metryka, nauka o mierze wierszy albo tonów.
metronom' metronom, takto-
 mierz (muz.).
metropol' metropolja, stolica, kraj macierzysty kolonij.
mev' mewa, rybitwa (zool.).
mez' środek.
mezur' mierzyć.
mi ja.
miasm' miazma, mjazmat, wyziew z organizmów gnijących.
miä' miauczeć.
miel' miód.
mien' mina, wyraz twarzy.
migdal' migdał (bot.).
- migr'** wędrować.
mikrob' mikrob, istota drobno-
 ustrojowa.
mikrofon' mikrofon (przyrząd
 wzmacniający dźwięki).
mikrometr' mikrometr, drobno-
 mierz.
mikroskop' mikroskop, drobno-
 widz.
miks' mieszać.
mil tysiąc.
mili' proso (bot.).
miliard' miliard, tysiąc miljo-
 nów.
miligram' miligram, tysięczna
 część grama.
milimetr' milimetr, tysięczna
 część metra.
milion' milion.
milit' wojować, prowadzić
 wojnę.
milv' kania (ptak).
mimik' mimika.
mimoz' mimoza, czulek (bot.).
min' mina, podkop podziemny;
 kopalnia.
minac' grozić, zagrażać.
minaret' minaret (wieżyczka
 na meczecie).
mineral' minerał, kopalina.
mineralogi' mineralogja, nauka
 o minerałach.
miniatur' minjatura, pomniej-
 szony wizerunek, model it.p.,
 coś małego.
minimum' minimum, najmniej-
 sza ilość.
ministr' minister.
minut' minuta.
miogal' piźmoszczur (zool.).
miop' krótkowzroczny.
miozot' niezapominajka (bot.).

- mir'** dziwić się.
mirabel' mirabela (odmiana śliwki).
mirakl' cud; cudne zjawisko.
mirh' mirra, wonna gumożywica, kadzidło.
miriad' mirjada, dziesięć tysięcy; wielka ilość.
mirjometr' mirjometr, 10 kilometrów.
mirt' mirt, myrt (bot.).
mirtel' czarna jagoda, czarna borówka (bot.).
misi' misja (rel.), posłannictwo, poselstwo.
mister' tajemnica.
mistik' mistyczny, tajemniczy, nadzmysłowy.
mit' mit; podanie bajeczne.
mitologi' mitologia, nauka o mitach.
mitr' mitra, infuła biskupia; korona.
mitul' ślimak morski, czarny jadalny (zool.).
mizer' nędza, bieda.
mobiliz' mobilizować, uruchomić wojsko.
mod' 1) moda, zwyczaj przemijający; 2) tryb (gram.).
model' model, wzór.
moder' umiarkowany, łagodny.
modern' nowożytny, współczesny, modernistyczny.
modest' skromny.
modif' modyfikować, robić częściowo zmiany.
modul' modulować, przechodzić tonacje (muz.).
mok' szydzić, drwić.
mol' miękki.
- molekul'** molekula, cząsteczka (chem.).
molusk' mięczak (zool.).
moment' moment, chwila, okamgnienie.
mon' pieniądze.
monaĥ' zakonnik, mnich.
monark' monarcha, panujący.
monarki' monarchja, państwo.
monat' miesiąc.
mond' świat.
moned' kawka (zool.).
monogram' monogram, figura.
monolog' monolog, rozmowa z samym sobą.
monomani' monomanja (med.).
monopol' monopol, prawo wyłączności.
monoteism' monoteizm, jedynobóstwo.
monoteist' wyznawca wiary w jednego Boga, monoteista.
monstr' monstrum, potwór, poczwara.
mont' góra.
montr' pokazać, wskazać.
monument' monument, pomnik.
mops' mops (zool.).
mor' obyczaj, zwyczaj.
moral' moralny, obyczajny.
morbil' odra, żarnice (med.).
mord' gryźć, kąsać.
morfin' morfina, morfium (chem.).
morgaŭ' jutro.
mort' umrzeć, umierać.
morter' zaprawa murarska.
moru' dorsz, sztokfisz, kabljon (zool.).
morus' morwa (bot.).

mosk' piżmo, moszus.
moske' meczet (świątynia mahometańska).
most' moszcz, sok wyciśnięty z owoców.
moŝt' mość (tytuł ogólny) np.: Wasza Królewska Mość-Via Reĝa Moŝto.
motiv' motyw, powód, pobudka, bodziec.
motor' motor, silnik.
mov' poruszać, wprawiać w ruch
mozaik' mozaika.
muel' mleć.
muf' mufka.
muĝ' huczeć, ryczeć, szumieć.
muk' śluz.
mul' muł (zool.).
mult' wielu, wiele, dużo.
mumi' mumja (zwłoki zabalsamowane).
munici' amunicja (milit.).
munt' montować, złożyć maszynę.
mur' ściana, mur.
murd' zamordować, mordować.
murmur' mruczeć, szemrać.
mus' mysz (zool.).
musk' mech (bot.).
muskat' gałka muszkatułowa, orzech muszkatułowy (bot.).
muskol' mięsień.
muslin' muślin (rodzaj tkaniny).
mustard' musztarda (przyprawa z gorczycy).
m'stel' kuna (zool.).
muŝ' mucha.
mut' niemy.
muz' muza, bogini sztuk pięknych i nauki, natchnienie.

muze' muzeum.
muzik' muzyka.

N

N, n, N, n, ośmnasta litera alfabetu esperanckiego.

-n końcówka biernika (IV przyp.) np.: bonan patrinon dobrą matkę; oznacza też kierunek i czas (p. 2 i 13 reguła gram. esp.).

naci' naród, nacja.

naft' ropa naftowa, olej skalny.

naftalin' naftalina (chem.).

naĝ' pływać.

naiiv' naiwny.

najbar' sąsiad.

najl' gwóźdź.

najtingal' słowik (zool.).

nanken' nankin (tkanina).

nap' brukiew (bot.).

narcis' narcyz (bot.).

na r k o t' narkotyzować, odurzać narkotykiem, upajać.

narkotik' narkotyczny, odurzający.

na s' więcierz (rodzaj sieci na ryby).

nask' rodić, wydawać na świat.

na tri' sól (chem.).

natur' natura, przyroda.

naturalism' naturalizm 1) pewien pogląd filozoficzny; 2) dążenie do wiernego oddania rzeczywistości w sztuce.

naŭ' dziewięć.

naŭz' czynić obrzydliwym, mdlić.

nav' nawa, wewnątrz podłużne kościoła (arch.).

navigaci' żegluga, nawigacja

naz' nos.

ne nie.

nebul' mgła.

neces' niezbędny, konieczny.

negativ' negatywny, ujemny.

neglig' negliż, ubranie domowe ranne albo nocne.

negoc' interes kupiecki, zajęcie kupieckie, przedsiębiorstwo handlowe.

negr' murzyn, negr.

neg' śnieg.

nek ani; **nek...** **nek...** ani... ani ..

nekrologi' nekrolog, wiadomość o czyjej śmierci, wspomnienie pośmiertne.

nektar' nektar, napój bogów; sok kwiatów.

nenia nijaki, żaden.

nenial z żadnego powodu, z żadnej przyczyny.

neniam nigdy.

nenie nigdzie.

neniel w żaden sposób, nijak.

nenies niczyj, do nikogo nie należący.

nenio nic (w znaczeniu rzeczowem).

neniom nic (w znaczeniu ilościowem), żadna ilość.

neniu nikt, żaden (w znaczeniu osobowem).

neologism' neologizm, nowy wyraz lub zwrot językowy.

nep' wnuk.

nepotism' nepotyzm, protegowanie krewnych.

nepr' koniecznie, nieodzownie.

nerv' nerw (anat.).

nest' gniazdo.

net' pismo na czysto.

neŭtr' nijakiego rodzaju (gram.).

neŭtral' 1) neutralny (polit.).

2) obojętny (chem.).

nev' bratanek, siostrzeniec.

ni my.

niĉ' nisza, zagłębienie w ścianie; rodzaj alkowy.

nigr' czarny.

nihilism' nihilizm 1) skrajny kierunek społeczno-rewolucyjny w 19 w. w Rosji (pol.). 2) światopogląd skrajnie negatywny, unicestwiający wszelkie wartości (filoz.).

nihilist' nihilista.

nikel' nikiel (metal).

nikotin' nikotyna, alkaloid tytoniu (chem.).

nimb' nimb, aureola, glorijska, krąg promienny.

nimf' nirfa, boginka starogrecka.

nivel' poziom, równa powierzchnia.

niz' krogulec (zool.).

-nj- sufiks zdrabniający i spieszczający imiona żeńskie np.: Annjo Hania, Ania; Marinjo Marysia i t. p. por. ĉj.

nobel' szlachcic.

nobl' szlachetny.

nod' węzeł.

nokt' noc.

noktu' puszczyk (zool.).

nom' imię, nazwa, nazwisko.

nomad' nomada, koczownik.
nombr' liczba, ilość.
 nominal' nominalny, imienny, nie istotny.
nominativ' mianownik, pierwszy przypadek (gram).
nord' północ (strona nieba).
norm' norma, prawidło, przepis ogólny.
 normal' normalny, taki jaki być powinien.
 nostalgi' nostalgja, tęsknota za ojczyzną.
not' notować, zapisywać dla pamięci.
notari' notarjusz, rejent.
nov' nowy.
 novel' novela, krótkie opowiadanie.
Novembr' listopad.
novic' nowicjusz, nowowstępujący do zawodu, zakonu i t. p.
nu no! nuże! ano!
nuanc' odcień, lekka różnica, nuans.
nub' obłok, chmura.
nud' nagi, goły.
nuk' kark (anat.)
nuks' orzech.
nul' zero.
numer' numer, liczba porządkowa.
 numeral' liczebnik (gram.).
numismatik' numizmatyka, nauka o monetach.
nun teraz, obecnie.
nunci' nuncjusz, stały poseł papieski.
nur tylko, jedynie.
nutr' karmić, żywić.

O

O, o, O, o, dziewiętnasta litera alfabetu esperanckiego.
-o końcówka rzeczownika, np. patro ojciec, patrino matka. oaz' oaza, urodzajne miejsce na pustyni.
obe' być posłusznym, słuchać.
obelisk' obelisk (rodzaj kolumny).
objekt' przedmiot, obiekt.
objektiv' obiektywny, przedmiotowy, rzeczowy.
-obl- sufiks liczebników wielokrotnych np.: tri trzy, triobla potrójny, multobla wieloraki i t. p.
oblat' opłatek.
obligaci' obligacja, zobowiązanie piśmienne, papier procentowy.
 oblikv' ukośny, pochyły.
obol' obol (drobna moneta starogrecka).
observ' obserwować, badać, przypatrywać się.
observatori' obserwatorium (astr.).
obstin' uparty.
obstruke' obstrukcja, zatwardzenie (med.) przeszkadzanie obradom (polit.).
obtuz' przytłumiony, głuchy, tępy (odgłos).
 ocean' ocean.
 od' oda, wzniosły utwór liryczny.
odor' pachnieć (por. **flar.**).
ofend' obrażać.
ofer' ofiarować, czynić ofiarę.
ofic' urząd.

oficial' oficjalny, urzędowy.

oficir' oficer.

oft' częsty.

ogiv' ostrołuk.

ok osiem, ośm.

okaz' zdarzać się, przytrafić się, mieć miejsce.

okcident' zachód strona świata).

o k s i d' tlenek (chem.).

oksigen' tlen (chem.).

oksikok' żurawina (bot.).

oktav' oktava: 1) skala ośmiu tonów, 2) ośmiodniowy przeciąg czasu, 3) strofka ośmiowierszowa, 4) ósemkowy format książki.

Oktobr' październik.

okul' oko.

okult' skryty, tajny, zakryty.

okup' zajmować, zająć.

ekzal' szczawik (bot.).

ol niż, niżeli, np.: pli... ol- bardziej... niż.

ole' olej.

o l e a n d r' oleander (bot.).

oligarhi' oligarchja, możnowładztwo.

oliv' oliwka (bot.).

omar' homar (zool.).

ombr' cień.

ombrel' parasol.

omnibus' omnibus (rodzaj powozu)

-on- sufiks liczebników ułamkowych np. duono połowa ($\frac{1}{2}$), triono— $\frac{1}{3}$, tri kvaronoj— $\frac{3}{4}$ i t. p.

ond' fala.

oni zaimek osobowy nieokreślony dla wyrażen nieosobowych, np.: oni aŭdas- słycać,

oni parolas ke- mówią że i t. p. (Odpowiada franc. „on“ lub niemieck. „man“):

oniks' onyks min.).

onkl' wuj, stryj.

onobrik' esparceta, rzęśnia (bot.).

-ont- końcówka imiesłowu czasu przyszłego strony czynnej np.: venonta dimanĉo przyszła niedziela.

-op- końcówka liczebników zbiorowych: triope we troje i t. p.

opal' opal (drogi kamień).

oper' opera (muz.).

operaci' operacja, rękoczyn, czynność, przedsięwzięcie chirurgiczne lub finansowe.

opi' opium, narkotyk z maku.

opini' opinjować, mniemać, sądzić, uważać.

oportun' wygodny.

opozici' opozycja, spór, przeciwieństwo zdań.

optativ' tryb życzący (gram.).

optik' optyka (nauka o świetle i wzroku).

optimism' optymizm (filoz.).

optimist' optymista, widzący wszystko w najlepszym świetle.

or' złoto.

orakol' wyrocznia.

orang' pomarańcza.

orator' orator, mówca, krasomówca.

orbit' orbita, 1) droga zakreślona przez planetę w biegu około słońca; 2) jama oczna, oczówka.

ord' porządek, szyk.

- orden'** 1) order, honorowa odznaka, 2) zakon.
- ordinar'** zwyczajny, pospolity, zwykły.
- ordon'** rozkazać, polecić, przepisać, przykazać.
- orel'** ucho.
- orf'** sierota.
- organ'** organ 1) narząd (anat.). 2) czasopismo jakiegoś ugrupowania,
- organism'** organizm, ustrój, budowa ciała.
- organiz'** organizować, urządzać.
- orgen'** organy (muz.).
- orgi'** orgja, zabawa wyuzdana.
- orient'** wschód (strona świata).
- origin'** pochodzenie, ród, początek.
- original'** oryginał, pierwowzór.
- oriol'** wilga, wywilga (zool.).
- orkestr'** orkiestra.
- orkide'** orchidea, storczyk (bot.).
- ornam'** zdobić, stroić, przybrać.
- ornitologi'** ornitologia, nauka o ptakach.
- orografi'** orografia, nauka o plastycznych kształtach powierzchni lądu.
- ortodoks'** prawowierny, ortodoksyjny.
- ortografi'** ortografia, pisownia.
- os** końcówka czasu przyszłego np: mi skribes- (ja) będę pisał.
- osced'** ziewać.
- ost'** kość, ość.
- ostr'** ostryga (zool.).
- ostracism'** ostracyzm, sąd skorpukowy w starożytnej Grecji.
- ot-** końcówka imiesłowu czasu przyszłego strony biernej, np.: vidota lando kraj mający być widziany; por. **ont.**
- ov'** jajko, jaje.
- ovaci'** owacja, masowe publiczne uczczenie kogoś.
- oval'** owalny.
- ozon'** ozon (chem.).

P

P, p, P, p, dwudziesta litera alfabetu esperanckiego.

pac' pokój, spokój.

pacieno' cierpliwość.

pacient' pacjent, cierpiący, chory na opiece lekarza (med.).

pacifism' pacyfizm, dążenie do powszechnego pokoju.

pacifist' pacyfista, zwolennik wiecznego pokoju.

paĉul' paczula (bot.).

paĉ' strzelać, dać ognia.

pag' płacić, zapłacić, opłacić.

pagod' pagoda, świątynia hinduska.

paĝ' stronica.

paĝi' paż.

paji' słoma.

pak' pakować.

pal' błady.

palac' pałac.

palanken' palankin, ozdobna lektyka.

palat' podniebienie (anat.).

paleografi' paleografia, nauka o dawnym piśmie.

paleontologi' paleontologia, nauka o zwierzętach i roślinach kopalnych (zaginionych).

- paletr'** paleta, palettra.
palinur' langusta, ocieźnik (gatunek raka morskiego).
palis' pal.
palisandr' palisander (drzewo).
palm' palma (bot.).
palp' macać, odczuwać dotykem.
palpebr' powieka.
palt' palto, paltot.
pamflet' pamflet, pismo spotwarzające, zbyt satyryczne.
pan' chleb.
panel' lamperja, panneau, wstawienie tafli w ścianę.
panik' panika, popłoch.
panoram' panorama.
pantalon' spodnie.
panteism' panteizm, wiara we wszechbóstwo (filoz.).
panteist' panteista, wyznawca panteizmu.
panter' pantera (zool.).
pantoffl' pantofel.
pantomin' pantomina, przedstawienie sceniczne bez słów.
pap' papier.
papag' papuga (zool.).
papav' mak (bot.).
paper' papier.
papill' motyl (zool.).
papyrus' papyrus, staroegipski papier do pisania.
par' para.
parabol' parabola 1) przypowieść, 2) pewna linja krzywa w geometrii.
parad' paradować, występować okazale.
paradigm' paradygmat, wzór fleksyjny (w gram.).
- paradiz'** raj.
paradoks' paradoks, zdanie sprzeczne z ogólnem mniemaniem, niezwykle powiedzenie.
paraf' parafa, wykret piórem przy podpisywaniu nazwiska.
parafin' parafina.
parafraz' parafraza, opisanie, omówienie, przeróbka (muz.).
paragraf' paragraf, artykuł w ustawach.
paralel' równoległy.
paralelogram' paralelogram, równoległobok (geom.).
paraliz' paraliżować, ubezwładnić, unieruchomić.
parazit' parazyt, pasożyt, dar-mozjad.
pardon' przebaczać, ulaskawić.
parenc' krewny.
parentez' nawias, parenteza, zdanie lub słowo wstawione.
parfum' perfumy, pachnidło.
parget' parkiet.
park' park.
parker' na pamięć.
parlament' parlament, sejm.
parodi' parodja, naśladowanie poważnego utworu w sposób śmieszny.
paroh' parafja, okręg kościelny.
parcksism' paroksyzm, gwałtowny atak choroby.
parol' mówić.
part' część.
parter' parter, przyziemne piętro.

- parti'** partja, stronnictwo (pol.), strona (w procesie).
- particip'** imiesłów (gram.).
- partitur'** partytura, zestawienie wszystkich głosów chóru lub orkiestry.
- paru'** sikora (zool.).
- pas'** przechodzić, mijać.
- pasager'** pasażer, przejezdny.
- pasament'** galon, szlaczek.
- paser'** wróbel (zool.).
- pasj'** namiętność, pasja.
- pasiv'** bierny (gram.), nieczynny, pasywny, dający straty (w kup.).
- Pask'** Wielkanoc.
- paskvil'** paszkwil, zjadliwe pismo potwarcze.
- passport'** paszport.
- past'** ciasto, pasta, miazga.
- pasteč'** pasztet (rodzaj potrawy mięsnej).
- pastel'** pastylka (med.).
- pastinak'** pasternak (bot.).
- pastr'** kapłan, ksiądz, duchowny.
- paš'** kroczyć, stąpać.
- pašt'** paść, pasać.
- paštel'** kredka kolorowa, pastel.
- pat'** patelnia.
- patent'** patent.
- patologi'** patologia, nauka o chorobach.
- patos'** patos, przesadne uniesienie w mowie lub piśmie.
- patr'** ojciec, rodzic.
- patrici'** patrycjusz, członek patrycjatu.
- patriot'** patrijota, obywatel kochający ojczyznę.
- patrol'** patrol, mały oddział wojskowy lub policyjny.
- patron'** patron, opiekun, obrońca.
- paŭz'** pauza, przystanek, czasowa przerwa.
- pav'** paw. (zool.).
- pavian'** pawjan (zool.).
- pavim'** bruk.
- pec'** kawałek, kawał.
- peč'** smoła.
- pedagog'** pedagog, wychowawca.
- pedagogi'** pedagogja, nauka o wychowaniu.
- pedal'** pedał, przycisk nożny.
- pedant'** pedant, człowiek drobniawy.
- pedel'** pedel, woźny uniwersytecki, bedel.
- pedik'** wesz (zool.).
- peg'** dzięcioł (zool.).
- pejzaĝ'** pejzaż, krajobraz.
- pek'** grzeszyć, zgrzeszyć.
- pekl'** peklować, solić, konserwować mięso.
- pel'** gnać, gonić, pędzić.
- pelerin'** peleryna (rodzaj płaszcza).
- pelikan'** pelikan (zool.).
- pelt'** kozuch, futro.
- pelv'** miednica (anat.).
- pen'** starać się usilnie, trudzić się.
- penc'** pens, drobna moneta angielska = $\frac{1}{12}$ szylinga.
- pend'** wisieć.
- pendol'** wahadło, perpendykuł.
- penetr'** przenikać, wnikać, zgłębiać.
- penik'** pędzel.
- pens'** myśleć.

pensi' pensja, stała płaca, emerytura.

pension' pensjonat.

pent' żałować za co, pokutować, kajać się.

pentametr' pentametr, wiersz pięciostopowy.

Pentekost' Zielone Świątki.

pentr' malować, rysować.

peoni' peonja, piwonja (bot.).

pep' piszczyć, świergotać.

pepsin' pepsyna, ferment trawiennego soku żołądkowego (med.)

per przez, zapomocą, za pośrednictwem; zastępuje też polski narzędnik. (VI przypadek) w deklinacji.

percept' spostrzegać (zmysłami), percypować.

perĉ' jaźdź (zool.).

perd' gubić, zgubić, stracić.

perdrík' kuropatwa (zool.).

pere' ginać, przepadać.

perfekt' doskonały, skończony.

perfid' zdradzić, złamać wiare.

pergamén' pergamin.

perimetr' perymetr (geom.).

period' perjod, okres 1) czasu, 2) cyfr (w mat.), 3) ustęp mowy, długie zdanie (w gram.).

peristil' perystyl, kolumnada.

peritone' peritoneum, otrzewna, błona brzuszna (anat.).

perk' okuń (zool.).

perl' perła (klejnot).

perlamot' macica perłowa, masa perłowa.

permes' pozwalać, pozwolić, dopuścić.

peron' peron (np. przed dworcem kolejowym).

persekut' prześladować, dokuczać.

persik' brzoskwinia (bot.).

persist' wytrwać, nalegać, obstawać przy czym.

person' osoba, persona.

perspektiv' perspektywa; widok w dal, widok na przyszłość.

peruk' peruka.

pes' ważyć, odważać, wziąć na wagę.

pesimism pesymizm, widzenie wszystkiego ze złej strony; (także filoz.).

pesimist' pesymista, człowiek upatrujący we wszystkim złą stronę.

pest' dżuma, morowa zaraza.

pet' prosić.

petard' petarda (przyrząd z nabojem prochu).

petol' dokazywać, swawolić.

petrol' nafta.

petromiz' minoga (zool.).

petrosel' pietruszka (bot.).

pez' ważyć, mieć wagę, ciążyć (czasownik nieprzechodni; por. **pesi**).

pfenig' fenig, moneta niemiecka = $\frac{1}{100}$ marki.

pi' pobożny, bogobojny.

pian' piano (muz.).

piastr' piastr (moneta turecka, egipska).

pice' świerk (bot.).

pied' noga.

piedestal' piedestał, podstawa, postument, wywyższenie.

pig' sroka (zool.).

pigme' pigmejczyk, karzeł.

pik' kłuc, ukłuc.

piked' pikietta, czata (wojsk.); także rodzaj gry w karty.

pilastr' pilaster, półkolumna (nieof.).

pięgrim' pielgrzymować.

piłk' piłka (do zabawy).

pilol' pigułka.

pilot' pilot, sternik, lotnik, rotman.

pin' sosna (bot.).

pinć' szczypać.

pingl' szpilka.

pinj' sosna włoska, pinja (bot.).

pint' ostry koniec, szpic; wierzchołek, ostry szczyt.

pioć' motyka.

pionir' pionier, przodownik; (w wojsk. saper).

pip' fajka, lulka.

pipr' pieprz.

pips' pypeć (choroba ptaków).

pir' gruszka (bot.).

piramid' piramida.

pirat' pirat, korsarz, rozbójnik morski.

pirit' piryt, siarczek metalu (chem.).

piról' gil (zool.).

piroz' zgaga.

pist' utłuc, rozdrobić.

pistak' pistacja (bot.).

pistil' pylnik kwiatu (bot.).

pistol' pistolet.

pišt' tłok.

pivot' czop zawiaski.

piz' groch (bot.).

plac' plac.

plac' podobać się.

plad' półmisek, miska.

plafon' sufit.

plag' plaga, klęska nagminna, masowe nieszczęście.

plan' plan, zarys, szkic, projekt.

pland' podeszwa.

planed' planeta (astr.).

plank' podłoga.

plant' plantować, sadzić rośliny.

planta g' babka (bot.).

plastik' plastyka, sztuka tworzenia kształtów.

plastr' plaster (med.).

plat' płaski.

platan' platan (bot.).

platen' platyna (chem.).

plaud' klaskać, pluskać.

pleb' plebs, pospólstwo, prosty lud.

pled' bronić przed sądem.

plej 1) najbardziej, najwięcej; 2) służy do tworzenia 3-go stopnia przymiotników i przysłówków, np.: dobry- bona, najlepszy- plej bona, najlepiej- plej bone. Por. **pli**.

plekt' pleść, splatać.

plen' pełny, kompletny.

plend' skarżyć się.

pleonasm' pleonazm, wyraz jednoznaczny.

plet' taca.

pleuronekt' flądra (zool.).

plezur' przyjemność.

pli więcej, bardziej; służy także do tworzenia 2-go stopnia przymiotników i przysłówków, np.: bona- dobry, pli bona- lepszy; pli- bone lepiej. Porównaj **plej**.

plik' kołtun (choroba).

plor' płakać.

- plot'** płotka (zool.).
plu dalej, następnie, np.: kaj
 tiel plu — i tak dalej (skrót.
 k. t. p.).
plug' orać.
plum' pióro.
plumb' ołów.
plur-aj kilku, niejeden, więk-
 sza liczba.
plural' liczba mnoga, plura-
 lis (gram.).
pluŝ' plusz (rodzaj tkaniny).
plutokrat' plutokrata.
plutokrati' plutokracja, arysto-
 kracja pieniężna.
pluv' deszcz.
pneumatik' pneumatyka, na-
 uka o gazach i powietrzu
 (fiz.).
po po (przy liczebnikach po-
 działowych, np.: po du, po
 tri po dwa, po trzy).
podagr' podagra (med.).
pod i' podjum, podwyższenie
 na scenie.
poent' oczko, punkt (przy
 grze).
poet' poeta.
poezi' poezja.
pokal' puchar.
polemik' polemika, spór nau-
 kowy.
polic' policja.
poliglot' poliglota, człowiek mó-
 wiący wielu językami.
poligon' gryka, rdest ptasi
 (bot.; wielokąt (mat.)).
polip' polip (zool. i med.).
polis' polisa, dowód aseкура-
 cyjny.
politeism' politeizm, wielobó-
 stwo.
- politeist'** politeista.
politik' polityka.
polk' polka (taniec).
polur' połysk, glans, polor,
 politura.
polus' biegun, koniec osi.
polv' kurz, proch.
pom' jabłko.
pomad' pomada.
pomp' pompa; odróżniać od
 pumpo (patrz); okazałość, wy-
 stawność, przepych.
ponard' sztylet, kindżał.
pont' most.
ponton' ponton, duża płaska
 łódź.
popl' topola (bot.).
popol' lud.
popular' popularny, ludowy,
 ogólnie zrozumiały, ogólnie
 lubiany.
por dla, za (wzamian) za; aby,
 celem.
por' pora (anat.).
porcelan' porcelana.
porci' porcja.
porđ' drzwi.
pore' por (bot.).
porfir' porfir (mineral.).
pork' świnia, wieprz.
port' nosić, nieść.
portal' portal.
porter' porter (piwo).
portik' portyk.
portret' portret, podobizna,
 wizerunek.
posed' posiadać.
post po; za, poza.
posten' posterunek, stanowi-
 sko, placówka.
postul' żądać, wymagać, wy-
 stawiać postulaty.

poś' kieszeń.
pošt' poczta.
pot' garnek.
potas' potaż, węglan potasu (chem.).
potenc' potęga, władza; mocarstwo.
pov' moc.
poz' pozować, przybierać postawę lub minę.
pozici' pozycja, położenie.
pozitiv' pozytywny, twierdzący, dodatni, rzeczywisty, pewny.
pra- prefiks dawności, odpowiadający polskiemu przedrostkowi „pra” — np.: praavo pradziadek, praarbaro las dziewiczy i t. p.
praktik' praktyka.
pram' prom (środek nawigacyjny).
prav' mający słuszość, słuszny.
precip' szczególnie, głównie, przedewszystkiem.
preciz' dokładny, ścisły, precyzyjny.
predik' kazać, mieć kazanie.
predikat' orzeczenie (gram.).
prefekt' prefekt, starosta
prefer' woleć, przekładać.
prefiks' prefiks, przedrostek (gram.).
preĝ' modlić się.
prelat' prałat.
prelud' preludjum, przygrywka (muz.).
prem' naciskać, cisnąć, uciskać, ścisnąć, tłoczyć.
premi' premja, odznaczenie, nagroda.

premis' premisa, przesłanka, założenie (log.).
pren' brać, wziąć.
prepar' przygotować, przyrządzać, preparować.
prepozici' przyimek (gram.).
prerogativ' prerogatywa, przywilej.
pres' drukować.
preskaũ' prawie, nieomal.
pret' gotów, gotowy, przygotowany, skończony.
pretekst' pretekst, pozór, zmyślony powód.
pretend' pretendować, ubiegać się o co, rościć sobie prawa do czego, rościć pretensję.
preter mimo, obok, poza.
preterit' czas przeszły (gram.).
prez' cena przedmiotu.
prezent' przedstawić, prezentować, zaznajomić, przedłożyć.
prezid' prezydować, przewodniczyć.
pri o (czemś), co dotyczy.
primitiv' prymitywny, pierwotny, prymitywny.
primol' pierwiosnek, prymulka (bot.).
princ' książę.
princip' zasada.
printemp' wiosna.
prior' przeor, gwardjan.
prism' pryzmat, pryzma, graniastosłup.
privat' prywatny.
privilegi' przywilej, prawo nadane jednostce lub klasie społecznej.

- pro** za, z powodu, ze względu na (por. **por**).
- probabl'** prawdopodobny.
- problem'** problemat, zagadnienie.
- proced'** postępować.
- procedur'** procedura, postępowanie sądowe lub administracyjne.
- procent'** procent, odsetka.
- proces'** proces, sprawa sądowa, przebieg.
- procesi'** procesja.
- produkt'** produkować, wytwarzać, płodzić.
- profan'** świecki, niepoświęcony, niewtajemniczony.
- profesi'** profesja, zawód.
- profesor'** profesor.
- profet'** prorok.
- profil'** profil, zarys boczny.
- profit'** korzystać, ciągnąć zyski, zyskać.
- profund'** głęboki.
- prognoz'** prognoza, przepowiednia na podstawie oznak (med., meteor.).
- program'** program.
- progres'** postępować, robić postępy, iść naprzód.
- projekci'** projekcja, rzut (geom.).
- projekt'** projekt, pomysł, wniosek, plan.
- proklam'** proklamować, ogłaszać, obwieszczać, obwółać, okrzyknąć.
- prokrast'** zwlekać, odkładać na później, odroczyć.
- proksim'** bliski; następny, przyszły.
- proletari'** proletariusz, mający tylko siły fizyczne lub umysłowe do pracy zarobkowej, robotnik.
- prolog'** prolog, wstęp, przedmowa.
- promen'** spacerować, przechadzać się.
- promes'** obiecywać.
- promontor'** przylądek, (geogr.).
- pronom'** zaimek (gram.).
- prononc'** wymawiać (w pewien sposób).
- propagand'** propaganda, szerzenie, krzewienie myśli lub czynu.
- propon'** proponować, podawać wnioski, myśli.
- proporci'** proporcja, stosunek; odpowiedni wymiar.
- propozici'** zdanie (gram.).
- propr'** własny.
- prospekt'** prospekt.
- prosper'** prosperować, rozwijać się pomyślnie, powodzić się, szczęścić się.
- prostitu'** oddawać się nierządowi, prostytuować się.
- protagonist'** protagonista, pionier idei.
- protekt'** protegować, opiekować się, popierać.
- protektorat'** protektorat, rozciągnięcie zwierzchniej władzy opiekuńczej.
- protest'** protestować, wnosić protest, zaprzeczać.
- protokol'** protokół; akt spisany; sprawozdanie z narad.
- prototip'** prototyp, pierwowzór.
- prov'** próbować.

proverb' przysłowie.
Providenc' Opatrzność.
provinc' prowincja.
proviz' zaopatrzyć, robić zapasy.
provizor' prowizoryczny, tymczasowy.
provok' prowokować, wyzywać podstępem.
proz' proza (zwykła mowa niewierszowana).
prozelit' prozelita, nowonawrócony.
prozodi' prozodja, iloczasa, nauka o rytmie wierszy.
prudent' rozsądny; rozważny.
prujn' szron.
prun' śliwka (bot.).
prunel' tarnośliwa (bot.).
prunt' pożyczyć (od kogoś lub komuś).
pruv' dowieść, dowodzić czego.
psalm' psalm.
pseudonim' pseudonim, zmyślone nazwisko.
psikolog' psycholog, badacz duszy ludzkiej.
psikologi' psychologja, nauka o duszy.
publik' publiczność, publika, ogół.
pudel' pudel (zool.).
puding' pudding, budyn (potrawa angielska).
pudr' puder.
puf' puf, bufa, fałda wzdęta.
pugn' pięść, kułak.
pul' pchła (zool.).
pulcinel' poliszynel, pajac.
pulm' płuco (anat.).
puls' puls, tętno (anat.).

pulv' proch strzelniczy.
pulvor' proszek leczniczy.
pumik' pumeks (min.).
pump' pompować.
pun' karać, ukarać.
punč' poacz (napój z araku).
punkt' punkt, kropka.
punt' koronka.
pup' lalka.
pupil' źrenica (anat.).
pupitr' pulpit.
pur' czysty, schludny, chędogi.
purgatori' czyściec.
puritan' purytanin (członek stronnictwa religijnego w Anglii).
purpur' purpura.
pus' ropa, materja (med.).
pustul' pęcherzyk ropny, pryszcz, krosta.
puś' pchać, popychać.
put' studnia.
putor' tchórz (zool.).
putr' gnić, próchnieć.

R

R, r, R, r, dwudziesta pierwsza litera alfabetu esper.
rab' rabować, łupić, grabić.
rabarb' rabarbar (bot.).
rabat' rabat, ustępstwo od ceny towaru.
raben' rabin.
rabi' wścieklizna (med.).
rabot' heblować, strugać.
raci' racja, zdolność wnioskowania.
racionalism' racjonalizm, poznanie zapomocą czystego rozumu (filoz.).

- racionalist'** racjonalista, wyznawca racjonalizmu.
- rad'** koło (wozu, maszyny).
- radi'** promień (geom. i optyka).
- radik'** korzeń (bot.), pierwiastek (mat. i gram.).
- radikal'** radykalny, krańcowy, gruntowny, bezwzględny.
- rafan'** rzodkiew (bot.).
- rafin'** rafinować, oczyszczać z domieszek.
- raj'** roch, raja (zool.).
- raid'** jechać konno.
- rajt'** prawo posiadane (podmiotowe), uprawnienie.
- raket'** rakietą, raca, fajerwerk.
- rakont'** opowiadać.
- ramp'** pełzać, czołgać się.
- ran'** żaba (zool.).
- ranc'** jałki, zjełczały, zgorzkniały.
- rand'** brzeg, kraj, skraj, kant.
- rang'** ranga, stopień, godność.
- ranunkol'** jaskier (bot.).
- rap'** rzepa (bot.).
- rapid'** prędko, szybki.
- rapir'** rapir, szpada do fechtunku.
- raport'** meldować, donosić, zdawać sprawę, raportować.
- ras'** rasa.
- rasp'** raszplować, piłować raszplą.
- rast'** grabić, zgrabic, zgrabiać.
- rat'** szczur (zool.).
- raŭk'** ochrypły, chrypliwy.
- raŭp'** gąsienica, liszka (zool.).
- rav'** zachwycić, czarować.
- raz'** golić (np. brodę).
- re-** prefiks dla oznaczenia czynności ponownej lub powrotnej np. redoni- oddawać, reiri- iść z powrotem i t. p.
- reakci'** reakcja, wsteczność (pol.); oddziaływanie.
- real'** realny, rzeczywisty.
- realism'** realizm, przedmiotowość (nieof.).
- rebus'** rebus, zagadka obrazkowa.
- recenz'** ocenić krytycznie, napisać recenzję.
- recept'** recepta, przepis (med.).
- reciprok'** wzajemny.
- recitativ'** recytatyw, śpiewne opowiadanie, półśpiew (muz.).
- redakci'** redakcja.
- redakt'** redagować, przygotować do druku, zredagować.
- redaktor'** redaktor.
- re d u k t'** redukować, upraszczać (mat. i chem.).
- ref'** oczko u żagla do przeciągania sznurków.
- referenc'** referencja, świadectwo.
- reformaci'** reformacja (rel.).
- refut'** odeprzeć zarzuty, zbić dowody.
- reg'** rządzić, panować.
- regal'** ugościć, częstować; napęlić radością.
- regent'** regent, zastępca panującego.
- regiment'** pułk.
- region'** okolica, pas, strefa, region.
- registr'** rejestrować, spisać.
- regn'** państwo.
- regol'** złotnik, mysikrólik, zniczek (zool.).
- regul'** reguła, prawidło.
- reg'** król.

- reġim'** system rządów, rząd.
reklam' reklama.
rekomend' polecać, zalecać, rekomendować, zachwalać.
rekompenc' wynagrodzić.
rekord' rekord.
rekrement' wywary, wycisk, słodziny.
rekrut' rekrut, nowozacieczny.
rekt' prosty, prostoliniowy, bezpośredni.
rektor' rektor, zwierzchnik wyższego zakładu naukowego.
rel' rels, szyna (kolei żelaznej).
relativ' względny, relatywny, odnośny.
relief' relief, płaskorzeźba.
religi' religja, wyznanie.
rem' wiosłować.
rembur' wyściełać, wypychać (meble).
rempar' okop, wał.
ren' nerka (anat.).
rendevu' rendez-vous, umówiona schadzka.
renesanc' renesans, odrodzenie sztuk i nauk.
renkont' spotkać, napotkać, zastać.
rent' renta, dochód z kapitału.
renvers' wywrócić, odwrócić, przewrócić.
repertuar' repertuar, spis sztuk lub ról grywanych.
reputaci' reputacja, dobre imię, opinia.
respekt' respekt, poszanowanie, wzgląd, poważanie.
respektiv' respektywny, odnośny, dotyczący.
- respond'** odpowiedzieć, odpowiadać.
respublik' republika, rzeczpospolita.
rest' pozostać, zostać.
restoraci' jadłodajnia, restauracja
ret' sieć, siatka.
retin' siatkówka oczna (anat.).
retor' retor, nauczyciel retoryki.
retorik' retoryka, krasomówstwo.
retort' retorta (szklane naczynie do dystalacji (chem.)).
reumatism' reumatyzm, gościec (med.).
rev' marzyć.
revelaci' rewelacja, objawienie.
revizi' rewidować, przeglądać, przeszukiwać.
revizor' rewizor, urzędnik kontrolujący.
revoluci' rewolucja, przewrót, powstanie.
revolver' rewolwer.
revu' rewja; przegląd; czasopismo.
rezed' rezedra (bot.).
rezerv' zarezerwować, zastrzec, zachować, zawarować.
rezign' rezygnować, zrzec się, zgodzić się mimowoli.
rezignaci' rezygnacja, stłumienie w sobie nadziei, pragnienia.
rezin' żywica.
re z i s t' opierać się, nie chcieć, przeciwstawiać się.
rezon' rezonować, rozumować, wnioskować, rozprawiać.
rezult' wynikać; wyniknąć.

- rezultat'** wynik, rezultat, wypadek.
rib' porzeczka, świętojanka (bot.).
ribel' buntować się, powstać.
ricev' otrzymać, dostać.
ricin' rycyna, rącznik (bot.).
riĉ' bogaty.
rid' śmiać się.
rif' rafa, skała podwodna.
rifug' schronić się, szukać schronienia.
rifuz' odmawiać, odmówić.
rigard' patrzeć, oglądać.
rigid' sztywny, stężały, zdrewniały, skostniały.
rigl' ryglować, zamykać na rygiel.
rigor' rygor, karność, surowość, przymus prawny, bezwzględność.
rikan' drwić, szydzić, śmiać się szydlerczo.
rikolt' zbierać plony, sprzątać z pola.
rilat' odnosić się, tyczyć się, zachować się względem czego.
rim' rym.
rimark' zauważyć, spostrzec, zobaczyć.
rimed' środek, sposób zaradczy.
rimen' rzemień.
ring' pierścień, obrączka.
rinocer' nosorożec (zool.).
rip' żebro (anat.).
ripar' reperować, naprawiać.
ripet' powtórzyć, powtarzać, repetować.
ripoz' odpocząć, wypocząć.
- riproĉ'** czynić wyrzuty, zarzucać (co komu).
risk' ryzykować, odważyć się.
rism' ryza (papieru)=20 liber.
risort' sprężyna, resor.
rit' obrządek, rytuał.
ritm' rytm, ruch miarowy.
river' rzeka.
riverenc' rewerencja, ukłon, dyg.
riz' ryż (bot.).
rob' 1) szata 2) strój urzędowy.
rod' przystań naturalna, stanowisko dla okrętów.
rojalism' monarchizm, rojalizm.
rojalist' rojalista, zwolennik monarchji.
rok' skała.
rokok' rokoko (styl archit.).
rol' rola (teatr.).
roman' romans, powieść.
romanc' romanca, poemacik liryczny, piosenka.
romantik' romantyczny.
romb' romb, kwadrat ukośny (geom.) (nof.).
romp' łamać, złamać, kruszyć, stłuc.
rond' koło, krąg, okrąg.
ronk' chrapać.
ros' rosa.
rosmar' mors, koń morski (zool.).
rosmaren' rozmaryn (bot.).
rost' piec mięso, przypiekać, smażyć.
rostr' ryj, trąba słonia.
rot' rota, kompanja, oddział żołnierzy.
roĉond' rotunda (arch.).

roz' róża (bot.).
rozari' różaniec, paciorki.
rub' gruz.
ruband' wstążka, wstęga.
ruben' rubin (min.).
rubrik' rubryka, dział, przedziałka.
rubus' jeżyna (bot.).
rug' czerwony.
ruin' ruina, zwalisko, zagłada, upadek.
rukt' odbijać się (o jadle).
rul' toczyć, obracać.
rum' rum, arak.
rust' rdzawy, zardzewiały.
rut' ruta (bot.).
rutin' rutyna, wprawa, biegłość.
ruz' chytry, przebiegły.

S

S, s, S, s, dwudziesta druga litera alfabetu esper.
sabat' sobota, sabat.
sabl' piasek.
sabr' szabla, pałasz.
s a c e r d o t' ksiądz katolicki, który otrzymał pełne święcenia kapłańskie; por. **past-ro**.
safir' szafir (min.).
safran' szafran (bot.).
sag' strzała.
sagac' przebiegły, wykretny, bystry.
sagu' sago, kasza z rdzenia drzew palmowych.
sag' mądry.
sak' worek, torba.
sakr' kość krzyżowa, kuprowa (anat.).
sakrament' sakrament.

sakristi' zakrystja.
sal' sól.
salajr' płaca robocza, gaża. pobiera na pensja, lon.
salamandr' salamandra, jaszczur (zool.).
salamoniak' salmiak (nieof.).
salat' sałata.
sald' saldo, pozostałość z rachunku.
salik' wierzba (bot.).
saliv' ślina.
salm' łosoś (zool.).
salon' salon, sala, pokój bawialny.
salpetr' saletra, azotan potasu (chem.).
salt' skakać, skoczyć.
salut' witać, pozdrawiać, kłaniać się, salutować.
salv' salwa (mil.).
salvi' szalwja, granatek (bot.).
sam' ten sam, tenże.
sambuk' bez (krzew) (bot.).
samouar' samowar.
san' zdrowy.
sandał' sandał (obuwie).
sang' krew.
sankci' sankcja, zatwierdzenie przez władzę.
sankt' święty.
santal' sandał (bot.).
sap' mydło.
sardel' sardela, śledzik (zool.).
sark' wypielać, pleć.
sarkasm' sarkazm, żart dotkliwy, gryzące szyderstwo.
sarkofag' sarkofag, trumna kamienna.
sat' syty.
satan' szatan, czart.

- satir'** satyra (pismo lub mowa szydercza, ośmieszająca).
satrap' satrapa, tyran, ciemieżca, namiestnik w staroż. Persji.
satur' nasycić, przepoić, saturować (chem.).
saŭc' sos, polewka.
sav' ratować, wybawić, zbawić.
scen' scena.
sceptr' berło.
sci' wiedzieć, umieć.
scienc' wiedza, nauka, umiejętność.
sciur' wiewiórka (zool.).
se jeżeli, jeśli, gdyby.
seb' lój, sadło.
sed lecz, ale.
seg' piłować, rznąć drzewo.
segment' segment, odcinek (geom.).
seĝ' krzesło.
sek' suchy.
sekal' żyto.
sekc' dokonać sekcji, rozciąć, rozkrawać (anat.).
sekcj' sekcja, wydział.
sekreci' sekrecja, wydzielina (med.).
sekret' sekret, tajemnica.
sekretari' sekretarz.
seks' płeć.
sekt' sekta, odłam religijny.
sektor' wycinek (geom.).
sekund' sekunda.
sekundant' sekundant, świadek przy pojedynku.
sekur' pewny, bezpieczny, nienarażony na nieszczęście.
sekv' następować, iść za kim, wypadać, wynikać, wpływać.
- sel'** siodło.
selakt' serwatka.
sem' siać.
semafor' semafor (sygnalizacyjny przyrząd optyczny).
semajn' tydzień.
seminari' seminarjum.
sen bez (przyimek).
senat' senat, rada starszych (polit.).
senc' sens, znaczenie, rozsądek, rozum.
send' posłać, posyłać.
sensaci' sensacja, wielkie wrażenie, podziw.
sent' czuć, odczuwać.
sentec' sentencja, zdanie, orzeczenie.
sentimental' sentymentalny, czułościowy, przesadnie tkliwy.
sep siedem, siedm.
sepi' sepja, małwa (zool.).
Septembr' wrzesień.
septet' septet, utwór muzyczny na 7 głosów lub instrumentów.
seraf' serafin (anioł).
serajl' seraj 1) pałac sułtański; 2) mieszkanie kobiet na wschodzie.
serc' szukać, poszukiwać.
seren' pogodny, jasny, bezchmurny, wypogodzony.
serenad' serenada (muzyka pod oknami).
serĝent' sierżant (mil.).
seri' serja, szereg, kolej, następstwo, rząd.
serioz' poważny.
serpent' wąż (zool.).
serur' zamek (u drzwi).

- sery**' służyć.
servic' serwis, zastawa stołu.
servut' pańszczyzna, służebność, serwitut.
ses sześć.
sever' surowy, ostry, groźny.
sevrug' jesiotr gwiazdowy (zool.).
sezon' sezon, pora roku.
sfer' sfera, obszar, kula, przestrzeń nieba, zakres działania, warstwa towarzystwa.
sfinks' 1) sfinks, bajeczny potwór, 2) zmierzchnica (zool.).
sfinkter' mięsień zamierający (anat.).
si się, siebie (mianownik zaimka zwrotnego tylko dla trzeciej osoby, w języku pol. dla wszystkich 3 osób; np.: ja myję się- mi lavas min, ty myjesz się- vi lavas vin, on myje się- li lavas sin (4 przypadek).
sibl' syczeć.
sid' siedzieć.
sięć' oblegać.
sifilis' syfisz, przymiot, kiła, lues (med.).
sifon' syfon.
sigel' pieczętować (np. lakiem), por. stampi.
sign' znak.
signal' sygnał.
signif' znaczyć, oznaczać.
silab' sylaba, zgłoska (gram.).
silent' milczeć, być cicho.
silik' krzemień (min.).
silk' jedwab.
silogism' sylogizm, wniosek z dwóch przesłanek.
siluet. sylweta, sylwetka.
silur' sum (zool.).
silyi' piegża, gajówka (zool.).
simbol' symbol, godło, znak.
simetri' symetria, równomierność.
simfoni' symfonia, rodzaj utworu orkiestralnego.
simi' mała.
simil' podobny.
simpati' sympatja, pociąg, przychylność, zgodność uczuć.
simpl' prosty, zwyczajny.
simptom' symptom, symptomat, objaw, oznaka (np. choroby).
sinagog' synagoga, bóżnica.
sinap' gorczyca (bot.).
sincer' szczery.
sindikat' syndykat, stowarzyszenie producentów.
sinedri' synhedrjon, rada najwyższa u staroż. żydów.
singult' mieć czkawkę.
sinjor' pan.
sinkop' synkopa 1) wyrzutnia (gram.), 2) zmiana rytmu (muz.).
sinod' synod, sobór, zjazd kościelny.
sinonim' synonim, wyraz bliskoznaczny.
sinoptik' synoptyczny, dający pogląd na całość.
sintaks' składnia, budowa zdań, syntaksa (gram.).
sintez' synteza, zestawienie poszczególnych części w jedną całość (filoz. i chem.).
siren' syrena 1) postać mitol., 2) instrument akustyczny, 3) rodzaj gwizdka.
siring' biały bez (bot.).

- sirop'** syrop.
sistem' system, systemat, układ planowy.
sitel' wiadro, kubel.
situaci' sytuacja, położenie, ogół warunków, stan rzeczy.
skabi' świerzbiczka (med.).
skadr' szwadron, oddział konnicy.
skal' skala, podziałka, miara.
skalp' skalpować, zdzierać skórę z głowy.
skandal' skandal, zdarzenie gorszące, awantura.
skapol' łopatka (anat.).
skarab' chrząszcz (zool.).
skarlat' szkarłat.
skarlatin' szkarlatyna, płonica (med.).
skarp' 1) szarfa, wstęga szeroka, temblak, 2) skarpa - pochyła ściana nasypu lub podmurowania.
skatol' szkatuła, skrzynka.
skelet' szkielet, kościec.
skem' schemat, wzór, forma, zarys.
skeptik' sceptyczny, niedowierzający.
skerc' scherzo (utwór muzyczny treści wesołej, żartobliwej).
skerm' szermować, fechtować się.
skism' schizma, oddzielenie, rozłam, oderwanie się, odszczepieństwo kościelne.
skiz' szkicować, robić odręczny zarys przedmiotu.
sklav' niewolnik.
skol' szkoła, (jako kierunek filoz., artyst. lub naukowy).
skolastik' scholastyka (kierunek filozofii średniowiecznej, opartej na Arystotelesie).
skolop' bekas, słomka (zool.).
skorbut' skorbut, gnilec (med.).
skorpi' skorpion, niedźwiadek (zool.).
skorzoner' wężymord, żywokost (bot.).
skrap' skrobać, oczyszczać skrobaniem, wymiatać (komin).
skrib' pisać.
skrofol' skrofuły (med.).
skrupul' skrupuły, niepokojąca wątpliwość, niepokój sumienia.
sku' trząść, wstrząsać.
skulpt' rzeźbić.
skurg' bicz, dyscyplina, nahałka.
skvam' łuska.
smerald' szmaragd (miner.).
sobr' trzeźwy, wstrzemięzliwy w picciu.
soci' społeczeństwo, społeczność.
social' społeczny, socjalny.
societ' towarzystwo, stowarzyszenie.
sociolog' socjolog, znawca praw życia społecznego.
sociologi' socjologia, nauka o życiu społecznym.
sod' soda, węglan sodu (chem.).
sof' sofa.
sofism' sofizmat, wniosek pozornie prawdziwy.
sofist' sofista, mędrek.
soif' pragnąć pić, mieć pragnienie.
sojl' próg.

sokl' cokoł, podstawa muru, filaru, posągu i t. p.

sol' iedyny, sam jeden, por. **mem.**

sold' sold (moneta włoska = $\frac{1}{20}$ lira).

soldat' żołnierz.

sole' solka, frąderka (zool.).

solecism' solecyzm, błąd składniowy; wyrażenie gminne, trywjalne.

solen' solenny, uroczysty.

solid' solidny, trwały, mocny, gruntowny, stateczny.

solidar' solidarny, wzajemnie odpowiedzialny, łączny, wspólny.

solist' solista (wirtuoz lub śpiewak, występujący pojedynczo).

solv' rozwiązać zagadnienie; rozpuścić, rozтворzyć.

solvent' wypłacalny (kup.).

somer' lato.

somnambul' lunatyk, somnambulik.

son' brzmieć, dźwięczeć.

sonat' sonata (klasyczny utwór muzyczny).

sond' sondować, mierzyć głębokość, zgłębiać.

sonet' sonet, (rodzaj utworu poetycznego).

song' śnić, marzyć we śnie (por. **revi** i **dormi**).

sonor' dzwonić, brzmieć, dźwięczeć.

sopir' tęsknić, wzdychać.

sopran' sopran (najwyższy głos kobiecy) (muz.).

sorb' wchłaniać, wciągać.

sorc' czarować.

sorik' soret, kretomysz, ryjówka, rzeczek (zool.).

sorp' jarzębina (bot.).

sort' los, dola.

sortiment' asortyment, dobór (towarów).

sovaĝ' dziki.

spac' przestrzeń, wolne miejsce.

spad' szpada, pałasz, szabla, miecz.

spalir' szpaler.

spasm' spazm, skurcz mięśni

spat' szpat (min.). [(med.)

spec' gatunek, rodzaj.

special' specjalny, wyłączny, umyślny, szczególny.

specimen' próbka, wzór, okaz próbny.

spegul' zwierciadło, lustro.

spektakl' spektakl, przedstawienie, widowisko.

spektr' spektrum, widmo optyczne (fiz.).

spekulaci' spekulacja, przewidywanie, rachuba, interes obliczony na zysk.

spekulativ' spekulatywny, badawczy (filoz.).

sperm' sperma, płyn nasienny (fizjol.).

spert' doświadczony, obeznanym, biegły.

spez' obrót pieniężny.

spic' przyprawa, korzenie kuchenne.

spik' kłos (bot.).

spin' grzbiet, kość pacierzowa (anat.).

spinac' szpinak (bot.).

spion' szpieg.

spir' oddychać.

- spiral'** spirala, linja ślimakowata.
- spirit'** duch.
- spiritism'** spirytyzm (wiara w możliwość stosunku z duchami).
- spiritist'** spirytysta, zwolennik spirytyzmu.
- spiritualism'** spirytualizm (pogląd filozoficzny, przeciwstawiający się materializmowi).
- spiritualist'** spirytualista, zwolennik spirytualizmu.
- spit'** naprzekór.
- spleen'** splin, spleen, przygnębienie — obojętność — obrzydzenie życia.
- split'** trzaska, drzazga, wiórek.
- sponde'** spondej (stopa wierszowa złożona z dwu długich zgłosek).
- spong'** gąbka.
- spontane'** spontaniczny, samorzutny.
- sport'** sport.
- sprit'** dowcipny.
- spron'** ostroga.
- sput'** plwać, pluć.
- stab'** sztab (milit.).
- stabl'** staluga, warsztat, podstawa, osada.
- staci'** stacja, przystanek.
- stadi'** stadium, okres rozwoju.
- stal'** stajnia, obora.
- stalagmit'** stalagmit (naciek wapienny w pieczarze).
- stalaktit'** stalaktyt (sopel wapienny, zwieszający się ze sklepień w pieczarze).
- stamen'** pręcik (bot.).
- stamp'** stemplować, przybijać pieczęć; por. **sigeli**.
- stan'** cyna (metal).
- standard'** sztandar, chorągiew.
- stang'** sztaba, drag, pręt, sztanga.
- star'** stać.
- stat'** stan (rzeczy).
- statistik'** statystyka.
- statu'** statua, posąg, figura rzeźbiona.
- statur'** statura, postać, podstawa, budowa.
- stearin'** stearyna (składnik tłuszczów).
- steb'** stebnować (pewien sposób życia).
- stel'** gwiazda.
- stenograf'** stenografować, pisać pismem skróconem.
- stenografi'** stenografia (pismo znakami skróconemi).
- step'** step.
- sterk'** gnój, nawóz.
- sterled'** sterlet, czeczuga (odmiana jesiotra) (zool.).
- stern'** rozpościerać, słać, posłać.
- stertor'** rzeźić, rzeżeć.
- stil'** styl.
- stimul'** stymulować, podniecać, pobudzać, przynaglać.
- stip'** trawa piórowa, ostnica (bot.).
- stipendi'** stypendjum, zapomoga na studia.
- stof'** sztof (miara rosyjska = $\frac{1}{10}$ wiadra).
- stoik'** stoiczny, opanowany własną wolą, władny sobą; obojętny.
- stomak'** żołądek (anat.).
- stopl'** ściern.

- strab'** zezować, patrzeć zezem.
strang' dziwny, dziwaczny.
strat' ulica.
strategi' strategia, sztuka wojenna.
streć' wyprężyć, wyteńczyć, wyciągnąć, napiąć.
strek' kreślić, kreskować, zrobić kreskę.
stri' pas, pręga.
strig' sowa (zool.).
strigl' czesać zgrzebłem.
strik' strajk.
striknin' strychnina (chem.).
strof' strofa, zwrotka.
struktur' struktura, układ, budowa
strut' struś (zool.).
stud' studjować, uczyć się, badać, dociekać.
student' student.
stuk' stiuk, materiał do sztukatury (bud.).
stult' głupi, durny, tępy.
stump' pień, pień, kikut.
stup' pakuły, pacześ (odpadki przy czesaniu lnu i konopi).
sturg' jesiotr (zool.).
sturn' szpak (zool.).
sub pod.
subit' nagły, raptowny, niespodziewany
subjekt' subjekt, podmiot (gram.).
subjektiv' subiektywny, podmiotowy, osobisty.
subjunktiv' tryb łączący (gram.).
sublimat' sublimat 1) chlorek rtęci; 2) ciało stałe otrzymane drogą sublimacji (chem.).
substanc' substancja, materja, istota.
- substantiv'** rzeczownik (gram.).
subtil' subtelny 1) drobny, delikatny, 2) dokładny, 3) wytworny.
subvenci' subwencja, publiczny zasiłek pieniężny.
suć' ssać, wysysać.
sud' południe (strona świata).
sufer' cierpieć, znosić.
sufić' dostateczny.
sufiks' sufiks, przyrostek (gram.).
sufior' sufler, osoba podpowiadająca aktorom.
sufok' dusić, udusić.
sugesti' sugestia, poddawanie myśli.
suk' sok.
sukcen' żywica kopalna, bursztyn.
sukces' mieć powodzenie.
suker' cukier.
sulfur' siarka.
sulk' brózda, zmarszczka
sultan' sułtan.
sum' suma, całość, ogół.
sun' słońce.
sup' zupa, polewka.
super nad, ponad.
superlativ' superlatyw, stopień 3-ci- najwyższy (gram.).
superstić' zabobon, przesąd.
supoz' przypuszczać, domyślać się, suponować.
supr' na górze, na wierzchu.
sur na (przyimek— na czemś, na coś).
surd' głuchy.
surpriz' niespodzianka, surpryza.
surtut' surdut.

suspekt' podejrzewać.
sutan' sutanna.
svarm' roić się.
svat' swatać (kogo).
syen' mdleć, omdlewać.
sving' machać, wywijać, powiewać, podnieść szybko z rozmachem.

^
S

S, ŝ, dwudziesta trzecia litera alfabetu esperanckiego, odpowiadająca polskiemu „sz”.
ŝaf' owca, baran (zool.).
ŝah' szach (tytuł monarchy w Persji).
ŝajn' zdawać się, wydawać się.
ŝak' szachy (gra).
ŝakal' szakal (zool.).
ŝal' szal.
ŝalm' szalamaja, oboj, flet pasterski.
ŝalup' szalupa (rodzaj dużej łodzi).
ŝam' zamsz, skóra zamszowa.
ŝanc' szansa 1) widoki powodzenia, 2) pomyślny traf.
ŝancel' chwiać, zachwiewać, zachwiać.
ŝang' zmieniać, zamieniać.
ŝankr' szankier, wrzód syfilityczny (med.).
ŝarad' szarada, zagadka sylabowa.
ŝarg' nabijać (broń).
ŝarg' obciążać, naładować.
ŝark' haja, rekin, wilk morski (zool.).
ŝat' lubieć, cenić.
ŝaum' piana.

ŝel' skorupa, kora, obsłonka.
ŝelk' szelki.
ŝerc' żartować.
ŝi ona.
ŝild' puklerz, tarcza.
ŝiling' szyling (srebrna moneta angielska = $\frac{1}{20}$ funta szterlinga).
ŝim' pleśnieć.
ŝind' gont.
ŝink' szynka.
ŝip' okręt, statek.
ŝir' rwać, zerwać, rozerwać.
ŝirm' zasłaniać, osłaniać, ochraniać.
ŝlim' szlam, muł.
ŝlos' zamykać (na klucz).
ŝmac' cmokać, cmoknąć.
ŝmir' posmarować, smarować.
ŝnur' sznur, postronek, powróż.
ŝose' szosa, droga bita.
ŝov' suwać, posunąć.
ŝovel' szuflować, przerzucać łopata.
ŝovinism' szowinizm, fałszywie rozumiany patriotyzm, połączony z nienawiścią do innych narodów.
ŝoviniŝt' szowinista.
ŝpar' oszczędzać.
ŝpat' szpadel, rydel.
ŝpin' prząść.
ŝpruc' tryskać, pryskać, sikać, strzykać.
ŝrank' szafa.
ŝrapnel' szrapnel (mil.).
ŝraub' śruba.
ŝtal' stal.
ŝtat' państwo; stan (w Ameryce).
ŝtel' kraść, ukraść.

ŝtip polano, kloc.
ŝtof materiał odzieżowy, tkanina.
ŝton kamień.
ŝtop zatykać, zatknąć (otwór).
ŝtrump pończocha.
ŝtup stopień, schodek.
ŝu trzewik.
ŝuld być dłużnym, winnym, zobowiązanym.
ŝultr ramię (anat.).
ŝut sypać, nasypać, nasypywać.
ŝveb bujać, unosić się w powietrzu.
ŝvel puchnąć.
ŝvit pocić się.

T

T, t, T, t, dwudziesta czwarta litera alfabetu esperanckiego.
tabak tytoń, tytoń (bot.).
taban bąk, giez (zool.).
tabel tabela, wykaz, zestawienie.
tabl stół.
tabul tablica, deska.
taburet taburet, stołek.
taĉment oddział wojska, hufig.
taft tafta, kitajka, jedwab sztywny.
tag dzień.
tajlor krawiec.
taks taksować, oceniać, pracować.
taksus cis, drzewo cisowe (bot.).
takt takt: 1) podział muzyczny, 2) postępowanie z godnością.

taktik taktyka: 1) sztuka porządku bojowego, 2) sposoby, użyte dla osiągnięcia celu.
talent talent: 1) wybitna zdolność, 2) moneta starożytna.
taler talar (moneta).
tali talja, kibić, figura, stan.
talisman talizman, środek czarodziejski.
talk talk, łojek, steatyt (min.).
talmud talmud.
talp kret.
tambur bęben (muz.).
tamburin tamburyno, bębenek z brzękadłami.
tamen jednak, jednakże.
tamtam gong (instrument muzyczny).
tan garbować, wyprawiać skórę.
tandem tandem, 1) dwukołowy powozik zaprzęgany w sztycę, 2) rower dwuosobowy.
tangent tangens; linja styczna (mat.).
tanin tanina, czysty garbnik galasowy (chem.).
tapet tapeta.
tapiok tapjoka, mączka mandjokowa.
tapiŝ dywan, kobierzec.
tarantel tarantella (ludowy taniec włoski).
tarantul tarantula, pająk jadowity (zool.).
tarif taryfa, 1) urzędowy spis cen, 2) wykaz opłat.
tarok tarok (rodzaj gry w karty).
tas filizanka.
task zadanie, praca do wykonania.

- tatu' tatuować, wykłuwać lub malować na skórze ludzkiej.
taŭg' być zdolnym, przydatnym, naławać się.
tavol' warstwa.
t. e.=tio estas skrót dla słów: to jest, to znaczy, (t. j., t. zn.).
te' herbata.
 teatr' teatr.
ted' naprzykrzać się, uprzykrzać się, dokuczyć.
teg' powłóczyć, powlec, nawlec.
tegment' dach.
 tegol' dachówka.
teism' teizm, rozumowa wiara w Boga, odrzucająca objawienie (filoz.).
teist' teista, wyznawca teizmu.
teknik' (*teĥnik'*) techniczny.
teks' tkać.
 tekst' tekst.
 telefon' telefon.
 telegraf' telegraf.
 telegram' telegram (nof.).
teler' talerz.
teleskop' teleskop, luneta astronomiczna.
tem' temat.
temp' czas.
 temperament' temperament, wrodzone usposobienie.
 temperatur' temperatura, ciepłota.
tempi' skroń (anat.).
 templ' świątynia, bóżnica.
ten' trzymać.
tend' namiot.
tenden' 1) ścięgno (anat.); 2) cięciwa.
 tendenc' tendencja, dążność.
 teni' tasiemiec (zool. i med.)
- tenor' tenor, najwyższy głos męski.
tent' kusić, budzić pożądanie.
teokrati' teokracja, rządy kapłańskie.
 teolog' teolog, uczony w rzeczach wiary.
 teologi' teologja, nauka o Bogu i religji.
teorem' teoremat, twierdzenie naukowe, którego należy dowieść.
 teori' teoria, 1) naukowy pogląd na daną całość zjawisk, 2) nauka w przeciwstawieniu do praktyki.
ter' ziemia.
 terapi' terapia, wiedza lekarska, sztuka leczenia.
teras' taras.
 tercet' tercet, śpiew na 3 głosy lub utwór muzyczny na 3 instrumenty.
terebint' terpentyna (olej żywiczny).
teritori' terytorjum, obszar (kraju).
termin' termin, nazwa naukowa.
 termit' termit, biała mrówka, bielec (zool.).
 termometr' termometr, ciepłomierz
tern' kichać, kichnąć.
terur' przestraszać, grozić.
testament' testament, ostatnia wola.
testik' jądro, męski gruczoł nasienny (anat.).
testud' żółw (zool.).
tetan' tężca (med.).
tetr' cietrzew (zool.).

tetra' jarząbek (zool.).
tez' teza, przedłożona myśl zasadnicza; zdanie sporne.
tia taki, a, ie.
tial przeto, więc, dlatego.
tiam wówczas, wtedy, wtenczas.
tiar' tiara, potrójna korona (np. papieska).
tibi' goleń (anat.).
tie tam, w owem miejscu.
tiel tak, w ten sposób.
ties tego, jego, do niego należący.
tif' tyfus, dur, durzyca (med.).
tigr' tygrys.
tiki' lechtać.
tilli' lipa (bot.).
tim' bać się, obawiać się.
timian' tymian (bot.).
timon' dyszel.
tindr' hubka, żagiew.
tine' mól (zool.).
tink' lin (zool.).
tinktur' tynktura, nastój, farba.
tint' brzęczeć, podziwiać.
tio to, tamto, owo.
tiom tyle.
tip' typ, kształt zasadniczy, pierwowzór, przedstawiciel rodzaju.
tipografi' typografia, drukarstwo.
tir' ciągnąć. [stwo.
tiran' tyran, ciemiężca, okrutnik.
titan' tytan, olbrzym, siłacz (mitol.).
titol' tytuł 1) godność; 2) nagłówek (książki lub artykułu).
tiu ten, tamten, ów.

tog' toga (wierzchnia szata starożytnych).
tol' płótno.
toler' tolerować, znosić, cierpieć, pobłażać.
tomat' pomidor.
tomb' grób, mogiła.
tombak' tombak (aliaz miedzi, cynku i cyny).
ton' ton 1) głos, dźwięk, brzmienie; 2) odcień barwy.
tond' strzyc, ciąć nożycami.
tondr' grzmieć.
tonsur' tonsura, wygolone kółko na głowie księży katol.
topaz' topaz, (żółty kamień szlachetny) (min.).
topografi' topografia, opis terenu.
torc' pochodnia.
tord' kręcić, skręcać.
toreador' toreador, zapaśnik w walce byków.
torent' strumień, potok rwący.
torf' torf (materiał opałowy).
torn' toczyć (na tokarni).
tornistr' tornister, plecak.
torped' torpeda, wybuchający pocisk podwodny.
tors' tors, tułów posągu bez głowy i kończyn, biust.
tort' tort, ciasto cukiernicze.
toast' toast.
tra przez, poprzez, nawskroś.
trab' belka.
tradici' tradycja, przekaz ustny, podanie, zwyczaj starodawny.
traduk' tłumaczyć, przekładać (na inny język).
traf' trafiać.

truf' trufla (bot.).
trul' kielnia.
trumpet' trąba (muz.).
trunk' pień, kadłub.
trup' trupa (towarzystwo aktorów).
trusf' trust, związek przedsiębiorstw.
trut' pstrąg, forela (zool.).
tualet' toaleta; strój kobiecy.
tub' rura, tuba.
tuber' guz, sęk, kolanko.
tuberkul' tuberkuła, gruźlica (med.).
tuberkuloz' tuberkuloza, gruźlica (med.).
tuf' czub, kosmyk, pączek.
tuj natychmiast, zaraz.
tuk' chusta, chustka.
tul' tiul (lekka tkanina przezroczysta).
tulip' tulipan (bot.).
tumult' tumult, zgiełk, zbiegowisko, zaburzenie.
tunel' tunel.
tunik' tunika, (suknia pod ornatem, część sukni kobiecej, suknia spodnia u starożytnych).
tur' wieża.
turb' bąk, fryga (zabawka dziecienna).
turban' turban, zawój.
turbin' turbina, koło popędowe poruszane strumieniem wody lub pary.
turd' drozd (zool.).
turism' turystyka, sport pod różniczy.
turist' turysta, podróżnik, wycieczkowiec.
turkis' turkus (min.).

turment' męczyć, trapić, dręczyć, dokuczać.
turn' obracać, kręcić, zawracać.
turnir' turnieje, zapasy rycerskie.
turt' turkawka (zool.).
tus' kaszleć.
tuś' dotknąć, dotykać, ruszać, dotyczyć.
tut' cały, całkowity.

U

U, u, U, u, 1) dwudziesta piąta litera alfabetu esperanckiego; 2) końcówka trybu rozkazującego, n. p.: kantu-
 śpiewaj, śpiewajcie; mi diru-
 niech ja powiem; mi volas
 ke li venu- chcę, aby on
 przyszedł i t. p.
-uj- sufiks na oznaczenie: 1)
przedmiotu, który coś w so-
 bie zawiera, mieści, a więc
 przeważnie naczynia, n. p.
 cindro- popiół, cindrujo-
 popielniczka; 2) *krajów* z od-
 nośną narodowością: Polujo-
 Polska, Germanujo- Niemcy
 i t. p. (używa się także form.
 Pollando, Germanlando i t. d.;
 3) *Drzewa* rodzącego dany
 owoc: pomo- jabłko, pomujo-
 jabłoń.
ukaz' ukaz, rozkaz, rozporzą-
 dzenie cesarskie (w dawnej
 Rosji)
-ul- sufiks na oznaczenie czło-
 wieka posiadającego dany
 przymiot, np.: riĉa- bogaty,
 riĉulo- bogacz, babili- gadać,

habilulo- gaduła, blindulo-
 ślepiec, ociemniały i t. p.
ulan' ułan (mil.).
ulcer' wrzód.
ulm' wiąz (bot.).
uln' łokieć (miara).
ultima' ultimum, ostateczne
 wezwanie, ostatni warunek.
-um- przyrostek bez ściśle o-
 kreślonego znaczenia, używa-
 ny w razie braku innego od-
 powiedniego; przeważnie ma
 znaczenie otoczenia czegoś
 ze wszystkich stron — np.
 orumi- ozłocić, kolumo- koł-
 nierz, nazumo- binokle i t. p.
umbilik' pępek.
unc' uncja (waga aptekarska
 =30 g.).
ung' paznokieć, paznokiec, pa-
 zur.
uniform' uniform, mundur.
unik' jedyny (w swym rodza-
 ju), nieporównany.
unison' unisono, jednogłos
 (muz.).
univers' wszechświat, uni-
 wersum.
universal' uniwersalny,
 wszechstronny, powszechny.
universitat' uniwersytet,
 wszechnica.
unu jeden.
ur' żubr, tur (zool.).
uragan' huragan, orkan.
urb' miasto.
urg' nalegać, naglić, urgować.
urin' uryna, mocz.
urn' urna, wielka waza; po-
 pielnica u starożytnych.
urogal' giuszec (zool.).
urs' niedźwiedź.

urtik' pokrzywa (bot.).
-us- końcówka trybu warun-
 kowego n. p.: mi farus se mi
 povus- zrobiłbym, gdybym
 mógł.
uter' macica (anat.).
util' pożyteczny, użyteczny.
utopi' utopja, marzenie niedo-
 ścigłe, mrzonka.
uvertur' uwertura, wstęp mu-
 zyczny.
uz' używać, posługiwać się.
u z u r' lichwa.
uzurp' uzurpować, przywła-
 szczać sobie bezprawnie wła-
 dzę.

v
Ŭ

^v
Ŭ, ŭ, Ū, ū, krótkie spółgło-
 skowe u, 26-ta litera alfabe-
 tu esperanckiego, którą się
 wymawia zawsze razem z
 poprzedzającą samogłoską
 (n. p. Eŭropo- Eŭropa, aŭtoro-
 autor i t. p.; dlatego z natu-
 ry rzeczy żadne słowo nie
 może się zaczynać od krót-
 kiego u.

V

V, v, V, v, 27-a litera alfabe-
 tu esperanckiego, odpowia-
 dająca polskiemu „w“ (nie „f“!).
vad' brodzić.
vafil' wafła.
vag' włóczyć się, wałęsać się,
 błąkać się.
vagon' wagon.
vak' wakować, być niezajętym,
 być do objęcia (n. p. posada).

- vakcini** borówka czerwona, klukwa (bot.).
vaks wosk.
val dolina, padół.
valid prawomocny, ważny.
valiz waliza, kuferek podróżny.
valor mieć wartość, być wartym, opłacać się.
vals walc, (taniec).
vampir wampir 1) upiór ssący krew (mit.); 2) wielki nietoperz południowo-amerykański (zool.).
van próżny, daremny.
vanel czajka (ptak).
yang policzek.
vanil wanilja (bot.).
vant czczy, marny, próżny.
vapor para (woźna).
var towar (na sprzedaż).
varb werbować, namawiać, zaciągać.
vari zmieniać się, być zmiennym.
variant warjant, odmiana tekstu.
variol ospa (med.).
varm ciepły.
vart piastować, niańczyć, pilnować dzieci.
vasal wasał, lennik, hołdownik.
vast obszerny, przestronny, szeroki, rozległy.
vat wata.
vaz waza, naczynie.
vazelin wazelina.
ve niestety! ach! biada!
veget wegetować 1) rosnąć (bot.), 2) wlec marnie życie.
vegetar wegetariański, jarski.
- vejn** żyła (anat.).
vek budzić, obudzić.
vekt 1) ramię maszyny, wagi i t. p.; 2) obroża.
vel żagiel.
velen welin, papier welinowy.
velk wędnać.
velociped welocyped, rower.
velur aksamit.
ven przyjść, przybyć, przychodzić.
vend sprzedawać.
vendred piątek.
venen trucizna, jad.
venĝ mścić się, mścić.
venk zwyciężyć, przewyciężyć, pokonać, zwalczyć.
vent wiatr.
ventol wentylować, przewietrzać.
ventr brzuch (anat.).
ver prawdziwy.
verand weranda.
verb czasownik, słowo (gram.).
verben werbena, witułka, korszysko (bot.).
verd zielony.
verdigr grynszpan, śniedz miedziana.
verdik werdykt, wyrok, orzeczenie sądowe.
verg różga.
verk opracować, pisać dzieło, tworzyć.
verm robak.
vermicel wermiszel, cienko krajany makaron.
vermut wermut, piołunówka (trunek).
vers wiersz.

- verst'** wiorsta (rosyjska miara długości=1064½ metr.).
vers' lać, nalewać, polewać.
vert' cienie (anat.), wierzch głowy.
vertebr' kręć pacierzowy (vertebraro kręgosłup; por. „ar“).
vertikal' pionowy, wertykalny.
veruk' brodawka.
veru' werwa, zapal, polot, zacięcie.
vesp' osa, szerszeń (zool.).
vesper' wieczór.
vespert' nietoperz (zool.).
vest' ubierać, odziewać.
vestibl' westybuł, sień, przedsiónek.
vešt' kamizelka.
vet' zakładać się, robić zakład (o coś).
veter' pogoda.
veteran' weteran, stary żołnierz.
veterinar' weterynarz, lekarz zwierząt.
vetur' jechać.
vezik' pęcherz.
vezir' wezyr, minister w Turcji.
vi wy, Pan, Pani, Państwo; ty.
viadukt' wiadukt, sztuczna droga nad ulicami, rzekami i t. p.
vland' mięso.
vibr' wibrować, drgać.
viburn' kalina (bot.).
vic' rząd, szereg, kolej.
vid' widzieć.
vidv' wdowiec.
vigl' rzeźki, żywy, ruchliwy.
vikari' wikariusz, wikary.
viktim' ofiara, pastwa czegoś.
vil' kłak, kosmyk.
- vilag'** wieś, wioska.
vin' wino.
vinagr' ocet.
vind' powijać, wić.
vinjet' winieta, ozdoba rysunkowa.
vink' barwinek, rojnik (bot.).
vintr' zima.
viol' fijołek (bot.).
violon' skrzypce (muz.).
violoncel' wiolonczela (muz.).
vip' bat, bicz.
vipur' żmija (zool.).
vir' 1) mężczyzna, mąż 2) samiec u zwierząt.
virg' dziewiczy, nienaruszony.
virt' cnota.
virtuoz' wirtuoz, mistrz (w grze).
visk' jemiola (bot.).
viski' whisky, wódka angielska.
vist' wist (gra w karty).
viš' ścierać, obcierać, obetrzeć.
vittr' szkło.
yitriol' witrjol, kwas siarczynowy, siarkowy (chem.).
viv' żyć.
viz' wiza (zezwoleńie konsularne na pasporcie na przyjazd, przejazd lub wjazd do danego kraju).
vizaĝ' twarz, oblicze.
vizier' przyłbica.
vizit' odwiedzać, składać wizytę.
voč' głos.
voj' droga, tor.
vojaĝ' podróżować.
yok' wołać.
yokal' samogłoska (gram.).
vokativ' wołacz, 6-ty przypadek (gram.).

vol' chcieć.

volont' chętnie, ochotnie,
chętnie.

volum' tom.

volumen' objętość (brył),
wolumen (geom.).

volupt' rozkosz zmysłowa.

volv' wić, zwijać.

vom' wymiotować, womitować,
zwracać.

vort' słowo, wyraz.

vost' ogon, chwost.

yual' woal, zasłona.

vulgar' wulgarny, prosty, pro-
stacki, pospolity.

yulkan' wulkan.

yulp' lis (zool).

vultur' sęp (zool.).

yund' ranić, zranić, zadać ra-
nę.

Z

Z, z, Z, z, 28-a i ostatnia li-
tera alfabetu esper., wyma-

wia się taksamo jak po pol-
sku.

zebr' zebra (zool).

zefir' zefir, lekki wietrzyk.

zenit' zenit, punkt szczytowy
sklepienia niebieskiego.

zibel' soból (zool.).

zigzag' zygzak.

zingibr' imbier (bot.).

zink' cynk (metal).

zizel' suseł (zool.).

zodiak' zodiac, zwierzynek
niebieski (astr.).

zon' pas 1) przepaska, opasa-
nie 2) strefa (geogr.).

zoolog' zoolog.

zoologi' zoologia, nauka o zwie-
rzętach.

zorg' troszczyć się, starać się,
dbać o coś.

zuav' zuaw, żołnierz z oddzia-
łu zuawów (rodzaj francu-
skiej piechoty w Algierze).

zum' bzykać, brzęczeć.

Fino — Koniec

ERRATA: Str. 51: zamiast *nekrologi'* powinno być *nekrolog'*.
Str. 62: pomiędzy wyrazy „pun'“ a „punĉ'“ wstawić
słowo pierwiastkowe **punc',(a)**—ponsowy (kolor).